

2003ko ekainaren 8a
LXVI. urtea
1.902 zenbakia
2,90 euro

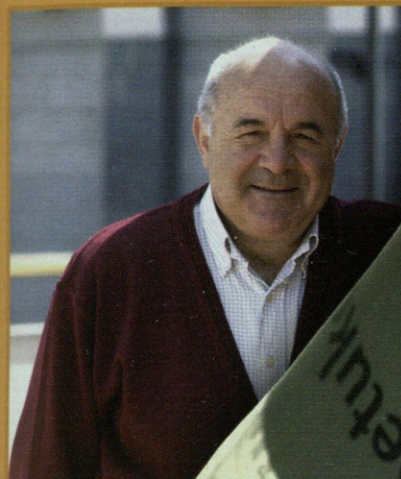
Aingeru Epaltza: «Gizonok ez dakigu emakumeekin tratatzen»

ARGIA

Luis Mari Bengoa:
«Laster politikoei
jaso beharko
dute harria»

**Euskarazko
egunkari berria
ekainean klean**

**Lizardiren
ametsa
bigarrenenez**

INFORMAZIOAR

Erremintak

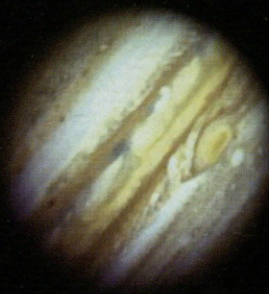

Ingeniaritza linguistikoan dugun ikerketa + garapena + oinarritzko erremintak sortzen eta hobetzen dihardu. Oir KAPSULA deituriko sistema teknologikoan biltzen dira.

- Analizatzaile morfologikoa
- Euskararako lematizatzailea
- Espainolerako lematizatzailea
- Kwin: MS Word artxiboetako bilatzailea
- Testu alineatuak ikusteko prototipoa
- Itzulpenak baieztatze prototipoa
- Konkordantziak ikusteko prototipoa
- Batua/bizkaiera itzulpen laguntzailea

Ikerketa

- SARETEK, Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzaren Euskal Sarean integratuta gaude.
- Oinarritzko ikerketako proiektuak egiten ditugu Eusko Jaurlaritzaren Zientzia eta Teknologia Plangintzetan (SAIOTEK). Adibide gisa:
 - Lengoaia naturalaren prozesamendua
 - Lengoaia naturalaren prozesamendua informazioaren gestioari aplikatuz
 - Lengoaia naturalaren prozesamendua ezagutzaren gestioari aplikatuz
- Ikerketa aplikatua egiten dugu Eusko Jaurlaritzaren Zientzia eta Teknologia Plangintzetan (INTEK). Adibidez:
 - Itzulpen-laguntzaileak hizkuntza tekniketan oinarrituz
 - Itzulpen laguntzaileak itzulpen-memorietan oinarrituz

Soluzioak

Web/CD-ROM/papera formatuetan soluzioak ondoko alorretan

- Berriak eta agendak
- Aldizkari eta egunkariak
- Liburutegi eta dokumentazio-zentroak
- Formazio eta autoformazioa
- Jolas interaktiboak
- Denda birtualak
- Bezeroentzako gune pribatuak
- Komunikazio korporatiboa

Adur SOFTWARE PRODUCTIONS

berriak
narratibioak
Honen batzuk:

Adur Software Productions, S. Koop (ASP)

Industrialdea 1, 20160 Lasarte-Oria

Tel: 943.37.18.49

e-mail: adur@adur.com

Orbitzuak

Aholkularitza
Zarritako soluzioen
eguneraketa jarraia
Komunikazio zuzena
Esperientzia

asteko gaia

- Egunkari berria ekainean kioskoetan.

NAGORE IRAZUSTABARRENA

6

pertsonaia

- Luis Mari Bengoa: "Laster politikoei jaso beharko dute harria".

ESTITXU EIZAGIRRE / IXIAR EIZAGIRRE

12

iritziaren leihoa

- Gora Pro Nobis: ASISKO URMENTA

18

- Galdetu gabekoei erantzun. MIKEL ARAMENDI

19

- Buffer-a. JOXERRA AIZPURUA

20

- Dantza nazionala. OIER ARAOLAZA

21

- Luparekin: Maskarila dantza.

ELIXABETE GARMENDIA

22

- Txandan: Nice people. ITXARO BORDA

23

- Hiruko txikian: Pagotxa.

JOXE MARI OSTOLAZA

23

- Maiatzeko hostoak. ANDU LERTXUNDI

24

- Oihartzunak

26

erdiko kaiera

- Aingeru Epaltza: "Gizonok ez dakigu

emakumeekin tratatzen". MIKEL ASURMENDI

27

- Ezpalak: IZASKUN JAUREGI

32

- Argitalpenak: Jon Kortazarri galdezka.

PILAR IPARRAGIRRE

34

- Gartxot: ASISKO URMENTA, MARKO ARMSPACH,

JOKIN LARREA

36

- Denbora-pasak

38

- Ihesi: Zuia. INIGO TXINTXURRETA

40

- Makina bat kontu. GARBIÑE UBEDA, JABIER AGIRRE,

JAKOBA ERREKONDO, JOXERRA AIZPURUA

44

- Ikuskizunen agenda. MAYI TOLOSA

46

gaiak

- Asfaltoaz aspertutako korrikalariak.

AITZIBER SALABERRIA

47

termometroa

- Antton Izagirre: "Gure aldeko botoa kontsekuentea da baina ez baldintzarik gabekoa".

MIKEL ASURMENDI

50

- Euskalduntze-alfabetatzea krisian: Hurrengo urratsera heltzeko garaia. LORE AGIRREZABAL

52

- Bero-beroan

54

- Net hurbil: Ur geza XXI. mendean urrea

bezain urri. PELLO ZUBIRIA

56

azkena

- Gerra liburu bat. PELLO ZUBIRIA

58

Hil honen bigarren erdian euskarazko egunkari berria kioskoan izango da. Kapitala zabaltzeko kanpaina aurrera doala, egoitzak atontzen eta hilak 14ko jai erraldoia prestatzen ari dira egunotan. **6**

Egunkari berria prest

Luis Mari Bengoa

"Laster politikoei jaso beharko dute harria"

Elosun bizi den otxandioarrak lanbidea eta afizioa uztartu zituen 70eko hamarkadan. Arabako herrietan Vital Kutxa ezagutarazteko herri kirolak antolatzen zituen. **12**

Maiatzeko Hostoak dietarioa

Anjel Lertxundi

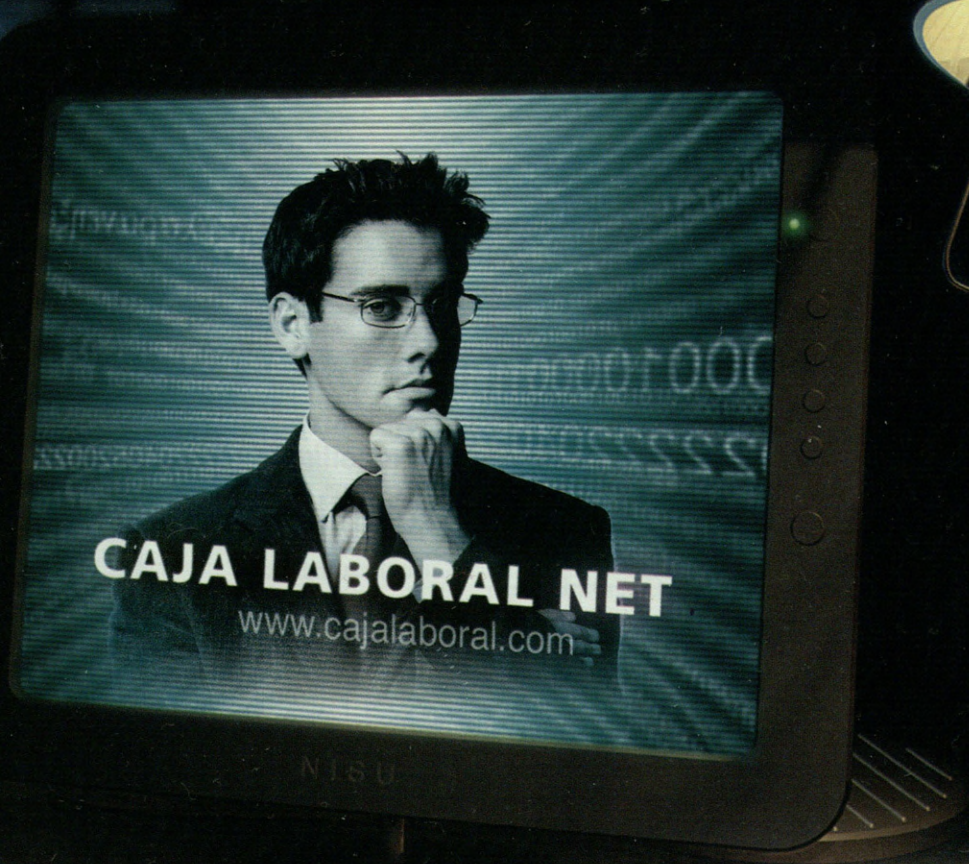
24

AINGERU EPALTZA

Iruñea meta-Iruñea izaki

Nobela generoaz askotxo idazten da aspaldion: bere luzera, kokapena edota gaia direla-eta. Aingeru Epaltza eleberrigilearekin bildu gara Iruñean. Iruñean barrena ibili baita "Rock'n'Roll" nobelan barrena murgiltzeko. Meta-Iruñean, menturaz eta ausaz! **27**

Jabetza: Komunikazio Biziagoa, S.A.L. Lehendakaria: Joxe Mari Irazusta. Zuzendaria: Xabier Letona. Zuzendaritzaren albokoa: Pello Zubiria. Idazkaritza Teknikoa: Ixabel Bereziartua. Produkzioa: Berdaitz Goia. Erredakzioa: Mikel Asurmendi, Katixa Garate, Nagore Irazustabarrena, Onintza Irureta, Izaskun Jauregi. Sustapena: Kike Amonarriz. Argitalpenak: Bego Zuza. Harpidetzak: Xabier Pagola. Bezeroen harrera: Olatz Kortia. Publizitatea: Inigo Txintxurreta, Aloña Sorluze. Administrazioa: Marijo Aiertza, Mari Karmen Lioarte. Argazkiak: Alberto Elozegi. HELBIDEAK: Gipuzkoa: Industrialdea, 15. 20160 Lasarte-Oria. Tel: 943.371545. Faxak: 943.373403 (erredakzioa), 943.361048 (komertziala). Lapurdi, Nafarroa Beherea eta Zuberoa: Xalbardin baita. 64122 Urruña. Tel: 559476000. Faxa: 559476001. Nafarroa: Gazteluko Plaza 44, 3 eskuina. 31001 Iruñea. Tel: 948.222285. POSTA ELEKTRONIKOA. Erredakzioa: kazeta@argia.com. Komertziala: komertzial@argia.com. Interneten: www.argia.com. Lege gordailua: NA 80-1963. ISSN: 0213-909X. Batzorde parekidea: 72562 E. Inprimategia: Antza S.A.L. Informatika: Adur Software Productions. S.Koop. Elk. Urtebeteko harpidetza. Hego Euskal Herria: 110 euro. Ipar Euskal Herria: 133 euro. Espainia: 110 euro. Beste atzerriak: 140 euro. Airez: 219 euro. Komunikazio Biziagoa S.A.L. Ametzagaina Taldeko partaidea da.

Sukurtsal berria. Zure etxean. Demagun zu sukurtsalera joan gabe sukurtsala bera doakizula etxera. Horixe da Caja Laboral Net, Internet bidezko zure bankua. Eguneko 24 orduetan eragiketarik ohikoenak erosotasunez eta oso erraz burutzeko aukera ematen dizun sukurtsala.

Egunkari

Ekainaren bigarren erdian kioskotan izango da euskarazko egunkaria

NAGORE IRAZUSTABARRENA

Argazkiak: Alberto Elozegi

JOAN DEN OTSAILAREN 19AN "Euskaldunon Egunkaria"ren azken alea egin zuen bertako lan taldeak. Otsailaren 20an, goizaldean, "Egunkaria"ren itxiera operazioa burutu zen. Ordu batzuk geroago langileak berriro lanean ziren. Biharamonean euskarazko egunkari bat kalean egotea beharrezkotzat jo zuten eta, 21 goizean, "Egunero" monografikoa kalean zen. Gerora, "Egunero" 32 (batzuetan 36) orrialde-tara iritsi da, baina badakite ez dela gainerako egunkarien, "Egunkaria"ren, mailara iristen. Hasieratik garbi zuten "Egunero" parentesi bat baino ez zela.

Parentesiari amaiera emateko bi aukera zeuden. Berriz ere "Egunkaria" kioskotan jartzea, bata. Baina sumarioa sekretupean, "Egunkaria" gutxienez sei hilabetez itxita... Kasuak ez du itxaropenerako biderik zabaltzen eta bigarren aukerari, hots, proiektu berri bati ekin zioten. Proiektuaren emaitza hil honen bigarren hamabostaldian, oraindik zehazteke dagoen datan, izango da kalean.

Euskarazko Komunikazio Taldea S.A.

Proiektua abian jartzeko, "Euskaldunon Egunkaria"ko langileek enpresa bat sortzea erabaki zuten: Euskarazko Komunikazio Taldea S.A. Horretarako langileek 60.350 euro jarri zituzten, S.A. bat sortzeko beharrezkoa den gutxieneko kapitala, hain zuzen. Enpresa sortu zen egun berean langileen akzioak gerora fundazio batera bideratuko zirela erabaki zen. Fundazioa egin gabe dago oraindik, baina bere funtzioa euskarazko komunikazioa eta oro har euskal kultura gartztea izango dela aurreikusten da. "Egunkaria"ko langile ohiek garbi utzi nahi izan dute ez direla enpresaren jabe izango, dirua jartzeko urrats hori soilik prozesua abian jarri ahal izateko eman dutela. Bilera berean 5 milioi euro

"Euskaldunon Egunkaria" itxi eta 4 hilabetera, "Egunero"ren parentesiaren ondoren, euskarazko egunkari berria hil honetan izango da kioskoetan. Lanaz gain, dirua ere behar du proiektu berriak eta horretarako jarri zen abian "Berria berri" kanpaina.

arteko kapital anpliazioa ere erabaki zen eta kopuru hori lortzeko kanpaina ere abian jarri dute.

Oraindik erabakitzeke dago egunkari berriaren izena. Froga eta ideia batzuk badituzte eta ekainaren 14an, Donostiako Belodromoan egingo den jai erraldoian, jakinaraziko dute. Baina lehenago, administrazio kontseiluak onartu beharko du izen berria. Zuzendaria ere administrazio kontseiluak onartua izango da, bere izena jakinarazi baino lehen.

E K T S A ren administrazio kontseiluak Egunkaria

Berria

Berria berri 5 milioien bila

Joan den maiatzaren 4an "Berria berri" izenburuko kanpaina jarri zuten abian proiektua aurrera eraman ahal izateko. 5 milioi euroko kapital anpliazioa lortzeko 50 eta 300 euroko akzioak jarri dituzte salgai, telefonoz, Internetez eta Herri Batzordeen bitartez. Iragan asteko azken datuek dagoeneko 782.000 euro lortu zirela zioten, kopuru

osoaren %15. Akziodunetatik 1.350 partikularrak dira, 50 elkarte ere badaude, 40 enpresa, 25 udal... bakoitzak batez beste 220 euro ipini du egunkari berrian. Helburua lortzeko urte osoa badute ere, 2.500.000 euro, erdia, ekainean lortzea beharrezkoa dute hasierako gastuei aurre egin ahal izateko.

S.Akoa izango du oinarri. Kasuan inputatu eta espexeraturakotako batzuk proiektuan bigarren maila batean lanean jarraitu nahiko luketela esan dute, lasaitasun pertsonalagatik. Baina lehengo gainerako kideak administrazio kontseilu berrian ere izango dira. Horrez gain euskalgintza, enpresa eta kooperatiba munduko hainbat pertsonekin hizketan aritu dira, administrazio kontseiluaren aniztasuna bermatu asmoz. Ixtear dago administrazio kontseiluaren osaketa, lehengo izenez gain bospasei izen berri izango dituen zerrenda.

Uda pasatzen utzi gabe, kalean

"Egunkaria"ren itxieraren ondoren, garbi geratu zen gizarteak itxiera gaitzetsi duela eta euskarazko egunkaria kalean egotea eskatzen duela. Egunkari berriaren proiektuan dihardu-

tenek garbi zuten aldeko giro horri eutsi behar ziotela, denborarekin gauzak hoztu egiten direla eta garrantzitsua zela uda ez pasatzen uztea proiektua kalean ipini gabe.

Uda baino lehen egunkaria bera eta hiru gehigarri jarriko dira abian: udako gehigarria, hurrei zuzendua eta igandetakoa. Urrian, lehen "Egunkaria"k zituen gainontzeko gehigarriak ere egitea aurreikusten da. Baina bigarren fase hau kapital anpliazioak baldintzatuta egongo da.

Izenaz gain, maketazioa ere aldatuko da egunkari berrian. "Egunkaria"k berak, 13 urtetan, behin baino gehiagotan aldatu zuen bere itxura. Orain asmoa eboluzio horretan egin den onena bildu eta maketa hobetua eskaintzea da.

Berrituko ez dena "Egunkaria"ko kazetari taldea da. "Egunkaria"ko lan taldea baldintza ezberdinetan lan egiten ohitu da azken 13 urtetan. Hasieran baldintza zailagoetan, egoera normalizatuan itxiera baino lehen... taldea sendotuz joan da urtez urte. Orain euren erronka "Egunkaria"k zuen mailari eustea eta aurrerantzean hobetzea izango da. Azkenean, proiektu berriaren barruan alderdi periodistikoa eurentzat gauzarik errazena izango dela diote.

Azpiegituretan hutsetik hasi beharra

Kazetari alorrean arazorik aurreikusten ez duten arren, kontuan izan behar da 13 urtetan "Egunkaria"n bildutako dokumentazio eta argazki artxibo zabala Entzutegi Nazionalaren esku dagoela. Kazetariak horretan hutsetik hasi beharko dute.

Eta hutsetik hasi beharra dago, halaber, egoitzak, altzariak, ordenagailuak, programa informatikoak, telefonoak... lortzeko. Del Olmo epaileak agindutako itxieraren ondoren, Baionako egoitza izan zen zabalik geratu zen bakarra. Egoitza nagusia orain ere Andoainen egongo da, Martin Ugalde Kultur Parkean, aurreko erredakzioaren parean. Gainera, lehen bezala, Gasteiz, Bilbo eta Iruñean egoitza bana zabalduko dute, Baionakoaz gain. Hasieran behintzat, egoitza horiek alokairuan hartuko dituzte.

Egunotan ari dira egoitzak atontzen. Andoaino egoitza nagusian, esaterako, duela bi aste altzariak dagoeneko ipinita zeuden. Telefonoak joan den astean ekarri zituzten, eta pasa den ostegunean ordenagailu berriak iritsi eta erredakziora igo zituzten. Horrek guztiak, lanaz gain, ahalegin ekonomiko handia eskatzen du eta ezinbestekoa egiten du kapital anpliazioa hasierako inbertsioei aurre egiteko.

Baina beste diru iturri batzuk ere izango ditu euskarazko egunkari nazionalak. "Egunkaria"ren 11.000 harpidedunek, "Egunero"

jaso duten moduan, produktu berriaren harpidedun izaten jarraituko dute. Gainera, itxieraren ondoren lortutako 5.000-6.000 harpidedun berriak ere hor dira.

Horrez gain, lehen bezala diru laguntza publikoak proiektu berriarekin ere jasotzea

aurreikusten da. Diru laguntzak jasotzeko baldintza batzuk eskatzen dira eta egunkari berriak bete egingo ditu. Publizitatea ere diru iturri izango da. Autofinantzazioa %70-75ekoa izango dela aurreikusten da. Baina ezin da aurreikusi publizitate eskaera nolakoa izango den eta hortik zein kopuru iritsiko den, eta diru laguntza publikoaren kopurua ezagutzeko itxaron egin beharko da. Horiekin guztiekin zer gertatuko den zehatz ez jakiteak altxortegi arazoak sor ditzake. Ekainean egunkaria kioskotan egon dadin, hasierako inbertsioari aurre egiteko, kapital anpliazioaren erdia, 2.500.000 euro, hil honetarako beharrezkoa izango dela uste dute.

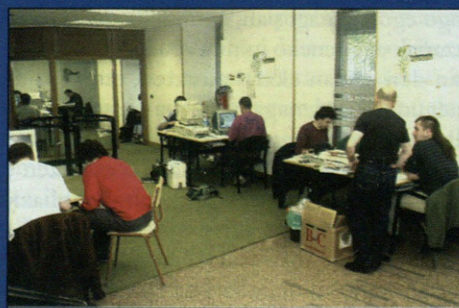
"Egunkaria"ko lan talde berbera

Proiektu berria martxan jarri zutenek hasieratik garbi zuten egunkari berria otsailaren 19an "Egunkaria" egin zuen lan talde berdinak egingo zuela. 160 lagun inguru aritzen ziren orduan lan horretan. Eta otsailaren 20tik bertatik gehienek lanean jarraitu dute, batzuek "Egunero" egiten, besteak gainerako batzordeetan banatuta.

Materiala salduz-eta lortutako diruarekin elkartasun kutxa moduko bat egin eta, "Egunero"ren inprenta eta banaketa gastuak ordaintzeaz gain, langileen artean banatu dute kopuru hori, azken hilabete hauetan bizi ahal izateko, bederen. Maiatzaren 10ean hasi ziren langile batzuk langabezia kobratzen eta beste batzuk hil honen 10ean hasiko dira.

Hasiera batean, "Egunkaria" 6 hilabeterako ixteko erabakia jakin baino lehen, langileek 3 hilabeterako enplegu-etendura eskatu zuten. Erabakia ezagutu eta itxierak luze joko zuela ikusita, eszisia eskatu zuten, Egunkaria S.A.rekiko harremanak etenez eta beste edozein enpresatan lanean hasteko bidea zabalduz.

Hil honetan "Egunkaria"ko plantilla ohiaren zatirik handiena hasiko da lanean Euskarazko Komunikazio Taldea S.A. enpresa berrian, 135 bat lagun. Gainerakoak, beste 20 lagun inguru, urrian sartuko direla aurreikusten da.

"Egunero"ko langileak Hernaniko egoitzan. Egun gutxi barru Andoainen hasiko dira proiektu berrian lanean, "Egunkaria"ko lankideekin batera.

Ekainaren 14an Donostiako

Belodromoan jai erraldoi bat

burutuko da, Herri Batzordeetan lanean dihardutenek hala eskatuta.

Kanpainaren amaiera eta

proiektuaren aurkezpen ekitaldia izango da

Urte amaiera bitarteko ohiko jardueren gastuak (inpresioa, banaketa, soldatak...) 3.500.000 eurotara iritsiko direla aurreikusi dute.

"Berria berri" kanpainaren arrakastak bertutuko du egunkari berria

5 milioi euro arteko kapital anpliazio ezin bestekotzat jota, akzioak eskuratzeko kanpaina jarri zen abian maiatzaren 4an. 50 eta 300 euroko akzioak ipini dituzte salgai. Ohiko akzioekin alderatuta, kopuru txikiak dira horiek, baina "Egunkaria"ren itxierarekin jende asko hurbildu zaiela ikusirik, proiektu berrian ahalik eta jende gehienak parte har dezan erraztasunak eman nahi izan dituzte guztien eskura dauden akzioak eskainiz.

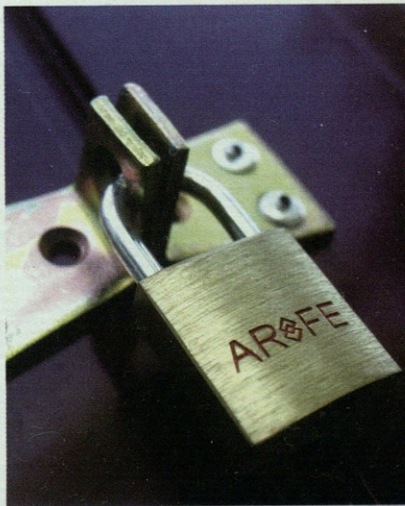
Beste motatako akzioak ere eskuragarri jarri dituzte instituzio-entzat. Erakunde publikoei euren aportazioa diru laguntzen bidez egitea planteatu ohi zaie, baina hauek dirua akzioen bidez jarri nahi izanez gero, 1.000 euroko akzioak jarri dituzte salgai, akzio-dunen batzarrean boto eskubiderik izango ez duten akzioak.

Gainera akzioak eskuratzeko orduan muga bat ipini da, inork kapital osoaren %1,2 baino gehiago izan ez dezan. Proiektua anitza eta herritarra izan dadin, enpresaren jabetza esku gutxitan gera ez dadin bermatu nahi dute neurri horrekin.

Akzioak hiru bidetatik banatzen ari dira. Batetik, 635 733 385 eta 635 733 368 telefonotan daude eskuragarri. Internet bidez ere lor daitezke www.ektsa.net helbidean. Hirugarrenik, Herri Batzordeen bidez ere banatzen ari dira akzioak.

Herri Batzordeak "Egunkaria" itxi eta berehala sortu ziren Euskal Herri osoan, toki askotan euren kabuz eta beste batzuetan "Egunkaria"ko langileek bultzatuta. Azkenean sare zabal bat sortu da eta, "Egunkaria"ren sorreran ere funtsezkoak izan zirela ikusita, kanpaina laguntza handia eskain dezaketela ikusi dute.

Kanpaina hasi eta bi astera 500.000 euroko kopurua gainditu zen saldutako akzioetan. Joan den asteko azken datuak 800.000 eurotatik gertu zeuden. Orain arte, akzioak Internet eta telefono bidez saldu dira gehienbat, baina kopuru handienak Herri Batzordeetatik etorriko direla espero dute. Orain artean, Herri Batzordeak materiala eta informazioa banatzen aritu dira. Horregatik, hemendik aurrera eta datozen bi asteetan espero da emaitzaren zati garrantzitsuenak. Berez, kapital anpliazioak urtebeteko iraupena izango du, baina behin eta berriro azpimarratzen denez, kopuru osoaren

Sumarioa oraindik sekretupean

Egunkari berria kaleratzear dela, "Egunkaria" kasuko sumarioak sekretupean jarraitzen du. Eskatu duten eta mugitzen den informazioaren bolumena kontuan hartuta, badirudi sumario autoetan kaleratutako informazioaz gain, "Egunkaria"ko abokatuek ez dute berririk kasuaren inguruan eta, beraz, defentsa prestatzeko oinarriak ere ez dute.

Gogora dezagun kasuan inputatutako 10 lagunetatik hiruk (Xabier Alegria, Xabier Oleaga eta Iñaki Uribe) espetxean jarraitzen dutela eta gainerakoak baldintzapeko askatasunean. Epaietaren zain guztiak. "Egin" itxi zutenetik bost urte joan dira eta kasu horretan ez da oraindik epaietarik izan. Aurrekari hori kontuan izanda, "Egunkaria"ren kasuak ere luze joko duela aurreikus daiteke.

Berez, "Euskaldunon Egunkaria" 6 hilabetez ixteko agindua eman zuen Del Olmo epaileak eta epe hori abuztuaren bukaeran amaituko da. Baina itxiera prozesuari begiratuta esperantza gutxi dute "Egunkaria" berriro abuztuan irekiko denik. Gainera, itxi zutenetik Egunkaria S.A. zorrak metatzen joan da eta hala jarraituko du. Etorkizunean berriro zabaltzeko baimena izanik ere, enpresa kiebra egoeran itzuliko liekete. Arduradunek, horregatik itxiztat ematen dute guztiz "Egunkaria"ren bidea.

erdia, 2.500.000 euro, asteotan bildu behar da ezinbestez.

Akzio salmentaren lagungarri, hainbat ekitaldi burutzen ari da "Berria Berri" kanpainaren barruan. Maila nazionalen, esaterako, "Hitza eta doinua" ikuskizunaren saioak egin dira Beran, Laudion, Bilbon eta Donibane Garazin. Horrez gain, Herri Batzorde bakoitzak bere herrian modu guztietako ekitaldiak antolatu ditu. Euskarazko Komunikazio taldetik Herri Batzordeak koordinatzeko lana egiten bada ere, ekitaldi horien antolaketa bakoitzaren esku geratu da.

SANTURTZI

Ekainaren 13tik 22ra, Herriko Parkean

- Euskal eta erdal nobedadeak
- Euskal musika
- %10eko beherapena

EUSKADIKO LIBURU GANBARA

Bizi irakurriz!

Ekainaren 14an Donostiako Belodromoan jai erraldoi bat burutuko da, Herri Batzordeetan lanean dihardutenek hala eskatuta. Kanpainaren amaiera eta proiektuaren aurkezpen ekitaldia izango da eta bertan jakinaraziko dute egunkari berriaren izena.

Pluralagoa? Zein bezain plurala?

“Berria berri” kanpainak, ordea, ez dio soilik diru beharrari erantzuten. “Egunkaria” itxi eta berehala komunikabide horren pluraltasunaren inguruan sortutako eztabaidari ere erantzuten dio. Azken asteotan komunikabideetan behin eta berriro entzun eta irakurri dugun Koldo Izagirreren testuak honela dio: “Euskaldunagoa? oso zaila dago. Independenteagoa? Ez da erraza. Pluralagoa? Zein bezain plurala? Hobeia? Hoberena zen. Baina hobetuko dugu”. Euskal Herriko komunikabideen artean sentsibiltate ezberdinei leku gehien egiten ziena “Egunkaria” zela esanez erantzun zuten eta zabaltasunaren eztabaida hura faltsutzat jo zuten. “Egunkaria”

Egoitza berria
Euskarazko egunkariaren proiektu berriak Andoaingo Martin Ugalde Kultur Parkean izango du egoitza nagusia, “Egunkaria”k bezalaxe, eta aurreko egoitzaren pare-parean hain zuzen. Egunotan lanerako beharrezko guztia prestatzen ari dira erredakzio berriak.

herritarrek sortu zutela gogorarazi nahi izan dute eta proiektu berria ere herritik sortuko dela azpimarratu. Eztabaida itzalita dagoela, bat egiten dute Miren Azkarate Kultura sailburuak behin eta berriro esan duenarekin, alegia, instituzioak ez daudela egunkari eta aldizkariak sortzeko, herritik sortzen diren proiektuak diruz laguntzeko baizik.

Mezu positiboa

“Egunkaria”k zuen helburu berberarekin sortuko da proiektu berria, lan talde berdinarekin, antzeko administrazio kontseiluarekin... Hura itxi bazuten, ez al dute berria ere itxiko? Itxierak arrazoi politikoak izan zituen eta, hortaz, berriz gertatuko ez denik ezin da bermatu. Egunkaria Sortzenek bildutako dirua ETAk jarritakoa zela egotzi diete. Horregatik dirua ipintzen ari den ororen izen abizenak zorrotz biltzen ari dira. Horrelako neurri txikiak hartuta ere, edozer gauza gerta litekeela badakite, baina ez dute horri begira egon nahi. Proiektuarekin aurrera egin eta mezu positiboa zabaltu nahi dute.

Eta eurek ere mezu positibo bat jaso dute gizartearengandik azken hilabeteetan. Gizarteak bere haserre agertu zuen itxieraren aurrean. Baina baita euskaraz irakurtzeko nahi bat dagoela ere. Euskarazko produktuek dituzten mugaz hitz egiten da beti. Muga horiek gainditzeko aukera zabal daiteke orain. ■

herrietako Hitza

Oarsoaldeko "Hitza" egunkari berriarekin batera
izango da kalean

"EUSKALDUNON EGUNKARIA" sortu zene-
tik, herri informazioa eskaintzea egunkaritik ber-
tatik zaila izango zela ikusi zuten, nazionala iza-
nik hainbat eta hainbat edizio beharko
lituzkeelako. Duela bi urte, ordea, herri aldizka-
riak kaleratzen dituzten euskara elkarteekin hitz
egiten hasi ziren, haien eta "Egunkaria"ren indar-
rak bilduta herri egunkariak egitea posible zela-
koan. Ordurarte euskarazko herri egunkari baka-
rra zen kalean: "Hernaniko Kronika". 2001eko
abenduarien 18an Tolosaldeko "Egunero"ren
lehen alea kaleratu zen Egunkaria S.A. eta Gal-
tzaundi euskara elkartearen eskutik.

"Egunkaria"ren itxieran, "Egunero"k "Gal-
tzaundi" izena hartu zuen eta, azkenik, "Hitza"
bezala ezagutzen da. Oarsoaldekoak ere izen
bera hartuko du. Gainera Tolosaldeko 73 gizarte
eragilek osatutako taldea gehitu zaiie Euskarazko
Komunikazio Taldea S.A.ri eta Galtzaundiri.
EKTSak enpresaren %40 du eta gainerako biek
%30 bakoitzak. Oarsoaldekoan ere EKTSak
(%40), euskara elkarteek (%40) eta gizarte era-
gileek (%20) osatuko dute enpresa.

Tolosaldekoak bezala, Oarsoal-
deko "Hitza"k 10 langile
izango ditu: zuzendaria
(Arantxa Iraola
errenteriarra,
"Egunkaria"ko
langile ohia), 6
kazetari, bi komer-
tzial eta tekniko bat.
Kazetariak hautatzera-
koan, Pasaiaiko "Bran-
ka", Lezoko "Orratz!"
eta Errenteriako "Lau Hai-
zetara" aldizkarietan zihardu-
ten kazetariak lehenetsi dituzte.

Egunkariak 8 orrialde izango

ditu, astean sei egunetan kaleratuko da (astelehe-
netan izan ezik) eta Errenterian izango du egoi-
tza. Oarsoaldeak 70.403 biztanle ditu, horietatik
20.800 dira euskaldun eta 7.600 ale banatuko dira
guztiengana heltzeko asmoz. 514.895 euroko
aurrekontua du, Tolosaldeko "Hitza"ren pareko.
Eta hori estaltzeko udalei 3 euro eskatzen zaizkie
biztanle bakoitzeko. Gainera, iragarkiak, zorion
agurrak, eskelak... diru sarrera izango dira eta
gizarte eragileek, lehen urtean gutxieneko 150
euroko aportazioa egingo dute. Gainerako insti-
tuzioetatik ere laguntza espero da.

Oarsoaldeak, beraz, bere egunkaria izango du,
hil honetan. Zein eskualde izango da hurrengoa?
Donostian, Urola Kostan, Goierriin, Lea-Arti-
bain... dagoeneko hitz egiten hasi dira eta aurren
beste bizpahiru herri egunkari kalean izango
direla aurreikusten da. ■

Euskarazko
egunkari
nazional
berriaren
egun berean
izango da
kalean, Lezo,
Pasaia,
Oiartzun eta
Errenterian,
Oarsoaldeko
"Hitza" herri
egunkaria,
Tolosaldean
"Egunero"

(gaur egun
"Hitza")
sortu eta urte
eta erdira.
Euskarazko
egunkariak
herri
informazioa
lantzeko
bidea
zabaltzen du
modu
horretan.

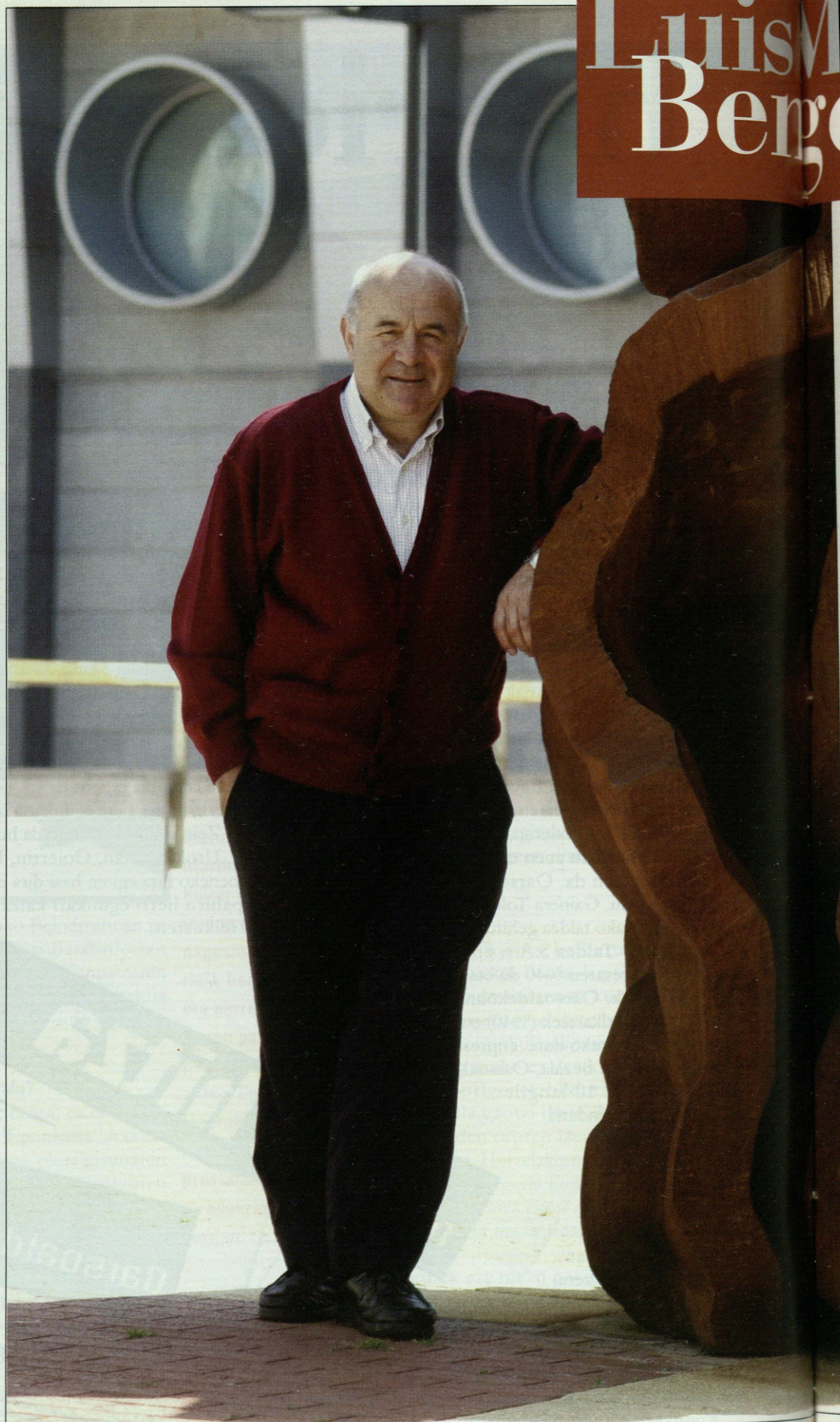
Curriculum

- **JAIO:** Otxandion, 1945ean.
- **Bizi:** Elosun (Araba).
- **IKASKETAK:** Kazetaritza eta gizarte graduatua. Zuzenbide ikasketak ere egin ditu hiru urtez.

labilbidea

- 1975az geroztik Vital Kutxan egiten du lan.
- 18 urterekin Radio Vitorian eta Norte Espressen hasi zen Otxandio eta Erandioko berri ematen. "Gaceta del Norte"n kirol kronikak idazten zituen.
- 1976an "Euzkadi" aldizkarian hasi zen idazten.
- 1983tik 1995era arte "Deia"n herri kirolen kronikak idatzi ditu.
- ETBn eta Radio Vitorian egun emititzen diren programarik zaharrenean aurkezte da: "Sustrai" eta "Araba Lur Bizia".
- Araban herri kirolak sustatzen lan handia egin du 70eko hamarkadatik hasita. 1977an lehen Arabako Herri Arteko txapelketa antolatu zuen.
- 1979an Euskal Herri Kirol Batzarrean parte hartu zuen, eta hortik sortuko zen Euskal Federazioa.
- Besagain pilota enpresako arduradunetako bat da.
- Arabako eta Euskal Herriko Pottoka Elkartetako lehendakaria 1982tik 1993ra.
- Araba Buru Batzarrean izana hiru alditan.

Luis M.
Bergo

Geldirik egoten sekula ikasi ez duen horietakoa da Luis Mari: hamar urterekin Otxandioko musika bandan sartu zen tronpetista, aita bezalaxe. Hamabost urterekin Parrokiako Gazteen zuzendaria zen eta 18 urterekin koadrilakoek fundatu zuten "Bulkano" futbol taldea. Herrian pilota partidak ere antolatzen zituzten, eta Oлару harri jasotzailearekin entrenatzen zuen. Herriko kronikak idatziaz sartu zen kazetaritza munduan. Sei urte zituenerako jada egunkariei adi-adi begiratzen zien.

«Herri kiroleetan pilotaren ereduan ez dugu erori behar»

ESTITXU EIZAGIRRE, IXIAR EIZAGIRRE

Argazkiak: Alberto Elozegi

Lurrean
"Sustraia"
botatzeko haina
denborarik ez du
geldirik ematen
Luis Marik:
bankuko lana,
telebistakoa, herri
kirol eta pilota
munduko lanak...
eta hala ere
umoretsu beti,
horixe bere
atsedena,
"bizitza nahiko
eskasa bada
berez-eta".

Hamalau urterako tailerrean egiten zenuen lan, eta handik aterata aitonaren baserrian. Gaztetan herrian hamaika gauza antolatzen zenituzten. Soldadutzatik etorri eta liburu saltzen hasi zinen... Esperientzia oso polita izan zen. Gogorra ere bai, ate bat jo eta ez baitakizu beste aldean nor egongo den. Psikologia asko lantzen duzu. Bere arriskuak ere bazituen: lan ordu gutxi, irabazi asko, eta beraz, gastatzeko nahikoa denbora eta gehiago ere bai! Orduan erabaki nuen neure kontura hastea drogeria eta perfumeria gauzak saltzen. Bitartean gauzez ikasten jarraitzen nuen (hala egin nuen 32 urtera arte). Hemengo enpresa bat enteratu zen nola saltzen nengibilen eta hartu egin ninduen, merkatarik bezala. Hori ere esperientzia polita izan zen, beste bezero batzuekin tratatzen ikasi bainuen: dendariekin. Haiek konbentzitzea pentsa zer den!

Vital Kutxa bankua eta herri kirolak uztartu zenituen 1975ean.

Vital Kutxan sartu nintzenean, merkatarik lanean hasi nintzen Araban zehar. Vital Kutxa hiriburuan bankurik handiena zen, baina probintzia mailan ez. Zerbait asmatu beharra zegoela esan nion zuzendariari, herrietako jendeak gure bankua ezagutu zezan. Herri kirolak anto-

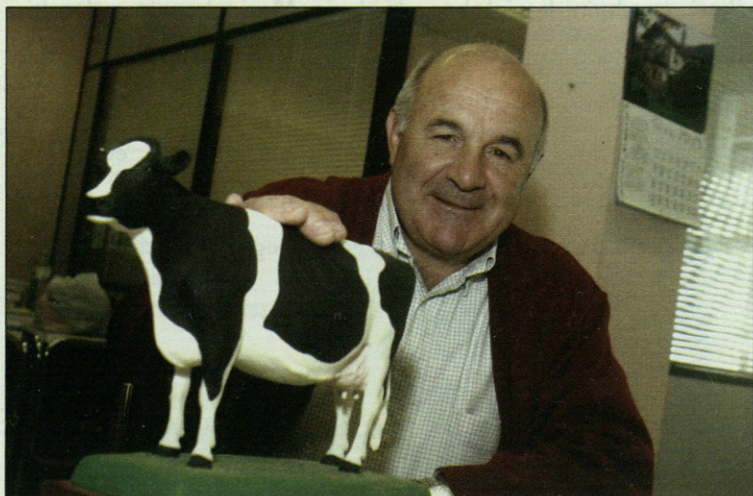
latzea izan zen asmakuntza. Joaten ginen herri txikiak, han probak antolatu eta nik bitartean mikrofono batekin esplikatzeko nien herri kirolak zer ziren, eta gure bankua zer zen. Beti bezala berritsu ni! Euskaldunoi buruz hitz egiteko aitzakia bat ere bazen hura. Ilusio handiarekin aritzen nintzen, herri kirolak Araban ia erabat desagertuta baitzeuden eta hura berpizteko aukera baitzen.

Bankuan lana eginaz, nekazaritza eta abeltzaintza munduan ere sartu zinen.

Herrietan bulegoak ireki ahala, baserri base-ri hasi nintzen bisitatzen, bezeroak egiteko. Hala sartu nintzen mundu horretan buru-belarri. Nekazarien sindikatuak sortzen ere jardun nuen lanean.

Edadeko baserriarrak genituen hemen, eta gure ardura modernizatzea zen, bai azpiegitura mailan eta bai kalitate aldetik. Gure arteko bile-
rak egin eta hitzaldiak, ikastaroak ematen hasi ginen.

Ordurako ezagutzen nuen baserriarren idio-sinkrasia edo izaera, eta argi nuen haiek kanpora atera beharra zutela, irudi batek mila hitzek baino gehiago balio duelako. Alorrez alor bidaia profesio-
nialak antolatzen hasi nintzen Vital Kutxatik:

ardikoak Roquefortera eramanez, frisiar behiak zituztenak Holandara eroaten, nekazariak Israelera... Zer lortu genuen? Batetik, bertako baserriarrak elkar ezagutzea, eta bestetik besteengandik ikastea. Roqueforten, esaterako, ikusi zuten leku siku edo pobre batetik etekinak ateratzeko zer abildade eduki zuten, marka komertziala sortuta. Idiazabalgo labelarentzat ere, lehen ideia hortik hartu zen.

Gero Eusko Jaurilaritza martxan jarri zenean, diru gehiago etortzen hasi zen eta mugimendua zabaldu zen. Baina ordurako jada martxan ginen. Une honetan Vital Kutxaren barruan dauden lehen sektoreko elkarteak Euskal Herriko zaharrenak dira.

Lehen sektorearen etorkizuna nola ikusten duzu, merkatua dagoen bezala egonda?

Bidea alternantzia dela uste dut, industria eta nekazaritza konplementatzea. Otxandio inoiz ez da aberatsen herria izan, baina beti ondo bizi izan gara. Zergatik? Uztartu izan dugulako nekazaritza eta industria txikia. Tailerrean lan egin eta gero, ortu edo esne-behietara iristerik izan dute, produkzio handitan sartu gabe. Batetik jan egiten zenuen eta bestetik aurreztu. Gainera gaur dauden aurrerapekin, lehen zortzi ordutan egiten ziren baserriko lanak orain hiruan egiterik badago. Nekazaritza hutsetik bizi direnak, berri, subentzioei esker bizi dira. Eta hori ez hemen bakarrik, Europa guztian ere berdin gertatzen da. Hego Amerikan subentziorik ez dago eta goseak hiltzen daude nekazari denak. Munduko errealtatearekin bizi behar da. Gure jokarari, ondo goaz kalitateko produktuak eginez. Gutxi produzitu, baina hura kalitatekoa. Eta hala ere gaur egunean horrek ematen duenarekin bakarrik ezin da bizi.

70eko hamarkadan Araban herri kirolak berpizten lan handia egin zenuen. Herri kirolek zer bilakaera izan dute Araban?

Arabako herri kirolen historian, 1900 urte

Ikasten segi.

Otxandioko "Bulcano" futbol taldea fundatuta Gasteizera etortzen nintzen Federazioko batzarretara, 18 urterekin. Erdaraz justu justu egiten nuen eta beti

lotsa nik, beti aparte. Soldadutzan, sarjentu analfabeto bat agintzen ikusita, eta alfer hura tailerrean hamaika ordu lan egiten genuenok baino hobeto bizi zela pentsatzean, ikasketekin jarraitzea erabaki nuen, aurrera egiteko gure aukera horixe baita.

inguruan "Chato de Alava" zen oso famatua. San Vicente zuen abizena, Araia aldeko aizkolaria zen. Garai hartan aizkora jokoa ikazkinen artean egiten zen, mendi batekoak bestekoen kontra. Bestetik Estibalizen egiten ziren idi probak, hemen lautadan nahiko idi bazen-eta. Harri jasotze eta beste gauzak ez genituen eza gutzen. Esan liteke Araban herri kirolen arloa berria dela.

70eko hamarkadan erakustaldiak bakarrik egiten ziren, eta bi besterik ez: Santio egunekoa eta San Prudentzio egunekoa. Ni herriz herri joan eta gazteekin taldeak osatzen hasi nintzen. 1977an lehenengoz egin genuen Arabako Herri Arteko Txapelketa, 11 talde aterata. 1979an lehen aldiz Euskal Herri Kirolen Batzarra egin genuenean, Iparraldekoekin jarri ginen harremanetan eta ikusi genuen han beste modalitate batzuk bazirela: lasto altxatzea, orga jokoa, ingudea... Modalitate horiek hemen erakustea izan zen gure lana. Lan askoren poderioz Araban izen handiak atera dira. Zazpi Herrialdeetako Txapelketan, lehen urteetan bosgarren edo seigarren egiten genuen, eta azken urteotan bigarren eta hirugarren egin dugu.

Herri kirola biren arteko apustu edo desfaiotik, txapelketa edo marketara pasa da. Nola izan da aldaketa hori?

Herri kirola apustuak salbatu edo gorde du. Franco denboran eta baita lehenago ere, herri kirolak ez zuen batere laguntzarik eduki, eta apustuari esker biziraun zuen. Beraz, nik apustuari beti izango diot errespetua.

Federazioak martxan jarri zirenetik, poliki-poliki laguntza gehiago lortu da, txapelketak antolatu eta errekor bideak jarri dira... Beraz orain apustuak ez du lehen zuen indarra, Urrezko Aizkora edo Euskal Herriko Txapelketa bezalakoei bakoitzak erakutsi dezakeelako bere abildadea.

Herri kirolean marken norabidea hartzen lan asko egin duena, Iñaki Perurena da. Perurena ere apustu mailan hasi zen, baina konturatu zen hura ez zela kirol mailan aurrera egiteko modu onena, sarritan ez baita eskrupulorik egoten. Apustu asko edozein modutara egiten ziren, baita hitzartuta ere (alegia, itxurak eginagatik azkenean ez zutela dirua jokatzeko, eta sarreratan aterea erdi bana egiten zutela). Hori jendeak ez zuen onartzen. Azken urteetan apustuek bere izaera galdu zuten.

Apustuetako saltsaren bat kontatzerik bai?

Bagenuen harri jasotzaile bat, eta behin koadrila bat etorri zitzaigun euretako baten aurka apustu egin zezan, proba eske. Diru asko ez genuela jokatu nahi esan genien. Denak conforme. Proba baino hiru egun lehenago etorri ziren beste harri jasotzailearen

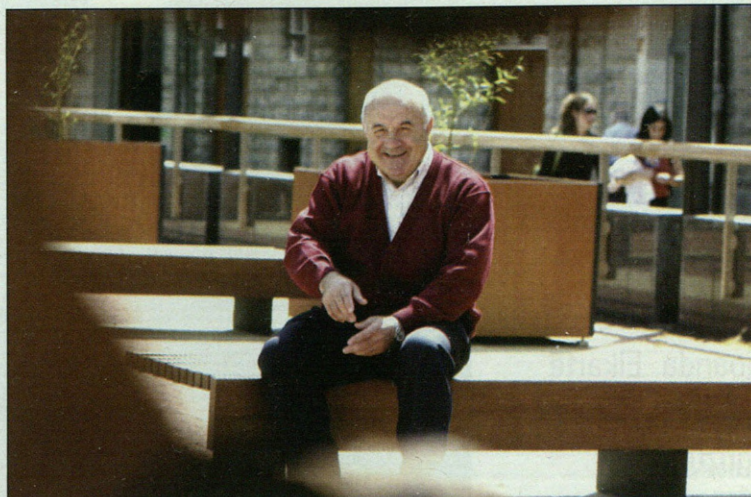
lagunak: "gurea ez dago ondo, ezin du harria jaso...". Apustua iragarrita zegoen ordea, jendea etorri egingo zen ikustera, eta hala esan genien: "proba egin egin beharko dugu, baina zuena ondo ez badago, gu ez gara txikitzen joango". Eurek baietz, proba egitearekin konforme zirela eta gure mutila hasteko, lasai-lasai. Gu apustuen munduan berriak izan, eta "zuenak zenbat egingo du?" galdetu genien, gurea ere horretara errenditu zedin. Txanda bakoitzean zazpina jasoaldi egiteko ados jarri ginen bi aldeak.

Hasi zen gure mutila aurretik, eta zazpi jasoaldi egin. Bestea badator gero, eta: bederratziz jasoaldi bai! Guk bigarren txandan ere zazpi jasoaldi egin genituen, eta hirugarrenean ere zazpi. Sarrera leihatilara joan nintzenerako gure partearen bila, besteek diru denak eramana zituzten. Apustua irabazi zuten, baina apustu bat irabazteak bizi guztirako jendearekin gaizki konpontzea badakar, ez du merezi. Oso gaizki bukatu zuten gurekin eta azkar desagertu ziren, denei kontatu baikenien zer nortasunez jokatu zuten. Tira, guretzat lezio txiki bat izan zen. Geure begiez ikusi genuen apustuak ez zirela garbiak, eta hura ez zela kirol mailan hobetzeko bidea.

Herri kirolak artisautza bihurtzeko arriskua ikusten omen duzu. Zergatik?

Kanpotik politikoak datozenean beti deitzen digute erakustaldiak egin ditzagun, "zeren han ez dago halakorik, eta euskaldunak garela erakusteko zer hoberik gure herri kirolak baino!". Halakoetan hain argi badute herri kirolen garrantzia, lagundu dezatela benetan bizi dadin, bestela laster politikoek eurek jaso beharko dute harria! Geuk zaindu behar dugu gurea, kanpotik ez dira etorriko gurea babestera.

Orain herri kirolak beste kirol guztien alorrean daude sartuta, eta diru laguntzak fitxa kopuruen arabera ematen dira. Baina herri kirolean batetik oso jende gutxi aritzen da,

Pilotarekin gertatu den bezala, herri kirolek ere telebistan arrakasta izango duten esperantza badu Luis Mari. ETBn

konturatu omen dira, satellite bidez Europa eta Amerikara bertako kirola emititzean, arrakasta gehiago duela aitzorak, pilotak baino. Horrek ba omen du bere azalpena: aizkolariak badaudela Zeelanda Berrian, Kanadan, Ingalaterran, Suitzan, Alemanian, Australian...

oso kirol gogorak direlako, eta bestetik garestiak dira, behar den materialagatik (egurra dela, harria dela...). Gure instituzioek ez badute bereziki laguntzen, galzorian dauden animaliekin egiten den bezalaxe, akabo: gure moduko erdi-zoro batzuk bakarrik ariko dira lanean, eta kirolariek erakustaldietan bakarrik jardungo dute.

Pilotan enpresak sartzearekin, abantaila batera desabantailarik ere etorriko zen.

Bai, Federazioari ihes egin dio profesionalen mailak. Ofizialki ez dago kontrolik maila profesionalen, enpresako diruen menpe dago pilota. Enpresa txikiok liga horretatik kanpora geratzen gara eta bi enpresa handi dira jaun eta jabe, "pilota zer den dakitenak". Eta pilotari txikiak nork defendatzen ditu? Ikuslea nork defendatzen du? Inork ez. Dopin kontrolak nork ziurtatzen ditu, dirua tartean egonda? Gu pilotari berriak sortzeko ari gara lanean, baina badakigu pilotari batek aurrera egingo badu enpresa handi horren begietakoa izan behar duela, bestela ez dela inora iritsiko!

Funtzionatzeko modu hori, gaur indartsuak diren enpresentzat ere bada arriskutsua: bihar enpresa handiago bat sartzen bada, hark

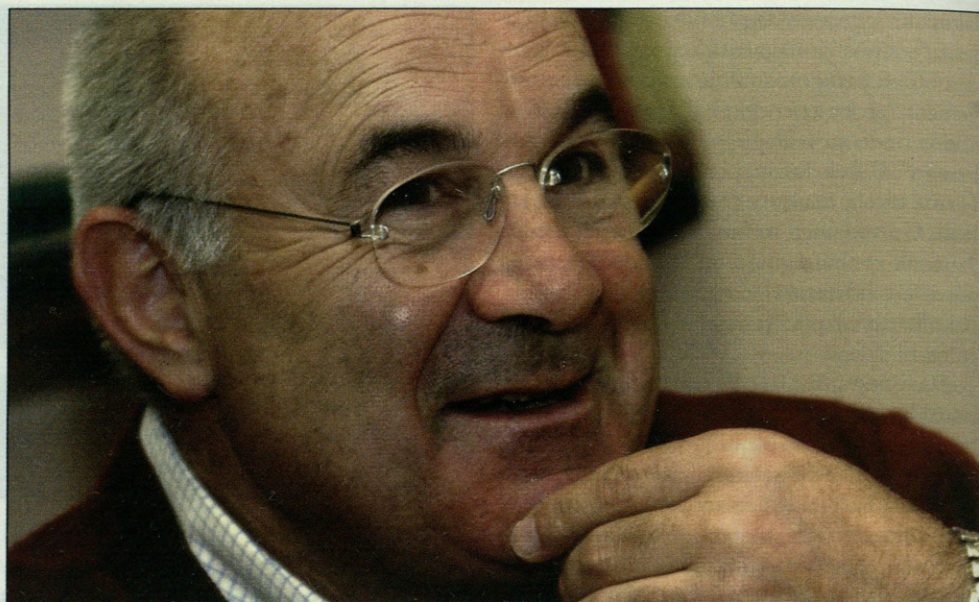
**gure!
arteana
euskaraz**

Bizkaiko Foru
Aldundia
Kultura Seta

Diputación Foral
de Bizkaia
Departamento de Cultura

«Aita Santuarekin
egona nago,
'Burusoil
Umoretsuak'
Elkarteko
Ohorezko
Partaide egitera
joanda. Elkarte
hau estatutu eta
guzti sortu
genuen, gaur
egunean gizonek
zer konplexu eta
txorakeria dituz-
ten ikusita.
Kortezubiko alka-
tea, Marko, da
lehendakaria eta
ni bigarrena. Biok
joan ginen
Erromaraino, Aita
Santuarekin hitz
egin ere bai,
baina ez genuen
Ohorezko Bazkide
egin, ilea baduela
ikusi genuen-eta!
Zuri-zuria du,
plantxa-plantxa
eginda, eta soila
dirudi baina ez
da»

aginduko du pilotan gertatuko den guztia. Oso bide okerrean dago pilota profesionala. Herri kiroletan ez dugu eredu horretan erori behar. Federazioen babes eta kontrola da gure bidea.

Pottokak Hegoaldean zabaltzen ere egin duzu lan. Nondik pottokekiko kezka hori?

Herri kiroletan Iparraldekoekin harremanetan hasi ginenean deskubritu nituen pottokak, Hegoaldean guztiz galdua baitzegoen. 1972rako jada Ezpeletako Pottoka Elkartea lanean hasia zegoen, eta ikerketa bat ere aurkeztua zuten Frantzia pottoka arraza homologatzeko. Baita lortu ere. Egindako lan ederra ikusita, Iparraldekoekin harremanetan jarri eta pottokak Hegoaldera ekartzea pentsatu nuen. 1982rako Arabako eta Euskal Herriko Pottoka Elkartek sortu genituen. Hegoaldean pottoka homologatzeko lanak, berriz, Madrilekin egin behar, zaldien eskumena Defentsa Ministerioarena baitzen, ez Eusko Jaurlaritzarena. Nire autoan koronel bi eta teniente koronel batekin pasata nago muga, haiei pottokak zer ziren erakusteko! Horrenbeste lan egin, eta homologazioa lortu genuen behintzat.

Pottokek ez dute haragitarako balio, baina ikusi genuen frantsesek hipika eskoletarako erabiltzen dituztela pottokak, umeentzat espeziala baita zaldiz ibiltzen ikasteko. Halaxe hasi ginen Espainiar estatuko eta Hego Euskal Herriko hipika eskoletara zabaltzen.

Beti gertatzen den bezala, inbidia sartu zen tartean, eta Bizkaiko Diputazioko teknikari batzuk (eurek ez dute kulparik, euren nugu-

**Nekazaritza
hutsetik bizitzerik ez
dago gaur egun. Alternantzia
da bidea, tailerreko lana eta
baserriko lana egitea, gutxi pro-
duzituz baina hura kalitatekoa.**

Bertsoa

DOINUA:
BOGART ETA BILINTX

Herri kirolen tratamendua
zabaltu egingo nuke,
hemengo hainbat ohiturarekin
parekatu behar luke.
Ezkontzatako trajeen antza
askotan hartzen digute,
okasiotan janzten dutena
itxura onaren truke,
gero erantzi, kutxan gorde ta
hurrenarte ahanzten dute.

Aitor Mendiluze

siak baino) hasi ziren esaten pintoa ez zela pottoka, beltza bakarrik zela pottoka. Alegia, orain homologazio aldetik pottoka mota bat daukagula Iparraldean eta bestea Hegoaldean. Hori hanka-sartze galanta da. Pottoka bere sorreran nolakoa zen inork ez daki. Gure eskutan dago euskal zaldi ofizial bat egiteko aukera. Pottoka haurrei begira indartu dezakegu, eta haurrek 14 urtera arte koloreei erreparratzen diete. Hori da gure merkatua, eta gu geure buruari mugak jartzen! Hain-

beste lan egin eta gero guk egindako bidea ebaki ziguten, eta nazkatuta utzi egin genuen. Gaur pottokaren egoera txarra da oso, hipika eskoletarako ez da batere salgarria. ■

2003ko ekaina

Festival Plaza

www.plazafestival.com

Babesleak: Eusko Jaurlaritza, Gipuzkoako Foru Aldundia, Kursaal Fundazioa eta INAEM.
Laguntzaileak: Donostiako Udala eta ARTEZ.
Sarrera dohain.

Gazteszena

MIZTURA: Arrazen Miztura.
ekainak 20 20:00

CAFÉ TEATRO: Ixil, Ixilik...
ekainak 21 20:00

Zurriola

SEMOLINA TOMIC:
¿Dónde estamos? 20:00

Arteleku

KIM CASCON:
La estética del error. 19:00
ekainak 23

NAD SPIRO-KIM CASCON:
ekainak 24 20:00

EKLETRIKA
ekainak 23 20:00

MIXEL ETXEPAR-XAVIER GARCÍA
ekainak 25 20:00

Koldo Mitxelena

KLEM:
Vuelos migratorios. 20:00 - 20:30 21:00 - 21:30

Kursaal

FANFARRE ARFI
ekainak 27 19:00

PIRINEOS JAZZ ORCHESTRA
ekainak 28 20:00

ARFI PRESENTA:
Gabinete Caligari
ekainak 27 20:00

EL CAFÉ DE LA PLAZA
ekainak 28 22:30

EL CAFÉ DE LA PLAZA
ekainak 27 22:30

San Telmo Museoa

RETOURAMONT-CAPILLA PEÑAFLORIDA:
Reflexión de Façade. 13:00 - 20:00

Koldo Mitxelena Kulturunea

Erakusketak

Artista Berrien XL Lehiaketa
Erakusketa Aretoa.

Txiki Zabalo
Ganbara.

Jardunaldiak

Ekitaldiak zuzenean RealVideo bidez, web orrian
www.gipuzkoa.net/kultura

José María Mendiola
La escritura o la vida (1929-2003)

Lekua: KMK, Areta Nagusia
Urdaneta, 9. Donostia 19:30

"Relato y retrato de un tiempo de cuentos contables
(José María Mendiola en la ciudad del ensueño)"

"La narrativa inédita de un escritor prolijo y constante"

Hizlaria: Jesús María Lasagabaster

"Recuerdos personales de un tiempo"

Hizlaria: Santiago Aizarna

"Presentación de la primera edición en euskara del libro de cuentos
de José María Mendiola, Diez mil cigüeñas"

Dantza

Udako Dantza Ikastaldiak-2003

Lekua: Arteleku
Kristobaldegi, 14-Txomin Enea. Donostia
Izen ematea: 943482891 (Ekainaren 13a baino lehenago).
Dantza Klasiko irakaslea: María Blanco.
Dantza Garaikide irakaslea: Jone San Martín.
Prezioa:
10 egunetarako klase batean: 50 euro
10 egunetarako errepertorio klasikoan edo koreografia tallerrean: 30 euro.

Arteleku

arteleku

Serigrafia Lantegia

Arduraduna: Pepe Albacete.

Ordutegia: Goizez eta arratsalde. **Prezioa:** 78,13 euro

II Norgehiagoka mixtoa

Lekua: Guardetxea 21:00
Urgull mendia. Donostia

Koprodukzioa: Arteleku, Gipuzkoako Foru Aldundia eta Bit Art.

Sari babeslea: Zestoako Hotel Bañerarioa.

12 dantzari estilo anitzekoak elkarren lehian Jawatan proiektu-en airean.
Breakdance-Soinketa-Kick Boxing-Freakdance-Ballet-Gaur egungo-Dantza-
Baile de club-Football-Claqué-Capoeira-Euskal dantza-Skate.
Zu zara epaimahala, zatorz gogokoen duzunari botua ematera.

AVID Lantegia

Arduraduna: Gabriel Corbella.

Taldeko kopurua: 5 pertsona. **Prezioa:** 30 euro

MID Lantegia. Moda Independientearen, Irudi Elektronikoaren eta DJ Musika Sormenaren Donostiako Nazioarteko Mostra

2. Topaketa

Antolatzailea: YoX. Colectivo de Arte y Comunicación.

Lantegiaren arduradunak: Ángel Fernández (moda), Lucía Onzain (irudia), Raquel de la Torre (musika).

The Balde X Party-Festa

Eremuak ikuskizuna (Jon Benito, Xabie Gantzarain, Tzesne, Xabier Erkizia...)

Fanxintekara bisita gidatua. Mizturaren kontzertua. Eremuak eta Miztura ikuskizunek musika, hitza eta proiektzioak barneratzen dituzte.

Litografia Lantegia

Arduraduna: Don Herbert.

Ordutegia: Goizez eta arratsalde. **Prezioa:** 78,13 euro

Euskara

idazle gaztea

Liburu Gaztea eta Idazle Gaztea

Sariak banatzeko ekitaldia.

Non: Gipuzkoako Foru Aldundiaren jauregian. 11:30

Hire esku! programa

Izen ematea 2003-2004 ikasturterako.

Non: 943 11 35 15 telefonon.

Gazteria

Gaztemaniak 7. maketa lehiaketa

Ekainaren 11tik aurrera, Gaztemaniak 7. maketen lehiaketa. Lanak aurkeztu dituzten taldeei buruz zure iritzia eman dezakezu honako helbidean:
www.gaztemaniak.net

Gaztemaniak!-eko hurrengo kontzertuak

David Groubbs + Miztura

Gazteszena-Donostia 21:00
(5 euro)

Gazteentzako Informazio Zerbitzuak

Esкура jartzen dizu hainbat material zuk zeuk oporrak antolatzeko aukera izan dezazun.

Informazioa: 900 110 111.

Gaztegun. Anoeta Pasealekua 28 Donostia.

Kirolak

UDA 2003

Parte hartzaileak: 6 eta 16 urte bitarteko ikasleak.

Informazioa eta izen ematea:

Ikastetxearen edo herrietako kirol zerbitzuen bitartez.

Mikel Aramendi

ANALISTA POLITIKOA

Galdetu gabekoei erantzun

Zenbat irakurle hainbat irakurketa zilegitzen dituzte Maiatzaren 25eko hauteskunde emaitzek: edonork ahora dezake garaipen bat edota, kanpainako inertzia eutsiz, azpimarra dezake aurkariaren porroten bat, hausnarketaren faserik primarioenean. Emaitza horietatik eratorri behar ziren argibide politikoak zehazten sartutakoan ordea, gauzak ez dira batere gardenak inorentzat. Batez ere, herri subiranoak, agi denez, egiten zitzaizkion galderei ez baizik beste batzuei erantzun dielako. Politikaren eskolan, dislexia apurren bat dugulako, behar bada.

Izan ere, lekuan lekuko udal kudeaketa garrantzitsu bezain aspergarriak erabakitzeaz gain (eta horretan sorpresak ez ezik aldaketak minimoak izan dira, politika orokorraren morrontza zuzen-zuzenekoak ez zirenean), hainbat galdera politikoren erantzuna espero zen emaitza hauetatik. Nora joango ote ziren legez kanpo utzitako ezker abertzalearen bozak? Edota zer gertatuko ote datorren ikasurtean Ibarretxe planarekin? Edo norainoko eragina edukiko ote zuten Prestigeren anabasa eta Irakeko gerrak estatu mailako oreka politikoan eta zer espero ote zitekeen datorren urteko hauteskundeetarako? Eta horrelakoak.

Bistan da hauteskunde bezperan bezalatsu jarraitzen dutela hauteskontziak hustu ondoren ere galdera hauetako gehien-gehienek. Klandestinitatera behartutako ezker abertzalearen bozak ez dira ia inora zeharraldatu, Maiatzaren 13koaz geroztik behintzat; eskuartze politikorako eskubidea murrizte hutsak, beraz, indarren oreka nabarmenki aldarazten. Ibarretxek, ez du lehen baino giro hobea, ezta ere okerragoa seguru aski, bere plan ataskatua suspertzeko; eragile politikoen arteko harremanetan aurkitzen ez den giltzarik ez dago, agian, boz-kutxetan ere. Espainiako bi partidu nagusien arteko oreka ere ez bereziki mudatu, ñabardura kolateralean ez bada eta, datozen hauteskunde orokorretarako, gaurdainoko posibilitate guztiak zabalik geratzen dira.

Herri/ikaskasle alferrak itaun guztiak erantzuteke utzi dituela erabakitzea, haatik, azterketaren emaitzak gutxietea izango litzateke. Erantzunak egon, badaudelako, nahiz eta ez

KUBEN PLAZA

diren aktore politikoek jendeari zuzentzen zizkiotenak.

Adibidez, estatu mailako emaitzek, datorren urtean gerta daitekeena aurreratzen ez duten arren, nahiko argi mintzo dira PP nahiz PSOeko lidergoari buruz: Aznarren 'estiloa', laguntza baino gehiago da zama, eta horrek garrantzi funtsezkoa izan behar luke oinordekoaren aukeraketan. Egiazki, zalantzarria litzateke 2004an, oinordeko-gai sagaratuetakoa inor Rodriguez Zapaterori irabazteko gai izatea eta, bere hitza jan eta Aznar bera aurkeztuko balitz, berdintsu. Sozialisten artean ere, bidenabar, Zapateroren 'estiloa', nortasuna baino gehiago, ukituta ateratzen da Maiatzaren 25etik, eta ezingo luke gainditu datorrenean galtzerik.

Euskal eszenategian ere, ezinbestekoak

«
Eta ezker abertzaleak ere, bere finkamendu soziologikoaren
barrena frogatuta, hautu politiko garrantzitsuak ditu
aurrerantzean. Doktrinari buruzkoak baino gehiago
eraketari dagozkionak, udal eta foru instituzioetatik at
geratzeak automatikoki klandestinitatea suposa ez diezaion
»

dira antzeko hausnarketak. Zuzenki galdetzen ez zitzaizkionez erantzun baitu zeharbidez herriak. Bi bloke ospetsuek lehen bezalatsu jarraitzen dute, baina 'transbertsalak' deitu ohi diren jarrera/pertsona horiek bizkortu dituzte hauteskontziek. Nork bere botere esparruak kudeatzeko aritmetikak lehen baino errazagoak dira, agian, baina besteen esparruez nagusitzeko posibilitateak lehen baino eskasagoak. Sozialisten jarrera politikoak (eta, beraz, optatiboak) funtsezkoak izango dira... gauzak alda ala lehengoan jarrai dezaten.

Eta ezker abertzaleak ere, bere finkamendu soziologikoaren barrena frogatuta, hautu politiko garrantzitsuak ditu aurrerantzean. Doktrinari buruzkoak baino gehiago eraketari dagozkionak, udal eta foru instituzioetatik at geratzeak automatikoki klandestinitatea suposa ez diezaion. ■

Joxerra Aizpurna

INDUSTRI INGENIARIA

Buffer-a

Eguneroko bizitzan etenik gabe ordua jartzen edota epea ematen aritzen gara. "Aizu, asteartean arratsaldeko 6etan azalduko naiz; bi aste baino gehiago ez ditut behar sukaldea berritzeko; eraikitzen hasi diren errepede berri honek 18 hilabetean amaituta behar du izan..." eta abar.

Intentzio edo baieztapen hauen aurrean zera gerta daiteke, arratsaldeko 6ak eta laurdenean azaltzea istripua gertatu baita errepedean; sukaldea astebete atzeratzea zeren eta iturgina ez da bi egunetan azaldu eta ondorioz igeltse-roak beste lan bati heldu dio eta beste bi egun atzeratu da; errepedea 24 hilabetetan amaitzea zeren eta egin beharreko tuneletan espero ez genituen arrokekin topo egin dugu eta gainera egin beharreko zubietan euriteen ondorioz ibaia handitu eta jarritako zimentazioa eramane zuten.

Enpresen arteko harreman komertzialetan ere egunerokoak izaten dira atzerapenak eta ondorioz, horiek dakartzaten buruhaustek, hala nola, penalizazioak, erreklamazioak eta errietak jasan beharrean izaten gara. Zer egin bada egoera horiek arintzeko?

Baten batek erantzuna azkar baino lehen eman dezake: "profesional ona izan eta kitto". Arrazoi puska bat badago esaldi horren azpian eta ezin uka egiten ari zarenaz zenbat eta gehiago jakin gero eta hobeto burutuko duzula egin beharrekoa. Hala ere, estatistikoki frogatuta dago, zenbat eta luzeagoa izan proiektua gero eta konfliktu handiagoak sortzen direla hiru parametro hauen artean: epea, produktuen espezifikazioak eta prezioa. Adibidez, epeak mantentzeko produktuen espezifikazioak kaxkartu egiten dira eta hauek mantendu nahi baditugu epeak luzatu egin behar ditugu eta noski, prezioak ere gorantz egiten du. Gerta daiteke proiektua esandako espezifikazioekin emandako epean eta prezioan amaitzea, baina apur bat aztertuz gero berehala ohartuko gara hori ez dela ohikoa.

Istripuak, hornitzaile batek ekarri behar zigun pieza atzeratzea, eguraldi txarragatik ezin lanik egitea, gauden ikerketa-proiektuan egindako frogan ondorioz hautatutako ikerketa-bidean atzera egin behar izatea, beste proiektu edota lanak tartekatzeagatik hainbat baliabide pertsonal eta material ezin baliatzea eta ondorioz gure lanak atzeratzea... adibide baino ez dira kasuis-

ALBERTO ELCORGI

tika amaigabearen artean. Kasuistika horri erreparatu gero, gizakiaren bizitzarekin lotutakoak direla ikus dezakegu eta beraietatik ihes egitea alferrikakoa dela. Askok teorizatu da arazo hauei buruz eta teorizazio gehienak "azkar, ona eta merke" lortzea izan du helburu eta inor gutxi konturatu da "azkar, ona eta merke" ez dela gizakiaren martxarekin doan zerbait. Jendearen depresioak, hainbat eraikuntza edota aparatu berrien akats estrukturalak edota funtzionamenduzkoak, adibidez, gauden gizartearen konpetitibotasun "gaizto"aren ondorio dira, merkatal harremanetan edota administrazioaren lehiaketetan "azkar, ona eta merke" leloarekin funtzionatzen baita neurri handi batean. Azken aldi honetan badago indarra hartzen ari den teoria, hots: "gizartean gerta daitezkeen ezustekoak onartu eta egin beharreko proiektuaren edota langintzaren zati bezala kontsideratu eta ondorioz proiektu guztietan zure esperientziaren arabera seguratasun-buffer bat aplikatu". Hitz anglosaxoiak hain dira erabiliak enpresa-alorrean non beraien ezean enpresagintzako hainbat kontzeptu

Askok teorizatu da arazo hauei buruz eta teorizazio gehienak "azkar, ona eta merke" lortzea izan du helburu eta inor gutxi konturatu da "azkar, ona eta merke" ez dela gizakiaren martxarekin doan zerbait

ezin izango lirateke enpresa elkarrizketetan adierazi. Buffer hitzak zentzu desberdinak ditu hiztegian eta guk hau kontuan hartuko dugu: talken kontrako motelgailua. Bezeroekin talkak ebitatu nahi ditugu eta horretarako denbora-motelgailu edo gordailu bat jartzen dugu. Pentsamolde honen arabera, batetik esandako espezifikazioak beti bete nahi dira kalitate-murrizketarik gabe eta bestetik bezeroari hasieratik epe erreala eman nahi zaio. Zaila izango da "gizarte konpetitibo" honetan buffer-aren teoria martxan jartzea eta batzuetan ezinezko, baina konfiantzako bezeroekin frogatu eta ikusiko duzue bizi-kalitatea nola hobetuko den. ■

Oier Araolaza

DANTZARIA

Dantza nazionala

Maiatzaren 25ean, begi guztiak hautesontziei begira zeuden egunean, tentsioa askatu eta giharreak lasaitzeko terapia egin zuten Lizarran. Hirugarren urtez Lizarrako Larrain-dantzaren eguna ospatu zuten. Lizarratarrek zinez maite dute beren dantza kuttuna eta dantzak berea beharko lukeen dotorezia berreskuratzeko ahalginetan ari dira azken aldian.

Eta ez dute erronka makala. Izan ere, Lizarrako Larrain-dantza "euskal dantza nazionala" izateko hautatua izan zenetik, lizarratarrek ordura arte berea izan zen dantzaren jabetza eta dantzetan ohikoa den etengabeko bilakae-raren kontrola galdu zuten. Horrelako proposamenak bere testuinguruan ulertu behar izaten dira, eta noski, 70eko hamarkada bizi-bizian, euskara batua bezala, euskaldun guztiak batera egiteko dantza baten beharra sentitu zen, eta Lizarrako dantza ederra izan zen aukeratua. Larrain-dantza "popularra" edo "herrikoa" lemapean ikastaroak antolatu ziren Euskal Herriko txoko guztietan eta 25 urte ondoren makina bat herritan dantzatzeko da jai eta ospakizunetan.

Larrain-dantza "nazionalizatu" eta "herrikoitzeko" asmoa dantza tradizionalari buruzko ikuspegi nahasi batetik abiatu zen: folkloredantzak herriak dantzatzeko dituen dantzak direnez, edonork eta edonola dantzatzeko modukoak, eta dantzatu beharrekoak direla. Badira noski horrelako dantzak, baina horrek ez du esan nahi folklorea dantza guztiak, horrela bat batean eta aurre-prestakuntzarik gabe dantza daitezkeenik. Lizarrako Larrain-dantza collage konplexu eta luze

ALBERTO ELSOEGI

«
Agerikoa da
prestakuntza
lan handia
eskatzen duen
dantza, plazako
herri-dantza
zabaldua
bihurtu
nahiaren
kontraesana
»

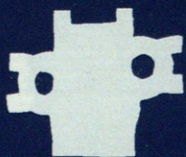
samarra da, hainbat urratsez eta erritmoz osatua, eta dantza-zati eta urratsen segida horrek ikasketa prozesu zorrotza eskatzen du.

Agerikoa da prestakuntza lan handia eskatzen duen dantza, plazako herri-dantza zabaldua bihurtu nahiaren kontraesana. Plazetan hedatuz joan den Larrain-dantzak bidean utzi ditu urratsen zorrotasuna, dantzarien prestutasuna eta Lizarrakoek beren dantzari eman ohi dioten dotorezia. Bikote dantza serio eta airosoa atzean utzi, eta koadrilan egiten den kalejira ganberroa izatera pasa da Larrain-dantza. Baina helburua ahalik eta "herrikoiena", "popularrarena", eta "nazionalena" izatea denez, ez omen du ajola dantza bera erabat zarpailduta eta duintasuna galduta agertzea. Lizarraldean ez dira ordea uste berekoak, eta tristuraz eta etsipenez ikusten dute plazan bihotzean dararmaten dantzaren karikatura.

Beraz, azken urteotan Larrain-dantzari bere nortasuna itzuli nahian ahalegin handia egiten ari dira Lizarran. Igandeko jaiaz gain, dantzaren historia eta dantzatzeko modu egokia jasotzen dituen DVDa argitaratu dute Lizarrako Gaite-roek eta Ibai-Ega dantza taldeak. DVDen edizioa ordaintzeko dirua Nafarroako Gobernutik eta Lizarrako Udaletik lortu dute, eta orain euskal dantza talde bakoitzari DVD bana dohain banatzeari ekin diote. Larrain-dantza euskal dantzarik dantzatuena izaten jarrai dezala nahi dute lizarratarrek, baina inork ez dezala izan nola dantzatzeko den ez jakiteko aitzakiarik.

"Nazionalizazio" prozesuaren faktura ordaintzea tokatu zaie Lizarrakoei, eta kostako zaie hain maitea duten dantzari bere nortasuna itzultzea. ■

Argitalpen honen edizioan lankide:

kutxa

gizarte ekintza

Elizabete Garmendia

KAZETARIA

Maskarila dantza

Azken asteotan irudi bat nagusitu baldin bada hedabideetan, hori maskarilena izan da. Pneumonia atipikoa jasaten ari diren herrialdeetan darabilten maskarilarena. Orain arte kirofanoetan, ospitaleetako gune batzuetan, aldizka dentistarenean ikusiko genuen irudi hori. Orain etxez kanpoko egoera guztietan ageri zaigu. Metroan, aireportuetan, eskolara bidean, unibertsitateetan, elizetan... Ekialdeko herrialde osoak daude -beti ere telebista eta argazkietan erakusten zaigunaren arabera maskarilaren menpe.

Maskarila sujerentea da oso. Hasteko, osasunaren arloan. Begiratu bestela nola erabiltzen duten telesailetan pertsonajeak eta egorak misterioan biltzeko, dramatismoa areagotzeko. Maskarila maskararen senide txikia da. Eta maskaretarako, Veneziako inauterietakoak. Keinuak eta zeinuak estaliz, anbiguetatean murgiltzen dute ikuslea eta, segurasko, baita maskaratua ere.

Maskarila burkaren senidea ere bada. Baina

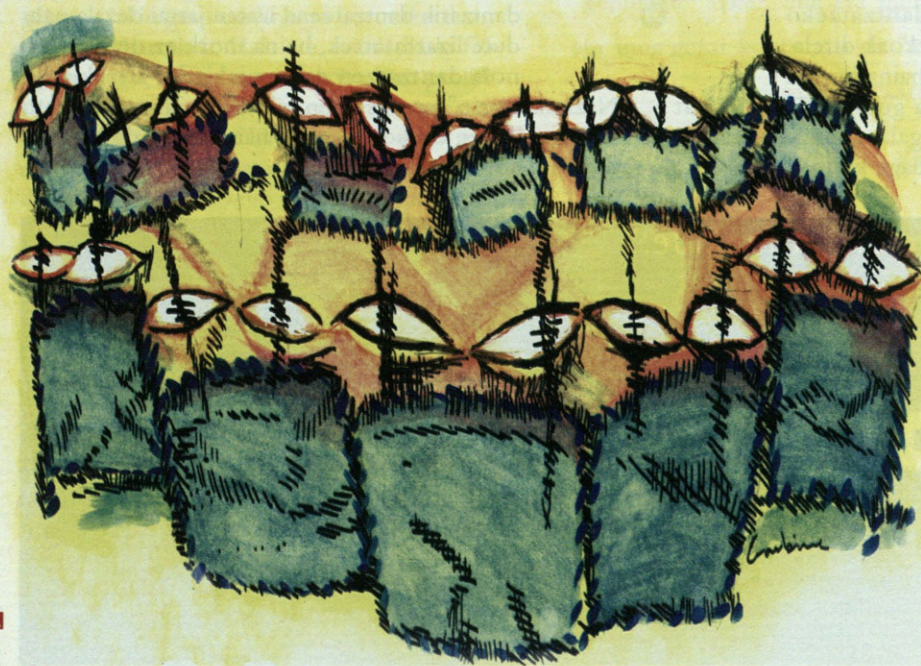

ALBERTO ELOSEGI

nazioartean oso zentzu desberdina hartu dute biek. Burka Afganistango emakumeen zapalketari lotua erakutsi zaigu eta maskarila berriz eritasunaren aurkako ezkutu modura. Baditu senide gehiago ere maskarilak. Gurean, *pasa-montañasak*. Juan Luis Goenagak 80ko hamarkadan egindako mozorrotuen serie hura edo Bixente Ameztok tarteka bere koadroetan sartutakoak gogoan, 2003garreneko maiatza honetan berriro ere maskaturik agertu dira ETako bozeramaleak. Pintoreek buruestalki tradizionala marraztu izan dute, kolore ilunetan. Duela bizpahiru urte ETakoak zapi zuriz azaldu ziren, lihozkoa zirudien zapiak. Oraingoan, zuriari eutsiz, puff edo *braga* bat daramatela dirudi. Nabardurak nabardura, efekttoa, dena den, berbera da. Estetika hori bera erabili izan dute presoekiko solidarioek eta oso antzekoa da adierazpen askatasun eza salatzen duen maskara ere.

Maskarilaz ahoa estalirik, irrifar ala muzin, aldarte on ala txar, aurpegiak zer adierazten duen ikusi ezinik, begietara zuzentzen da soegilea. Begiradari zuku guztia atera nahi dio. Veneziako inauterietako maskaratuek begiradan jartzen dute intenzio guztia, baina beste maskaratu batzuekin alderantziz gertatzen da: begiek ere ihes egiten diote soari. Aurtengo udaberriko maskarilen atzetik, nekez harrapatuko duzu begirada bakar bat ere. Ihesian doaz denak, presaka, aireportuko itxarongelan egonean eserita baldin badago ere begien jabea.

Maskarila hesi bat da. Txikia tamainaz, handia, ikaragarria, eraginez. Imajinatzen du batek zenbat keinu ezkutatu diren, zenbat hitz mututu, zenbat musu galdu maskarilen atzean. Eta maskarila sinbolo agerikoena besterik ez da, asepsia adierazi nahi duena. Gaixotasunaren mamuaz inguratuta,

izatekotan, diote, nor bere etxean isolaturik aurkitzen ei da ziur, toki publikoetara joatea ebitatuz, besteekiko harremana moztuz. Han edo non aurkitu uste izan dute aztarna, behe-
koa zeukan gizon batek kutsatu ote zituen erai-
kin erraldoi bateko apartamentu kideak. Bizi
guztiko gartzela zigorrarekin, baita heriotzare-
kin ere, mehatxatu dute gaitza zabaltzen duena.

Pelikula baterako argumentua izan zitekeen, baina albistegietako gidoia besterik ez da orain-
goz. Batek susmatzen du erdiaren erdia ez ote
den benetan arazoa, hedabideen alarma gorri
egarriak piztua gainerakoa, agenda informati-
boetan tentsioari eusteko bazka. Txina erral-
doia azken orduko gonbidatua dugu nazioarte-
ko hedabideen merkatuan. Urteetan ezkerreko
literatura politikoaren bidez azaltzen zitzaigun
batez ere. Mao, Harresi Handia, Iraultza Kultu-
rala... Hedabideentzat "Arrisku Horia" zen
orohar, inurri arraro ulertezinez osatutako
gizarte opako ezezagun bat, beldurra eragiten
zuen jigantea. Ateak zabaltzen hasitakoan, jate-

Maskarila hesi bat da. Txikia

tamainaz, handia, ikaragarria,

eraginez. Imajinatzen du batek

zenbat keinu ezkutatu diren,

zenbat hitz mututu, zenbat musu

galdu maskarilen atzean

txez inbaditu gaituzte eta zinearen bidez kon-
kistatu, seduzitu. Hor, pelikuletan, ulertu eta
konpartitu ditugu bizipenak, kezkak eta plaze-
rrak, ametsak eta ezinak, uniformitate antzua
erantzi eta norbanakoaren ñabardurak bereiziz,
eta aldi berean unibertsaltasunaren plazan topo
eginez. Bidea egiten hasita geundela, iritsi da
mamua, pneumoniaren gorputz ikustezinean,
eta begi oblikuoak oro bihurtu dira susmagarri
eta arriskutsu. Asepsiaren pantaila jarri zaigu
tarteetan, hurbiltzen ari zitzaiguna berriro urrun-
duz. Kasualitatea.

Izurriteak eta gerrak dira Historiako Entzi-
klopedietara pasatzen direnak. 2003ak bata
eta bestearen kapituluak beterik ditu jada
urtearen erdia igaro ordurako. Erdi Aroan
bageunde bezala, baina mundua aldenik alde
ordu gutxi batzutan zeharkatzen duten
hegazkinekin. Pneumonia, honen mamua
edo bonbak garraiatzen. Eta, beti ere, izua
zabaltzen. ■

TXANDAN
Itxaro Borda

Nice people

Badu orain zenbait aste frantses estatu osoan, Ipar Eus-
kal Herrian halaber, Fillon ministroaren erretretan erre-
formaren kontra altxatzen direla jendeak. 1995eko aben-
du hotzaz geroztik ez da nehoiz hainbeste jende
Baionan biltzen ikusi, salbu bestetan bistan dena. Eus-
kalduntasunaren ohizko habeetarik hara, maiatzeko eguzkiak deitzen
gaitu langilegoaren nazioarteko elkartasun sentimenduan urtzera:
tous ensemble tous...

Perlak bailiran, greba egunak bata bestearen ondotik lerratzen
zaizkigu. Ez gabilza beti gogoz alde, baina erreforma pasatzen bal-
din bada hil arterainoko lana dukegula konturatzen gara. Sindikatuek
aldirio ekintza segitu eta gogorragoak iragartzen dizkigute, baina ez
dute insurrekzio girorik hazi nahi. Bizkitartean Matignoneko egoi-
tzetan urte bat honetan sartuak diren "nice people" talde-kideak
manifestaldietako oihuei elkor daude: ez omen du karrikak goberna-
tzen. Nork orduan?

Erretretan erreformaren bidez baby-boom garaian sortu langilea-
ri pürki erretreta eskubidea ukatzen zaio, batez ere hamalau urtetan
lanean plantatu ez baldin bada; halaz gure greba egunak, nahiz
terrentaz, ukanen ez dugun erretretarekiko hartzeak direla kontside-
ra daitezke. Nolabaiteko "nice people"ak baikara. ■

HIRUKO TXIKIAN
Jose Mari Ostolaza

Pagotxa

Ederra etxebizitza erosteko. Orain dator aukera, atzo
ezinezkoa zena. Hauteskundetako izarra, etxebizitzaren
prezioaren beherakada izan dugu. Sekulako arduraz
aritu zaizkigu batzuk eta besteak, lur eta eraikuntzen
merkatzeak iragarritz, formula marabillosak aurkeztuz.

Atzokoak inutil totalak, aurrerantzean salarioak jaitzita ere, hautetsi
berriek erosoagotu egingo digute bizimodua. Jada, ez ditugu gure
seme alabak lagundu beharko beren emantzipaziotan gure etorkizu-
naren kaltetan. Kanpainaren diskurtsoek horretan behintzat, bat
egin dute. Aurki, hondar urtetan onddoak baino ugaritutako inmo-
biliaria agentziek beherapen garaietako jantzi saltoki itxura hartuko
dute, gazteak uhodeka lerrotan emanak etxeak erosteko zain.
Aukeran ere, irabaziko dugu. Bainugela bakarrekoak, bikoak. Terra-
zaduna ala balkoiduna. Norberaren neurria. Eta urbanizatuak,
oinetakoak lokatzetan zikindu behar izan gabe. Hitzetatik ekintzeta-
ra dagoen tarte berez zabala izanik, gazteek badute politiko kloni-
koen gizatasuna jarraitzeko esparru zehatza. Promesak oinarri,
egun atzoko hipoteka ordain ezinik dabiltzanek bekaizkeria zapu-
tza, klase berria osa dezakete etxe berrien erosleek, lotoa asmatu
dutenen antzera. Gazte bagina, pagotxa ederra. ■

Saltsaren erdian

Demokrazia modernoaren tragedia: ez dute oraindik demokrazia gauzatzen asmatu, zioen Jacques Maritain filosofo frantsesak.

Urteak pasatu ahala bakarrik idatz omen daiteke tragedia zenarekin komedia bat. Hautagaien erdiak, mehatxatuta. Tragedia? Atzerriko hainbat intelektualek, egoera mingarri hori salatu nahirik, luma egiaren erdiarekin busti, eta fartsa bat idatzi dute gure tragediaren kontura. Beste hautesle asko, legez kanpo. Tragedia? Hemengo beste hainbat intelektualek, atzerrikoei erantzun nahi eta, pantomima bat idatzi dute egiaren beste erdiarekin. Oso zaila da, nonbait, batzuen eta besteen egia ulertzen saiatzea; oso zaila, halaber, bestearen tokian jarri eta nork bere luma ahalegin horren tintontzian bustitzea.

Baina intelektual batek horretan saiatu behar ez badu, zertan?

1949. urtean Camus ari da kazetari bati erantzuten:

-Eta zein da orain zure jarrera?

-Egoera aldatu arte, erresistente baldintzarik gabea izan nahi dut batzuen eta besteen burugabekeriaren kontra.

-Beraz, zu ez zaude saltsan.

-Saltsa horretan, ez.

-Ez da oso eroso.

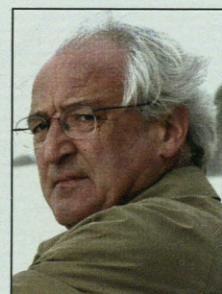
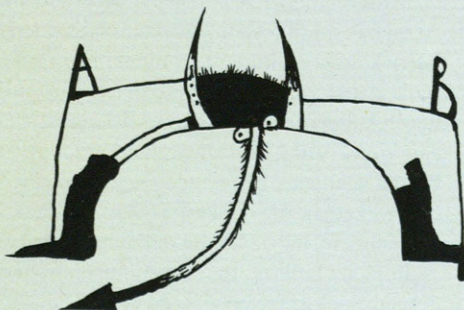
-Ez. Saiatu nintzen saltsan egoten. Eta oso gogotsu saiatu ere! Baina gero etsi egin nuen: orotan deitu behar zaio kriminala kriminala den orori. Saltsa horretan nago. ■

Zubia eta deabrua

Irlandako tradizioaren arabera, ibaiaren ertz batean oinak eta beste ertzean eskuak jarriarik zubi egiten dakiena omen da gai eta duin errege iza-teko.

Euskal tradizioaren argitan, zubiak deabruaren asmazio omen dira.

Lehendabiziko tradizioa etorkizunaren esperantzak asmatua da. Bigarrena, beldurrak. ■

ALBERTO ELIZATEGI

Liburutegitik hegazkinera

Apirileko hostoetan FBIk hartutako erabakiaren berri ematen nuen: AEBetako liburutainak eta liburu-saltzaileak behartuta omen daude beren bezeroek alokatzen eta irakurtzen dituzten liburuen zerrendak ematera. Ezin nuen sinetsi izugarrikeria, burutik pasatu ere egin zitzaidan Vila-Matasek asmatutako albiste-lakirioren bat ote zen.

Baina ez da: Villa-Matasek eta gainerako idazle guztiok baino irudimen sukartsuagoa du aginteak jendearen askatasuna nondik lotu, non estutu, nola murriztu asmatzeko orduan. Han liburutainak bezala, hegazkinetako langileak jarri nahi dituzte hemen polizia lantzan, emigrazioa kontrolatzeko aitzakian bidaiaren joan-etorriak zaintzen.

Denok susmagarri, denok polizia.

Egokiera horrek behin egunkariaren batean irakurri nuen berria ekarri dit gogora. Río de la Platako badian iragan mendeetako ontzi ugari dago hondoratuta (galeoiak, fragatak, bergantinak...), asko eta asko diruz eta pitxiez gainezka. Estatu Batuetako urpekariaren konpainia bat egin zen ontzietako altxorak ateratzeko kargu. Uruguaiako gobernua beldur zen, ordea, urpekariak hainbat aberastasunen jabe egingo zirela Museo Arkeologikorako bidean, eta polizia jarri zuten urpekariak zaintzen. Urpekariak, berriz, beldur ziren poliziaren esku geldituko zirela altxor asko -ai, gizaki fidagaitzon susmo gaiztoa!-, eta bizkartzainak kontratatu zituzten poliziak kontrolatzeko.

Bizitzen ari garen kaikukeria askatasun-jalea du ardatz zirkulu idiota bezain perfektu horrek. ■

Etxea: bizitza

«Domum (vocant) etxtea», zioen Aymeric Picaud erromesak XII. mendean euskaldunongatik. Etxea, hala deitu diogu gizakia, bikotea, familia bizi den eraikinari. Bizitza ere deitu izan diogu. Baita etxebizitza ere. Laudatu ere egin dugu, ironia dezentez, gazte maiteminduen pasiozko sukarra: sua bizi-bizi gorde nahi, eta gai dira "palazio eder bat haitzaren gainean" eraikitzeko. Haien etxebizitzan -autoetan,

irudiak:

Antton Olariaga

ezkaratzetan, bizitzaren bazterretan- "ez da euririk sartzen ateri denean, ez da haizerik sartzen, ez dabilenean". Urteak joan eta ajeak etorri, ordea, komeriak: bizitza baten jabe edo maizter izateko *palazioan* -ametsean- itoginak agertzen dira eta haizea sartzen hasten da zirrikitu guztietatik.

Iragan hauteskundeetan etxearena izan da, hiri eta herri handietan behintzat, gai sozial nagusia. Etxe faltaren larritasuna gazte jendearena da, gazteek bizi dute, alde edo moldez, teilatupe baten jabe nahiz maizter izateko premia. Politikari bati eta besteari entzundako hitz-zaparraden eta zenbaki-uholdeen ondoren, ez dakit zein izan den hain jokabide sukartsuaren akuilu, kontzientzia soziala ala gazteen botoa. ■

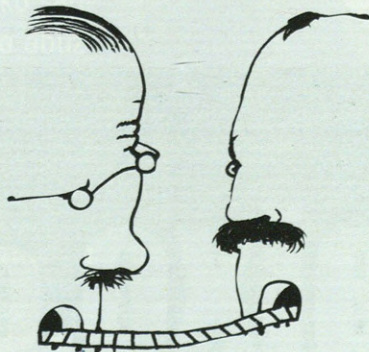
Egiaren mina

Egiak mina ematen du.

Horregatik jarduten dugu gezurretan geure buruarekin. ■

Ni naiz horko hori

Berrogeita lau urteko bernizgile horrek zer premia du Triesteko Berlitz School-en izena emateko? Aski al da fabrikako ugazabek Ingalaterran bernizak saldu nahia, ingelesa ikasten hasteko? Shakespeare edo Sterne jatorriko hizkuntzan irakur ahal izateak ere animatuko zukeen gazteago zenean, baina orain ez: Ettore Schmitz-ek -bernizgileak hala du izena- motiboak ditu motibazio hori ere ez sentitzeko. Kontua da James izeneko hesola tente gazte bat serio askoa jarri diotela irakasle Ettorei. Irakasleak badaki klaseak ematen dizkion hesolak "Cambers music" eta "Dublindarrak" arrakastatsuak idatzi dituela, badaki nor den James Joyce. Irakasleak, ordea, ez daki bernizgileak "La vita" eta "Senilità" idatzi dituenik. Egun batean -irudika dezagun egun hura naturaren espresiorik bikainenena-, Jamesek italierazko eleberri bat utzi du mahai gainean. "Senilità". Ettore urduri jarri da, irakasleak zer esango. Halako batean, eskua liburuaren gainean jarriarik, Joycek: "*Italo Svevo ban da Italiako gaurko literaturan interesatu zaidan idazle bakarra*". Ettorek,

pozez eta lotsaz eta urduri: "*Ni naiz da borko Italo Svevo goitzeneko hori*".

Handik hamabost bat urtera, Paris-Milano-Trieste trenak pakete bat dakar Svevorentzat. Paketea, "Ulysses". Trieste-Milano-Paris trenak pakete bat darama Joycerentzat. Paketea, "La coscienza di Zeno".

Isildu da trenen zalaparta. Bat-batean, ia erre egiten duen argitasun erabatekoa, batak zein besteak zabaldu berri duen liburu banatako orrietan. ■

Beste bat!

Ordainduzko telebista-sare horietako batean ikusten ditut Errealaren partidak. Nire hauek ez dira gauzak ondo doazenean bakarrik kontatzen diren amodioen gorabeherak, eta aitor dezadan halaxe ikusten nituela taldea ligako isatsaren buztanaren puntan ibili zenetan ere. Ez dut ezagutzen partidak euskaraz komentatzen dituen

«

Barça-ko Xaviri Txavi deitzen diote estatu osoan
eta Txabi deitzen hasi dira Errealeko

Xabi Alonsori ere

«

esataria. Euskaldun zaharra dela nabarmen-tzen zaio, baina egiten dituen akatsak berriak dira, gartzelaniari euskararen baratzean basurde-saldo baten antzera sartzen utzi diogun garaiotakoak. Bat aipatzeko: jokalariek kórner bat ateratzen duten aldiko, kórnera *berria* da, *berria* da falta bakoitza, *berria* da sartzen duten gola ere, nahiz harmailetak jendeak *beste bat!* *beste bat!* eskatzen duen, eta inoiz ez *berri bat!* *berri bat!*

Ez nukeen honetaz idatziko baldin azkeneko partidetan kontu bitxi batez ohartu ez banintz. Barça-ko Xaviri Txavi deitzen diote estatu osoan eta Txabi deitzen hasi dira Errealeko Xabi Alonsori ere. Eta, o kanpo arrosen erakarmena, gure esatari euskalduna ere Txabi deitzen hasi zaio tolosarrari.

Gaitz erdi diodan guztia, baldin Errealak, *beste Liga* bat irabazteaz gainera, liga berri bat irabazten badu -*Champions League*, adibidez-, Xabiren laguntzarekin irabazi ere. ■

Egunero

Estatutuak eta unibertsitatea

Antton Azkargorta

UPVko azken gertakariak unibertsitate publikoaren autonomia kinka larrian jarri dute. Ikasle presoei bertan ikasten segitzeko debekuaz ari naiz noski. Espainolistek eragindako kanpainak desprestigio larria ekarri diote UPV osoari eta bide batez, ezin argiago utzi dute non dagoen benetako erabaki-zentroa, eta zein balio eskasa duen Euskal Herrian "autonomia unibertsitarioa" moduko kontzeptuak.

Esandako guztiak ongi erakusten du zein premiazkoa den euskal sistema unibertsitarioa eta Euskal Unibertsitatearen oinarriak jartzen joatea. Bide horri jarraikiz, ordua da jada printzipio eta adierazpen potoloetatik egintza zehatz eta praktikotara pasatzea. Euskal Unibertsitatea euskalduna eta gizarte-iniziatibaz eginikoa izango bada, beharrezkoa da ekintzaile politikoak, sindikalak, gizartekoak, kulturaren mundukoak ados jartzea unibertsitate hori eraikiko

duen prozesua gauzatzen hasteko: proiektu espezifikoak, organo eragileak, finantzaketa-sistemak, sortu beharreko Fakultate eta Eskolak... (...)

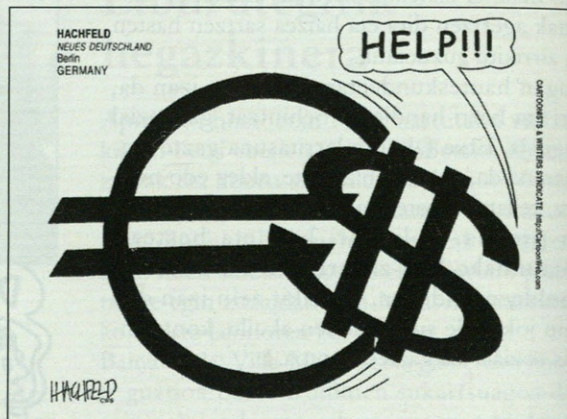
Ez litzateke ideia txarra izango, esaterako, ahalik eta partaidetza zabalena izan dezakeen Euskal Unibertsitateari buruzko kongresu bat prestatzen hasiko bagina. (...)

zabalik

Jabier Gonzalez de Duranari elkarrizketa:

"Ehun urteko atzerape-na zuen lanari tinko egin diote azken hamabost urteotan gobernu autonomikoei, eta EAeri dagokionez ausardiaz ari da. Dena den, arte garaikideko museoak eraikitze joera hori hiruzpalau urtetan amaituko delakoan nago. EAEn dugun museo azpiegiturak ez du parekorik Europan. Horrek lehia dakarrela euskal museoen artean? Inola ere ez. Hala eta guztiz ere, lehiarik ezak ez du esan nahi euskal museoen artean koordinatzeko beharrik ez dagoenik...".

◆ **Hachfeld, Alemaniako "Neues Deutschland" egunkarian**

Dolarrak: Lagundu!!

◆ **Kevin Siers, AEBetako "The Charlotte Observer" egunkarian**

Liburutegi publikoa itxita.

Egunkarian: Aurrekontua murriztuta.

Agente federalak: "Agente federalak! Zerbitzu hau terroristek erabiltzen ez dutela egiaztatzen ari gara".

Liburuzainak: "Gobernu lokala arduratu da horretaz dagoeneko".

www.kaixo.com
internet

Ihesi
Arabako
Zuia herriari
bisita

❑ Ezpalak
❑ Argitalpenak
❑ Ikuskizunen agenda

❑ Denbora-pasak
❑ Ihesi
❑ Makina bat kontu

Gartxot
Orreagako
abatetxera
iritxi da

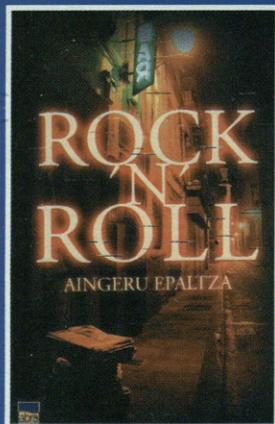
ARGIA

erdiko kaiera

kultura eta aisia

Aingeru Epaltza

Amodioa & gorrotoa

"Rock'n'Roll" nobela Joseba Jaka II. Literatur Bekako sari-duna izan zen. 2000ko abuz-tuan amaitua, Elkarlaneanek argitaratu zuen. Bi urte luze-ren ondoren gaztelaniaz ikusi du argia, Ttarttalo argitale-txearen eskutik, Aingeru Epaltzak berak itzulia.

Egileak "belaunaldi bateko erretratua" eta "bere barne kontuak garbitzeko ahalegin" bat bezala aurkeztu zuen ➡

➤ bere lana. Nobelak lanketa prozesu luzea izan zuen. Epaltzak 500 folio idatzi zituen, gerora, 400 bat orrialdeko liburua plaza-ratzeko. Bi istorio gurutzatu omen zitzaizkion buruan, bere kazetaritza denborak eskaini zion pertsonaia baten harian, batetik: *"Kazetari desastrearen pertsonaia eraikitzeke nahia nuen, sos-laia bereziko kazetari bat"*. Era berean, bazuen istorio bat, egia-tzat saldu ziotena: opor bidaietan hiltzen eta autoan etxeratzen duten amonena. Hau da, bidaiako geldialdi batean, autobidearen zerbitzuguneko beharrak ase ondoren, familia kideak autora itzuli eta maletategian zegoen guztia ebatsi dieteneko istorioa, amona barne: *"Ez dakit ez ote den hiriko legenda gisako bat"*, esan digu autoreak. Bi istorioak lotu eta nobela gotorra mamitu zuen idazle iruindarrak. Umore beltzeko narrazio bipila, tragediazko nobela baina egilearen ohiko ironiaz zipriztindua.

Eleberriaz eta euskal literaturaz, oro har, aritu gara Aingeru Epaltzarekin, Iruñean.

MIKEL ASURMENDI

"Rock'n'Roll" nobela hirian girotuta dago, hiria Iruñea izan liteke. Ez duzu kokapena zehaztu nahi izan, ordea.

Bai. Iruñea baino meta-Iruñea litzatekeelako. Hori Iban Zalduari aditu nion eta gustatu zitzaidan. Konparaziorako, hiriaren izena aipatzeak ezaugarri etniko batzuk ematera behartzen zaitu. Badira ezaugarri batzuk, koadrilaren zentzu hori adibidez, oso hemengoa dena, baina oro har, ezaugarri horiez gabetzen saiatu naiz, ez baitzitzaidan leku zehatz batean kokatzea interesatzen.

«Gizonok emakumeek

Hala ere, iruindar batek leku eta giro ezagunak aurkitu ditzake nobelan. Iruindarrendako Iruñea izanen da, eta beharbada, liburuak balio gehitu bat izanen du, baina funtsean, gertatzen dena berdin-berdin gerta zitekeen Mendebalde aberatseko bertze edozein hiri ertainetan: Donostian, Zaragozan, Nantesen edo Birminghamen.

Nobelako pertsonaiak karrikan gurutzatu ditzakegun pertsonak al dira? Pertsonaia este-reotipoak al dira?

Batzuk bai. Pertsonaia nagusietan ez dago izena eta abizenarekin izendatu daitekeenik,

ez dakigu n tratatzen»

baina neroni gisa horretako jendearekin topatu naiz. Ez hain putakumeak, beharbada, batzuk, edo ez hain patetikoak bertze batzuk. Estereotipotik hurbil egon daitezke, baina nik horrelako jendea ezagutu dut, auskalo ni ez ote naizen halako bat.

Eduardo Saragueta, protagonista, galtzaile, antiheroia da. Adiskidetasunaren kritika al da nobela?

Adiskidetasunaren kritika egin baino areago, protagonistak nolabaiteko distantzia batetik ikustea zen nire nahia. Maiz, adiskidetasunaren moduko laudorio txoro bat egin ohi

Adiskidetasunaren kritika egin baino areago, protagonista nolabaiteko distantzia batetik ikustea zen nire nahia.

dugu gure artean. Nik adiskideak baditut, handiak gainera, baina adiskidetasuna nolabaiteko distantzia eta hoztasun batetik ere ikus daiteke. Adiskidetasunaren sakralizazio hori oso lotua egoten da gaztetetasunaren laudorioarekin edo gaztetetasunaren sakralizazioarekin berarekin eta nik gaztetetasuna goratzeko joera ergel horren kontra ere jo nahi nuen. Beharbada, zahartzen ari garenez, autoterapia baidzik ez da.

Lagunen arteko deskripzio krudela, patetikoa, maitekorra, baina ez nostalgikoa egiten duzu. Pertsonaiak gure miseriaren isla dira, nolabait. Baliteke. Batzuetan lagun arteko egoerak edo bizipenak modu esperpentiko batean eman ditut, gu geu ere pixka bat horrelakoak garelako. Finean, protagonista nagusia, Eduardo Saragueta, gizagaixo bat da. Gauzak txukun egiten saiatzen da, badauka kontzientzia eta moralak. Hautu batzuk egiten ditu, senez eta intuizioz, baina ez daki zehazki zergatik. Eta nahiz eta saiatzen den, oso tipo desastrosoa da. Horretan ere bagara islatuak. Funtsean, pertsonaia horren-gandik ez gaude hain urruti.

Iban Zalduak sexuaren gaia aipatzen du liburuari eginiko kritikan. Liburuaren maskulino ote?

Sexu harremanak ikuspegi oso maskulino batetik kontatuak dira, baina ez dut uste liburu matxista denik horregatik. Pertsonaia nagusiak bizi dituen miseria andanaren gainean gaur egungo gizasemearen patua agertzen da. Hau da, gizonok ez dakigu emakumeekin tratatzen. Alde batetik, hezibidez etorri zaigun matxismoa utzi nahi dugui, progresistak sentitzen gara, baina ez dakigu benetan nola jokatu. Hori islatu nahi izan dut.

Sexu harremanak ikuspegi oso maskulino batetik kontatuak dira, baina ez dut uste liburu matxista denik horregatik. Pertsonaia nagusiak bizi dituen miseria andanaren gainean gaur egungo gizasemearen patua agertzen da. Hau da, gizonok ez dakigu emakumeekin tratatzen. Alde batetik, hezibidez etorri zaigun matxismoa utzi nahi dugui, progresistak sentitzen gara, baina ez dakigu benetan nola jokatu. Hori islatu nahi izan dut.

Nobelaren luzera auzitan

Nobela hizpide hone-la esan du orain gutxi Unai Elorriagak: "Nobela luzeak idaztea irakurlea gaizki tratatzea da, nobela luze oso onak daude, baina horiek orrialde gutxiago izan balute, askoz hobeagoak lirateke". Epaltza ez dator bat Elorriagarekin. "Egia da batzuetan nobela luze bat irakurtzean neronek ere izan dudala halako sentsazioa: 'adreilu honek 100 orrialde soberan ditu'. Unaiak errandakoa orokorkeria bat da, eta ez dut uste nobela luze bat idaztea irakurlea gaizki tratatzea denik. Ni, irakurle gisa, inoiz baino mimatuagoa sentitzen naiz nobela luzea eta ona denean. Jakina, nobela zenbat eta luzeagoa egin, halaberean ugaritzen dira kontakizuna behera etortzeko, hanka sartzeko edo zure tranpatxoak agerian uzteko arriskuak, eta horrek hondora eraman dezake nobela bat. Luze eta txarra bada irakurlea are gehiago gogaitzen duzu".

«Periferiako idazlea sentitzen naiz, baina ez dut gehiago nire burua zigortzen»

Demagun euskal literatura paisaia gisa irudikatzen dugula, hots, liburua margo edo koadro baten gisara so egiten dugula. Nola ikusten duzu euskal literaturaren paisaia? Paisaia izatekotan, koadro puntillista baten gisan irudikatzen dut euskal literatura. Hau da, urrutitik begiratuta kolore masa batzuk ikusten ditut koadroan, kolore grisa izanen litzateke nagusia. Alabaina, koadror a hurbildu ahala, puntuak nabaritzen hasten dira eta orduan koloreak ikusten dira. Ziur aski, kanpotik ikusten dena baino aise ere kolore gehiago du gure literaturak.

Idazle gisa berriz, nola ikusten duzu zure burua paisaia horretan?

Ni puntu horietako bat izanen nintzake, koadroaren bazterrean-edo. Baina ez nintzateke ausartuko erratera zer koloretakoa den puntu hori. Nik atsegin nuke -hantustea ere izan daiteke nire aldetik- euskal literaturaren paisaiaren kolorea biziagotzea eta kanpotik ikusten den kolore gris hori jantziago agertzea.

Bazterrean izate horrek, periferiako idazle izatearekin zeri-kusirik ba al dauka?

Bai, periferiako idazlea sentitzen naiz, neurri batean. Baina ez dut gehiago nire burua zigortzen horregatik. Nafarra izateak, nolabait, zentro kulturaletik kanpoan ezartzen nau, idatz moldetan ere ez naiz hagitz estandarra eta ez dakit estandarra izateko borondaterik dudanez. Horrek periferian ezartzen nau gisa batez. Hala ere, batzuetan, zortea izan dut, zentroa periferiatik hobeki ikusten delako, zentro-tik beretik baino.

Ez zara idazle estandarra. Erabiltzen duzuen estiloa, lexikoa edota erregistroak jende gehiagorengana iristeko muga ote dira?

Baliteke, irakurleak murrizten dizkit behintzat. Alta, bada, gure baitatik ahalik eta gehiena eman behar dugula uste dut. Liburu bakoitzarekin nire buruari galdetzen diot ea nire ezaugarriak aldatu beharko ote nituzkeen. Memento z nire horretan ari naiz, liburuak epe luzeko perspektiba batekin egin behar direlakoan bainago, epe luzeko apustuak egitea ona da.

Belaunaldi baten isla egin duzu baina egoera politikoa sartu gabe. Nekeza al da bizi dugun egoera sozio-politikoaren deskribatzea?

Nahita egin nuen horrela. Donostian ez dakit, baina Iruñean -nik ezagutu nuen jende gehiena behintzat- gehiengo ez zegoen politizaturik, ez deus ere. Politizaturia gutxiengo bat izan da, baina gutxiengo hori da literaturara eraman ohi dena.

Alabaina, memento batean, faktore politikoa ukitzeko tentazioa izan nuen, Iruñean kokatu gabe ere, faktore hori eransteko tentazioa-edo. Nobelako lagun koadrila, fraide ikastetxeko ikasle ohiak, Ikastolako lehen promozioiko ikasle ohiak lirateke! Pentsa nola aldatuko litzatekeen istorioa! Horrek egitura problema handiak ekarriko lituzke ordea, hizkuntzaren gaineko aipuak egitean, kasu.

Nobela gaztelaniarik ez balego bezala kontatuta dago, istorioa euskaraz bizitakoa da. Bide hori hautatuz gero, bertzelde, ezinbertzekoak izanen ziren politikari buruzko aipuak. Orduan, protagonista nagusi bakoitzari zein etiketa politikoa erantsi beharko nioke? Trapitxeroari ezker abertzalearena, enpresari zeriari UPNrena eta lanbide liberala duenari sozialistarena? Zergatik? Hori niretako asotsa edo harrabotsa zen, zarata. Ez zen hori kontatu nahi nuena.

Desliluraren isla eta esperantzazko nobela

Nobela krudela izan arren maitasunetik gehiago dauka gorrototik baino. Egilearen aburuz "Rock'n'Roll" deslilura handiaren isla da, baina, esperantzazko nobela ere bada. Lou Reedek hori transmititzen du "Rock'n'Roll" kantuan: "...Badakizu? Rock and rollak bizia salbatu zion. Anputazio guztiengatik ere, dantzatzen ahal zinen rock and roll irrati batekin...". Epaltza oso rock zalea da. Berarentzat Lou Reed bada norbait rock ➤

Demagun ausartzen zarela gure giro politikoa, soziala eta gatazkatsua idazten. Ausartuko al zinateke oraingo liburuan azaltzen den belau-naldi hori deskribatzen?

Alde batetik, eginga dut honezkero "Ur uherak" nobelan. Bertzelde, gaiari berriz ekinen banio, saiaturiko nintzateke beharbada zeharbideren bat bilatzen. Genero historikoak, konparaziorako, aukerak ematen ditu horretarako.

Nobelaren bilakera

Liburuak bi urte luze bete ditu karrikan. Harre-ra epela izan zuela erran duzu inoiz, zarata handirik gabe pasa izan zela.

Neurri batez edo bertzez, idazle guztioi gertatzen zaigu hori. Lana beltz egiten dugu, esperantza handiak jartzen ditugu liburu berrian, eta emaitzak, gehienetan, ez dira esperantzen heinekoak izaten. Ustekabe atseginak gutxitan izaten dira. "Rock'n'roll" liburuari inoiz baino denbora eta lan gehiago eskaini nion, eta itxaropena ere handiagoa nuen bertzetan baino.

Liburua Bilbon izandako literatur jardunaldietan hizpide izan da berriki. Jarraitzen duzu berdin pentsatzen?

Gaur egun, lasai pentsatuta eta gauzak bere lekura etorriak, ez naiz noski hainbertze

kexatzen ahal. Baina salmentak dira, tamalez, liburu baten arrakastaren neurria. Eta liburu honek badauzka oso salgarri egiten ez duten halako ezaugarri batzuk. Batetik, liburu potzoloa da eta izenburua nahasgarria izan zen. Batzuek ez zuten liburua nobelatzen hartu. Badira saiotzat edo musika liburutzat hartu zutenak. Halaber, ezohiko edizio batean atera zen, garestiago. Horrek nonbait ez zuen lagundu.

Bilbon liburuak zer esana eman du berriz ere. Zer ondorio atera duzu?

Euskal literaturan minoritarioa naizen sentazioa edo pertzepzioa daukat, ez dut uste oker nagoenik. Liburua Bilboko jardunaldi-tan kontuan hartu zutenean, pentsatu nuen: "Ez nuen oso garbi bildakoen berpizkundearena. Baina baliteke 'Rock'n'roll' nobela berpiztu ahal izatea" (Irriak).

Nobelaren itzulpena

Nobela gaztelania ez balego bezala kontatuta dagoela esan duzu, euskaraz bitzakoa dela. Zer suposatuz dizu horrek itzulpena egitean?

Nire iduriz, ez euskaraz ez erdaraz irakurleak ez dio inolako mementoan bere buruari galdetzen zer hizkuntzatan ari diren, benetan, liburuko protagonistak. Euskal literatura horrenbertze aitzinatu da azken hogeit urteetan! Gero, bigarren plano batean, istorioa niretzat Iruñean edo Iruña bezalako hiri batean gertatzen denez, ez zait batere zaila gertatu nire pertsonaiak erdaraz imajinatzea.

Beraz, kontu horrek ez dit zailtasunik ekarri alde horretatik, izatekotan alderantziz. Kasu batzuetan neronek ere sumatu dut pertsonaiak beren giro naturalera ekartzea bezala izan dela itzulpena, nolabait ere, nobelak euskaraz fikzio-karga erantsia izan eta, gaztelaniara bihurtuta, horretaz arindu banu bezala.

Bestela, nola moldatu zara liburua itzultzeko?

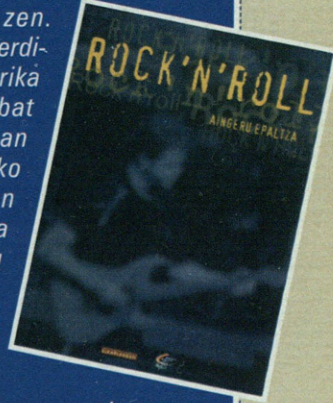
➔ munduan.

Nobelaren izenburua "Rock'n'Roll" kantua-ren erreferentzia da, Aingeruk eta koadrilako lagunek anitzetan aditzen zutena:

"Liburua LP bezala ulertu behar da ordea, mota guztietako kantak biltzen dituen, arinak batzuk, gogorak beste batzuk, baladaren bat ere tar-tean". Bilbon kritikari batek esan zuen "Rock'n'rol" baino areago, Lou Reeden "Berlin" diskoa antze-man zuela liburuan. Izenburu horrek ere balio zezakeen, beraz. Aingeru Epaltzaren "Ur uherrak" nobelak bluesa iradoki zigun, "Tigre ehizan"ek folka. Euskal gatazkaz idatzitako nobela batek iradoki beharko ligukeen musikaz galdetu diogu: "Ez dakit! Batzuetan punk edo triki-punk jarri beharko genioke, bertzetan makina hutsez egini-ko musika".

Azal ezberdineko liburua

Euskarazko edizioaren azalean Lou Reed agertzen da, gaztelaniazko bertsioan berriz, Iruñeko karrika bat: "Lou Reed agertzeak irakurle mota bat ez ote zuen nahasi pentsatu izan dugu, atera zen mementoan musikari buruzko liburutzat hartua izan ez ote zen. Horregatik azala ezberdina ezarri diogu. Karrika ilun bat da, ostatu bat agertzen da aitzinean eta gibelean Iruñeko San Zernin elizaren dorrea, baina dena buelta emanda, hau da, irudimenean baik existitzen ez den perspektiba batetik hartuta, nolabait Iban Zalduak aipatzen zuen meta-Iruña horren idurira".

Memento batzuetan amesgaizto bat izan da. Ia urte eta erdi egin dut liburua itzultzen. Lan honek buruan edo zirriborroetan nituen bertze egitasmoak atzerarazi dizkit eta horrek halako urduritasuna sorrarazi dit hondarrean. Nolanahi ere, gaztelaniaz idazteko ohitura badaukat, itzultzaile bainaz lanbidez, baina zure burua itzultzea neketsua da batzuetan.

Zergatik?

Zu zara liburua egilea, lana zurea da, eskubidedun sentitzen zara aldetak egiteko eta, nahigabeen ere, nolabaiteko birsortze lanean hasten zara. Horrek arraz puntu nekagarria eramaten zaitu, inoiz gelditzen ez den zirrikari bueltak ari bazina bezala. Ez dakit berriz ere egiten nukeen! ■

BUNGALOWAK ALOKAIRUAN

**Aritzaleku
kanpina**

San Pedro z/g. 31291 LERATE (Nafarroa)

Tfnoa./Faxa: 948 39 50 64

e-posta: aritzale@net-way.net

www.aritzaleku.com

Allozko urtegi hainbat jarduerak egin ahal izanen dituzu, esaterako, bela. Horretan ikasi edo aritu nahi baduzu, Nafarroako Bela Eskolaren zerbitzuak izanen dituzu.

Ezpalak

IZASKUN JAUREGI

Pamielaren argitalpenak

EGILE NAFARREN Nafarroaren inguruko hainbat liburu plazaratu du Pamielak. Batzuk berrargitalpenak dira. Miguel Sanchez-Ostizen "Última estación, Pamplona" da horietako bat. 1994an kaleratutako liburua-
ren edizio zabaldua da. Bertan, egungo Iruñearen deskribapen literarioa egiten du. Bestalde, Luis Elío 1936an idatzitako "Soledad de ausencia entre las sombras de la muerte" argitaratu du Pamielak lehen aldiz Espainian. Ziutatelatik 200 metrora gela batean ezkutatua zegoela idatzi zuen liburua. Pedro Arreseren "Efemérides de Navarra", Pablo Antoñanaren "De esta tierra y otras guerras perdidas" artikulu bilduma eta Pedro Esarteren "Cien años de Gamazada" dira beste lanak.

Lurralde bisuala

ZINE PROIEKZIOAK, bideo emanaldiak, erakusketak eta ikus-entzunezko munduko gonbidatuak dira aurten hirugarren aldiz Gasteizen burutzen den "Gasteiz Lurralde Bisuala" egitarauko osagarriak. Egitarau hau Gasteizko Ikus-entzunezko Jaialdiaren inguruan egitarau kultural bat sortzeko xedez jarri zen martxan. Gasteiz Lurralde Bisuala ekainaren 10ean hasi eta uztailaren 13a arte luzatuko da. Guztira, 78.000 euroko aurrekontua du Ikus-entzunezko XVIII. Jaialdia lagunduko duen egitarauak. Besteak beste, aipatzekoak dira Araban zehar egingo diren efektu espezialen erakustaldiak, eta hilaren 17tik 20ra Montehermoso Kulturunean egingo den Musika Garaikideko Joera Berrien Jaialdia.

Musikari gazteak Elektronikaldian

ARTISTA BERRIEN aldeko apustua egingo du aurten ere urriaren 10, 11 eta 12an Donostian burutuko den V. Donostiako Musika

Lukax Dorronsoro Goaz antzerki taldeko kideak honela zioen "Egunero"-n: «Jendeak gero eta gehiago eskatzen ditu tabernetako antzerki emanaldiak, eta baita tabernariak edo tabernetako jabeek ere».

Ismael Mentorlak honakoa idatzi zuen arte lehiaketei buruz "Egunero"-n: «Artistei gero eta gutxiago gustatzen zaie elkarren artean lehiatzea, artea ez baita kirola (gaur egun kirola ulertzen den moduan ez, behintzat). Lehiaketek sustapenerako duten ahalmena ere zalantzan jartzekoa da, artearen produkzio moduei

kasu egiten badiegu. Hala ere, artista gazteek bultzada behar dute, eta artelanak aurkezteko tokiak eta bideak eskaintzea erakunde publikoen esku egon behar duela iruditzen zait. Nola egin behar den asmatzea da zailena».

Joxe Manuel Odriozolak zera adierazi zuen "Galtzaundi" aldizkarian: «Euskal identitatearen ardatz nagusia euskara da. Sentimendua, historia, abertzale-tasuna geratuko da... euskara galtzen bada, baina euskalduntasunaren elementu sekundarioak geratuko dira».

ren Euskal Planaren Aurkezpena
Jornada de Presentación del Plan

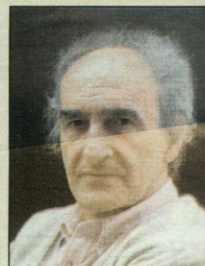
Gaitzerdi Bilboko antzerki taldeak 25 urte betetzen ditu aurten. Hori dela eta "Naiz" izeneko kale ikuskizun berria estreinatu du.

Jose Maria Mendiola idazle donostiarrari buruzko jardunaldiak burutzen ari dira Koldo Mitxelena Kulturunean. Bertan, "Diez mil cigüeñas" bere ipuin liburua lehen euskarazko edizioa aurkeztu dute.

Mano Negra ren omenezko diskoa kaleratu du Metakek. Bertan munduko hainbat musikari taldearen 20 lan arrakastatsu jotzen dituzte. Besteak beste, Ska-P eta Fermin Muguruzak hartzen dute parte.

Javier Diaz Noci Ben Jonsonen "El comercio de noticias" eta "Noticias del Nuevo Mundo descubierto en la Luna" antzerki lanak itzuli ditu gaztelaniara. Ingalaterrako kazetaritzaren hastapenari buruzko lanak EHUK kaleratu ditu liburu batean.

Eduardo Chillida ren omenezko erakusketa prestatu du Londreseko Royal Academyk.

Kulturaren plana

Kulturaren Euskal Plana, kultur alorreko plan estrategikoa, 2001az geroztik ari da lantzen Eusko Jaurlaritzako Kulturaren Aholku Batzordea. Europan 50eko hamarkadaz geroztik hasi ziren sortzen horrelako batzordeak. Kulturaren Euskal Planaren erredakzioa koordinatzen ari den Kulturaren Aholku Batzordeak hogeita hamabost kide ditu. Eta hemezortzi azpitalde daude lanean kultur ondarea, arte sorkuntza eta kultur industria lantzeko. Guztira, 250 aditu ari dira lanean. Lehengo astean egin zen administrazio eta gizarte eragileetako ordezkarien osoko bilkura. Bilkura horretan eman zen jakitera abian jarri dela Plana lantzeko prozesua. Euskal kulturaren etorkizuna zehaztuko duen Plana urte amaierarako bukatzea da helburua.

ardunaldia
n Vasco de la Cultura

Elektronikoko Nazioarteko Jaialdiak. Horretarako aurten hirugarren aldiz antolatzen duten lehiaketa indartuko dute. Dagoeneko martxan dago, eta ekainaren 20a bitartean, 30 urtetik beherako gazte europarrek izena eman ahal izango dute lehiarako. Irabazleen lanekin CD bat prestatuko da ondoren, hurrengo Elektronikaldian eta diskoetxeetan banatuko dena.

Elektronikaldia 2003ko antolatzailerak ari dira urriko jaialdiko egitaraua prestatzen. Dagoeneko, lehiaketa martxan dago.

ALBERTO ELOSEGI

Ikus-entzunezko potentzia txiki bat

IKUS-ENTZUNEZKO EUSKAL ekoizleek bi zita dituzte ekainean. Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak eta Media Antena Euskal Herriak sortutako "Niniak" egitasmoaren baitan, zazpi enpresa Frantziako Annecyko Animazio Zinemaren Nazioarteko Azokan izango dira ekainaren 4tik 7ra. Eta beste hamaika izango dira Marseillako Sunny Side of the Docen hilaren 25etik 27ra. Garrantzitsuak dira biak. Izan ere, batean zein bestean enpresek beren lanak ezagutaraziko dituzte eta erosleak aurkitzen saiatzeaz gain, proiektu berrietarako finantzariak bilatuko dituzte. Hirugarren urtez daude euskal ekoizleak Annecyn eta laugarrenez Marseillako azokan. Ondorioz, ikus-entzunezko alorrean, EAE "potentzia txiki biburtzen ari dela" uste du Pausokako Salvador Rodriguezek.

Elkar aurkitzen. Erabat bukatuta ez dagoen arren, www.aurkitu.com Interneteko portala martxan dago dagoeneko. Euskal Herriko elkarte kulturalak orain artean izan duten arazoari aurre egitea da web gune honen asmoa. Izan ere, euskal kultur elkarten %40ak web gunea duen arren, gehienek ez dute baliabiderik promozioa egiteko. Aurkitu.com-ek aukera emango die enpresa hauei euren proiektuak ezagutze- ra emateko, eta informazioa elkartrukatzeko. Izan ere, portal honetan elkarteak euren artean harremanetan jarri ahal izango dira diru laguntzak nola lortu, eta ofizialki nola sortu jakiteko.

Zirkura zaletzea. Hori da

Iruñeko Oreka zirkuko eskolak Baionan hil honen 6tik 8ra antolatu dituen Europako zirkuko elkar-teen III. topaketen helburu nagusia. Hamar malabarismo talderen ikuskizunak eskainiko dira egun horietan, eta guztiak doan izango dira. Euskal Herriko konpainiez gain, Belgika, Alemania eta Frantziatik datoz besteak.

Sortu berria. Horrelakoa da hila- ren 6tik 8ra Getxoko Areetako metro geltokiko plazan kokatuko den artea. Euskal artista gazteen margolanak, eskulturak, argazkiak, performanceak edota bideoak izango dira bertan. Guztira 138 artistek egin dute eskaera, baina 55en lana egongo da soilik erakusketan. Ondoren, ekitaldi hau antolatzen duen Getxoartek artisten ibilbidea biltzen duen katalogoa argitaratuko du.

Argitalpenak

PILAR IPARRAGIRRE

Denak du bere prezioa

M. A. Mintegi Larraza

IBAIZABAL
290 orrialde
9,53 euro

Istant batean zerutik infernura

Zeruan sentitu zen Jaime Ostolaza kafe bat hartzen ari zen tabernara sartutako emakume apartak bera aukeratu zuenean gau-lagun gisa. Gutxi zekien orduan txoratorra eginda etxera itzultzen zenean emaztea hilik aurkitu behar zuenik, norbaitek itoarazia. Horixe du Migel Anjel Mintegi Larrazak idatzitako "Denak du bere prezioa" nobela beltzak abiapuntu. Bere emaztearen hiltzailetzat joa izango da gizona, eta Martuteneko espetxean amaituko du, harik eta bere abokatuak arazoa detektibe baten eskuetan uzten duen arte. Ostolaza errugabea dela frogatzea izango da detektibearen zeregina, ustez, baina eskaera horrek badu iruzurrik. Nolanahi ere, hilketa gauean espetxeratutakoarekin oheratu zen emakumearen atzetik hasiko da detektibea. ■

Los anarquistas y la guerra en Euskadi. La comuna de San Sebastian

Manuel Chiapuso

ABARKA
281 orrialde
9,95 euro

Anarkistak militar altxatuen kontra

Abarka argitaletxeak berrargitaratu du orain 1977an Txertoak plazaratu zuen Manuel Chiapusoren "Los anarquistas y la guerra en Euskadi. La comuna de San Sebastian" liburua, non hainbat idazlanen egile dugun anarkista honek azaltzen duen 1936an II. Errepublikaren aurka altxa ziren militarrei aurre egiteko anarkista jendeak agertutako kementa.

Batik bat Donostia eta muga inguru guztiaren defentsan gertatutakoak dakartza Manuel Chiapusok lan honetara: nola antolatu ziren hirian, Loiolako kuarteletatik armak hartu zituztenekoa, mugaldea erreketen menpe eror ez zedin eginikoak, EAJkoen jarrera, Irun erre zutenekoa eta beste hamaika gai interesgarri. ■

Andolin Eguzkitzaren poema sorta

Herriko idazleen lanen bitartez irakurzaletasuna suspertzeko asmo sendoa du Santurtziko udal liburutegi sareak, eta apirilaren 23an izan ohi den Liburuaren Eguna ospatzeko argitaratu eta banatu zituen, doan, Andolin Eguzkitzaren hamabi olerki euskaraz eta gazteleraz biltzen dituen "Lore-koraa neure herriari" liburukaren 2.500 ale. Olerkiotatik batzuk inoiz argitara eman gabeak dira, eta itzulpena egileak berak egin izan da. Literatur alorrean eleberria, poesia eta itzulpengintza landu ditu Andolin Eguzkitzak. Kaleratu dituen poemaliburuaren artean, "Orhiko mendirantz urratsez urrats", "Mila urte igaro eta, ura bere bidean" eta "Quan plou en les entranyes/ erraetan barrena euria egiten digunean" antologia elebiduna daude. ■

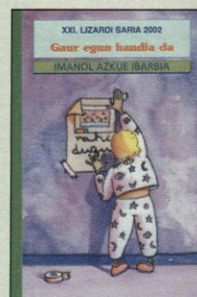
Lore-koraa neure herriari

Andolin Eguzkitza

SANTURTZIKO UDALA
30 orrialde

XXI. Lizardi sariaren irabazlea

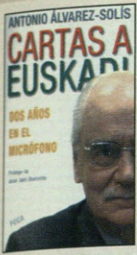
Imanol Azkue Ibarbiak idatzitako "Gaur egun handia da" irabazi zuen 2002an Zarauzko Udalak urtero antolatzen duen Xabier Lizardi haur ipuin lehia-keta. Mutiko bat da kontaketa-ren narratzailea. Munduko amarik onena du, gozoa eta esku leunak dituena. Irakasle da mutikoa eta bere arrebatxoa doazen eskolan, baina lanean ari denenean ez omen da hain beraian ama. Alta, ia-ia buru osoa ateratzen dio aitari, eta horrek kezkatu zuen narratzaile txikia zenean, bere lagun guztien aita amak baino handiagoak zirelako, baina dagoneko ohartu da hala izateagatik ez dela ezer gertatzen. Aita, berri, idazlea du, ipuinak idazten ditu, baina ez "Bazen behin..." eta horrela hasten direnak. Eta hara nondik esan berri dioten sari bat irabazi duela! ■

Gaur egun handia da

Imanol Azkue Ibarbia

GIPUZKOAKO FORU
ALDUNDIA /
ZARAUZKO UDALA
36 orrialde
5,50 euro

Cartas a Euskadi. Dos años en el micrófono

Antonio Álvarez Solís

RADIO EUSKADI / FOCA
115 orrialde / 8 euro

Álvarez Solís-en gutunak

Bi urtetan zehar igorri ditu Antonio Álvarez-Solisek bere gutunak Radio Euskadira, eguneko gertaera politiko edota sozial nabarmenaren inguruan berak pentsatzen zuena agertuz. Gehienetan, Euskal Herriarekin zuzenki loturik zeuden bere gogoetok. Gutun haietatik aukeratutako pasarte gogoangarrienak jasotzen ditu "Cartas a Euskadi. Dos años en el micrófono" izenburuko liburuak, Juan Jose Ibarretxeren hitzaurreaz eta Andoni Ortuzar Arruabarrenaren esker onaz gainera. "La Vanguardia", "Interviú" eta beste hainbat tokitan lan egindako kazetaria dugu Antonio Álvarez Solís, baina azken urteotan arazoak

izan ditu Espainiako komunikabideetan bere iritziak agertzeko. Eta Euskal Herrian aurkitu du aukera. ■

Pyrene jaialdiaren ateetan

Ekainaren 20, 21 eta 22an egingo den Pyrene jaialdiaz mintzo da "El mundo de los Pirineos" azkenengo zenbakian. Aurten, Ribagorza Garaiko hiriburuan izango da jaialdia, El Pont de Suert-en, eta makina bat ekitaldi dute antolatuta udari beren ongietorria emateko. Beste gai nagusi gisa Donejakue bidea hartu dute, baina ez zeruan gauez ikusi ohi den izar bidea prezeski, nahiz, suertea lagun, huraxe ere ikusteko aukera paregabea izango duten oinez Konpostelarainoko bidea egitea erabakitzen dutenek. Ibilbide ziurrenetatik hasiz ezohikoetarainoko informazioa aurkituko dute horiek aldizkarian. ■

El mundo de los pirineos

Batzuen artean

SUA
130 orrialde / 5 euro

JON KORTAZAR

"Hizkuntzak norberaren idazkera aldatzen du"

Zein da "Diglosia eta euskal literatura" idaztearen arrazoa?

Aspalditik buruan neukan galdera bati erantzutea. Zein da galdera hori?

Ea literaturarako hizkuntza bat aukeratzen denean, hizkuntza horrek artistaren lana baldintzatzen duen ala ez. Ni baiezkoan nago, baina idazleen artean ezezko erantzuna dabilela esango nuke. Batez ere ukapen horrek beste helburu bat betetzen du, esaten denean euskara ez dela gai ez dakit zertarako, demagun "literatura egiteko ez dela gai", eta orduan idazleek diote, euskara eta gaztelea, adibidez, egoki direla literatura egiteko. Noski egoki direla, baina ez da hori nik proposatzen dudana gaia, hau baizik: Zer gertatzen da hizkuntza bat literatura egiteko aukeratuz gero, aukerak eragina du? Nik baietz esango nuke, hizkuntzak norberaren idazkera aldatzen duela.

Ez al da zure uste horrekin bat etorri den idazlerik?

Jakina baietz. Badira hizkuntzaren izaera gramatikalak norberaren literaturan zeresana duela baietsi duten idazleak. Badira hizkuntzaz aldatu dutenak estiloz edo estetikaz aldatzeko. Eta baita ama hizkuntza erabili ordez beste hizkuntza batean literatura egin dutenak ere: Conraden adibidea datorkit burura, baina ez da bakarra. Beckett, Nabokov, Kundera hizkuntzaz aldatu duten idazleak ditugu. Eta mugimendua nagusitzen ari omen da postkoloniala egin den Europan, nahiz eta kasu honetan desberdin gertatzen den; kanpoan jaiotakoek hizkuntza nagusia hartzen dute: alemana, ingelesa, frantsesa... eta hizkuntzak sortzen du kolonizazio berria, agian.

egileari galdezka

Hizkuntzaren eragina idazlearen lanean

Utriusque Vasconiae argitaletxearen "Kritika Literarioa" deitu sailean Jon Kortazarek kaleratu duen "Diglosia eta euskal literatura" saioan, literaturarako hizkuntza bat aukeratzen denean hizkuntza horrek idazlearen lana baldintzatzen duen ala ez aztertzen da, Anton Figueroa ikerlari galiziarrek "Diglosia e texto" izenburuko saioan defendatzen dituen hipotesiak abiapuntu harturik. Anton Figueroak dioenez, egoera diglosiko batean bizi den hizkuntza txikian egiten den literaturak bederatzi ezaugarri ditu: Literaturaren eta testuaren arteko nahasketa; testua literaturaren historian; espazio eta denboraren forma tipologikoen desoreka; elementu folkloriko, etnografiko eta mitikoen garrantzia; filologizaziorako joera; hizkerarekiko ardura neurotikoa; igurikimen ortze mugaren

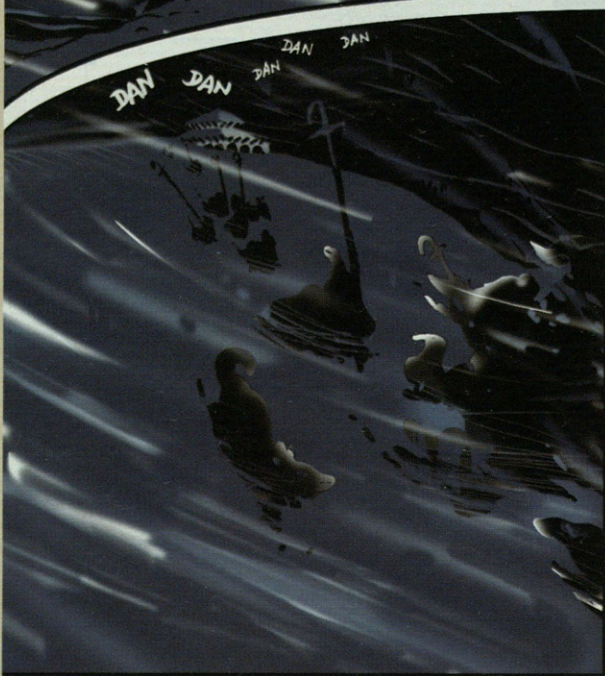
Diglosia eta euskal literatura

Jon Kortazar

U. VASCONIAE

110 orrialde
10 euro

falta; idazleen traiektoia falta; eta zentzu ludikoa eta zentzu epikoa aurrez aurre izatearena. Jon Kortazarrek, puntu horiek euskal literaturari benetan egokitzen zaizkion ala ez aztertzeaz gainera, beste gai asko ditu hizpide, hala nola, euskal literatura zer den, euskaraz dagoena soilik ala beste hizkuntza batean dagoena ere euskal literaturatzat jo daitekeen eta zein kasutan. ■

DEO GRATIAS,
FRAI MARTÍN,
DEO GRATIAS!

GABON ANAIK!
ZUEN GOAIT
GINEN...

Denbora-pasak

LUMA

Hitz gezidunak

	Olariak		Abar		Gizendu		Joan zaitez!		Alokairua
	IRUDI KO LOREA		Ardiaren arra		Barre		Litioa		
	Zerri emeak								
	Pozoina								
Arabako udalerria		Edateko gogo					Zaren hori		
Marokoko hiria		Bokala					Taberna		
					Arnas ezak hil			Kontso-nantea	
					Zer lekutan?			Ogi, hitz elkarketan	
Uranioa		Ez ahal				Hegazti mota			
Planeta bat		Ez emea				Zezen zikiratu			
					Interjekzioa		Kontso. bustia		Niri
					Bizkaiko herria		Infin., oratu		
Zuhaitz mota								Bokala	
Nazioarteko garraioetan								Ukatzeko	
		Nor atzizkia			Atera				
		Bokala			Potasioa				
Toka, nauzu						Arazo			

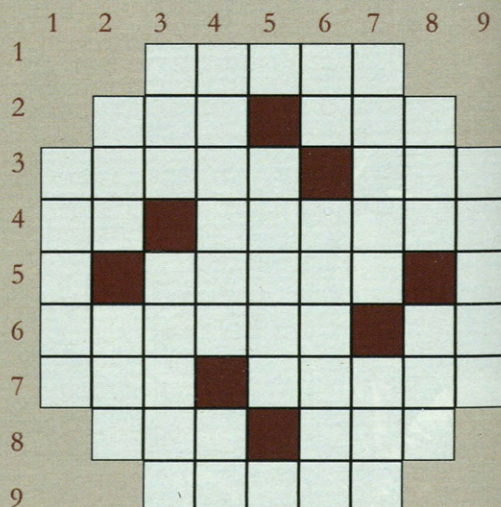
Hitz gurutzatuak

EZKER ESKUIN

1.- Zuhaitz mota. 2.- Bizkaieraz, iratzea, garoa. Nahastura trinko. 3.- Emea gurasoekiko. Errepikatuz, loa eragiten duen intsektua. 4.- Helioren sinbolo kimikoa. Zerriak. 5.- Bokala. Dardara. Oxigenoaren sinbolo kimikoa. 6.- Lehoien harrobia. Ez eme. 7.- Edo. Amaren ama. 8.- Nire. Bihi. 9.- Mendiko atea.

GOITIK BEHERA

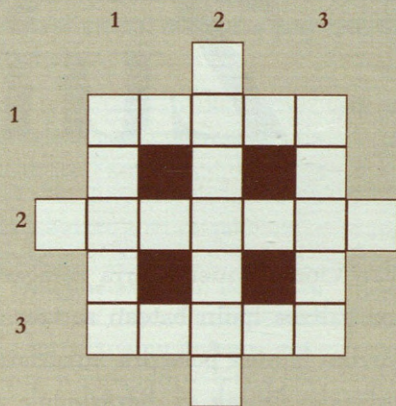
1.- Ahalmena. 2.- Bilo. Hitz, solas. 3.- Modua. Egona. 4.- Ziraldoa. Interjekzioa. 5.- Potasioaren sinbolo kimikoa. Gipuzkoako herria. Bokala. 6.- Jupiterren satelitea. Pluralean, antzerki mota. 7.- Zuhaitz mota. Burdinola. 8.- Nafarroako urtegia. Emakume izena. 9.- Arabako herria.

Hiru bider hiru

Goitik behera eta ezker eskuin,
hitz bat eta bera.

1. Euskal Herriaren hegoaldeko lurraldea.
2. Ipar Euskal Herriko lurraldea.
3. Abere belarjalea.

Kike Amonarrizen umorea

Beste garai batzuetan?

Jesusek apostolu guztiak bildu ditu, drogaren arazoaz mintzatzeko. Munduan droga gehiegi kontsumitzen dela iritzi diote, baina beraiek inoiz probatu ez dutenez, beronen kontra egiteko aurrena probatu egin behar dutela erabaki dute.

Apostoluak droga bila bidali eta Jesus zain geratu da. Handik bi egunetara heldu da aurrenekoa:

- Jauna, Markos naiz. Marokotik nator eta haxixa dakart.

- Oso ongi seme.

Handik gutxira bigarrena:

- Jauna, Paulo naiz eta Jamaikako marihuana ekarri dut.

- Oso ongi seme.

Hirugarrena Mateo da Kolonbiako kokainarekin. Ondoren Juan heldu da New Yorkeko crackarekin. Biharamunean berriro atea:

- Jauna, Lukas naiz eta munduko speedik onena lortu dut Amsterdamen.

- Oso ongi seme.

Handik gutxira berriro jo dute atea:

- Nor da?

- Judas naiz.

- Eta zuk zer dakarzu Judas?

- GUARDIA ZIBILA!!! PUTAKU-MEAK!!! DENAK HORMAREN KONTRA!!!

Lanbide sakona

- Zein da pentsamendurik sakonena dituen lanbidea?

- !?!

- Meatzariarena!

Antzekotasuna

Har ditzagun hiru elementu hauek: urtebetetze egunetako opariak, "G" puntua eta komunak. Eta orain galdera:

- Zein da hiruren artean dagoen antzekotasunik handiena?

- !?!

- Gizonezkoek, bakar batekin ere ez dutela asmatzen!

Hitz banatua

Ordena aldatu gabe, Nafarroako udalerri baten bokalak eta kontsonanteak, hamaika guztira, bereizi ditugu. Elkartu eta esaguzu zein eskualde den.

Soluzioak

Hiru bider hiru	1. Araba, 2. Lapurdi, 3. Ardia
Hitz banatua	MENDIGORRIA
Hitz gurutzatuak	Ezker eskuin: 1. Ezkia, 2. Ira, 3. Alaba, 4. He, 5. A, 6. Urdeak, 7. Ar, 8. Lezama, 9. Aitaka, 10. Ene, 11. Ele, 12. Zabuia, 13. Etxe, 14. Aizana, 15. Etxe, 16. Aizana, 17. Etxe, 18. Aizana, 19. Etxe, 20. Aizana, 21. Etxe, 22. Aizana, 23. Etxe, 24. Aizana, 25. Etxe, 26. Aizana, 27. Etxe, 28. Aizana, 29. Etxe, 30. Aizana, 31. Etxe, 32. Aizana, 33. Etxe, 34. Aizana, 35. Etxe, 36. Aizana, 37. Etxe, 38. Aizana, 39. Etxe, 40. Aizana, 41. Etxe, 42. Aizana, 43. Etxe, 44. Aizana, 45. Etxe, 46. Aizana, 47. Etxe, 48. Aizana, 49. Etxe, 50. Aizana, 51. Etxe, 52. Aizana, 53. Etxe, 54. Aizana, 55. Etxe, 56. Aizana, 57. Etxe, 58. Aizana, 59. Etxe, 60. Aizana, 61. Etxe, 62. Aizana, 63. Etxe, 64. Aizana, 65. Etxe, 66. Aizana, 67. Etxe, 68. Aizana, 69. Etxe, 70. Aizana, 71. Etxe, 72. Aizana, 73. Etxe, 74. Aizana, 75. Etxe, 76. Aizana, 77. Etxe, 78. Aizana, 79. Etxe, 80. Aizana, 81. Etxe, 82. Aizana, 83. Etxe, 84. Aizana, 85. Etxe, 86. Aizana, 87. Etxe, 88. Aizana, 89. Etxe, 90. Aizana, 91. Etxe, 92. Aizana, 93. Etxe, 94. Aizana, 95. Etxe, 96. Aizana, 97. Etxe, 98. Aizana, 99. Etxe, 100. Aizana, 101. Etxe, 102. Aizana, 103. Etxe, 104. Aizana, 105. Etxe, 106. Aizana, 107. Etxe, 108. Aizana, 109. Etxe, 110. Aizana, 111. Etxe, 112. Aizana, 113. Etxe, 114. Aizana, 115. Etxe, 116. Aizana, 117. Etxe, 118. Aizana, 119. Etxe, 120. Aizana, 121. Etxe, 122. Aizana, 123. Etxe, 124. Aizana, 125. Etxe, 126. Aizana, 127. Etxe, 128. Aizana, 129. Etxe, 130. Aizana, 131. Etxe, 132. Aizana, 133. Etxe, 134. Aizana, 135. Etxe, 136. Aizana, 137. Etxe, 138. Aizana, 139. Etxe, 140. Aizana, 141. Etxe, 142. Aizana, 143. Etxe, 144. Aizana, 145. Etxe, 146. Aizana, 147. Etxe, 148. Aizana, 149. Etxe, 150. Aizana, 151. Etxe, 152. Aizana, 153. Etxe, 154. Aizana, 155. Etxe, 156. Aizana, 157. Etxe, 158. Aizana, 159. Etxe, 160. Aizana, 161. Etxe, 162. Aizana, 163. Etxe, 164. Aizana, 165. Etxe, 166. Aizana, 167. Etxe, 168. Aizana, 169. Etxe, 170. Aizana, 171. Etxe, 172. Aizana, 173. Etxe, 174. Aizana, 175. Etxe, 176. Aizana, 177. Etxe, 178. Aizana, 179. Etxe, 180. Aizana, 181. Etxe, 182. Aizana, 183. Etxe, 184. Aizana, 185. Etxe, 186. Aizana, 187. Etxe, 188. Aizana, 189. Etxe, 190. Aizana, 191. Etxe, 192. Aizana, 193. Etxe, 194. Aizana, 195. Etxe, 196. Aizana, 197. Etxe, 198. Aizana, 199. Etxe, 200. Aizana, 201. Etxe, 202. Aizana, 203. Etxe, 204. Aizana, 205. Etxe, 206. Aizana, 207. Etxe, 208. Aizana, 209. Etxe, 210. Aizana, 211. Etxe, 212. Aizana, 213. Etxe, 214. Aizana, 215. Etxe, 216. Aizana, 217. Etxe, 218. Aizana, 219. Etxe, 220. Aizana, 221. Etxe, 222. Aizana, 223. Etxe, 224. Aizana, 225. Etxe, 226. Aizana, 227. Etxe, 228. Aizana, 229. Etxe, 230. Aizana, 231. Etxe, 232. Aizana, 233. Etxe, 234. Aizana, 235. Etxe, 236. Aizana, 237. Etxe, 238. Aizana, 239. Etxe, 240. Aizana, 241. Etxe, 242. Aizana, 243. Etxe, 244. Aizana, 245. Etxe, 246. Aizana, 247. Etxe, 248. Aizana, 249. Etxe, 250. Aizana, 251. Etxe, 252. Aizana, 253. Etxe, 254. Aizana, 255. Etxe, 256. Aizana, 257. Etxe, 258. Aizana, 259. Etxe, 260. Aizana, 261. Etxe, 262. Aizana, 263. Etxe, 264. Aizana, 265. Etxe, 266. Aizana, 267. Etxe, 268. Aizana, 269. Etxe, 270. Aizana, 271. Etxe, 272. Aizana, 273. Etxe, 274. Aizana, 275. Etxe, 276. Aizana, 277. Etxe, 278. Aizana, 279. Etxe, 280. Aizana, 281. Etxe, 282. Aizana, 283. Etxe, 284. Aizana, 285. Etxe, 286. Aizana, 287. Etxe, 288. Aizana, 289. Etxe, 290. Aizana, 291. Etxe, 292. Aizana, 293. Etxe, 294. Aizana, 295. Etxe, 296. Aizana, 297. Etxe, 298. Aizana, 299. Etxe, 300. Aizana, 301. Etxe, 302. Aizana, 303. Etxe, 304. Aizana, 305. Etxe, 306. Aizana, 307. Etxe, 308. Aizana, 309. Etxe, 310. Aizana, 311. Etxe, 312. Aizana, 313. Etxe, 314. Aizana, 315. Etxe, 316. Aizana, 317. Etxe, 318. Aizana, 319. Etxe, 320. Aizana, 321. Etxe, 322. Aizana, 323. Etxe, 324. Aizana, 325. Etxe, 326. Aizana, 327. Etxe, 328. Aizana, 329. Etxe, 330. Aizana, 331. Etxe, 332. Aizana, 333. Etxe, 334. Aizana, 335. Etxe, 336. Aizana, 337. Etxe, 338. Aizana, 339. Etxe, 340. Aizana, 341. Etxe, 342. Aizana, 343. Etxe, 344. Aizana, 345. Etxe, 346. Aizana, 347. Etxe, 348. Aizana, 349. Etxe, 350. Aizana, 351. Etxe, 352. Aizana, 353. Etxe, 354. Aizana, 355. Etxe, 356. Aizana, 357. Etxe, 358. Aizana, 359. Etxe, 360. Aizana, 361. Etxe, 362. Aizana, 363. Etxe, 364. Aizana, 365. Etxe, 366. Aizana, 367. Etxe, 368. Aizana, 369. Etxe, 370. Aizana, 371. Etxe, 372. Aizana, 373. Etxe, 374. Aizana, 375. Etxe, 376. Aizana, 377. Etxe, 378. Aizana, 379. Etxe, 380. Aizana, 381. Etxe, 382. Aizana, 383. Etxe, 384. Aizana, 385. Etxe, 386. Aizana, 387. Etxe, 388. Aizana, 389. Etxe, 390. Aizana, 391. Etxe, 392. Aizana, 393. Etxe, 394. Aizana, 395. Etxe, 396. Aizana, 397. Etxe, 398. Aizana, 399. Etxe, 400. Aizana, 401. Etxe, 402. Aizana, 403. Etxe, 404. Aizana, 405. Etxe, 406. Aizana, 407. Etxe, 408. Aizana, 409. Etxe, 410. Aizana, 411. Etxe, 412. Aizana, 413. Etxe, 414. Aizana, 415. Etxe, 416. Aizana, 417. Etxe, 418. Aizana, 419. Etxe, 420. Aizana, 421. Etxe, 422. Aizana, 423. Etxe, 424. Aizana, 425. Etxe, 426. Aizana, 427. Etxe, 428. Aizana, 429. Etxe, 430. Aizana, 431. Etxe, 432. Aizana, 433. Etxe, 434. Aizana, 435. Etxe, 436. Aizana, 437. Etxe, 438. Aizana, 439. Etxe, 440. Aizana, 441. Etxe, 442. Aizana, 443. Etxe, 444. Aizana, 445. Etxe, 446. Aizana, 447. Etxe, 448. Aizana, 449. Etxe, 450. Aizana, 451. Etxe, 452. Aizana, 453. Etxe, 454. Aizana, 455. Etxe, 456. Aizana, 457. Etxe, 458. Aizana, 459. Etxe, 460. Aizana, 461. Etxe, 462. Aizana, 463. Etxe, 464. Aizana, 465. Etxe, 466. Aizana, 467. Etxe, 468. Aizana, 469. Etxe, 470. Aizana, 471. Etxe, 472. Aizana, 473. Etxe, 474. Aizana, 475. Etxe, 476. Aizana, 477. Etxe, 478. Aizana, 479. Etxe, 480. Aizana, 481. Etxe, 482. Aizana, 483. Etxe, 484. Aizana, 485. Etxe, 486. Aizana, 487. Etxe, 488. Aizana, 489. Etxe, 490. Aizana, 491. Etxe, 492. Aizana, 493. Etxe, 494. Aizana, 495. Etxe, 496. Aizana, 497. Etxe, 498. Aizana, 499. Etxe, 500. Aizana, 501. Etxe, 502. Aizana, 503. Etxe, 504. Aizana, 505. Etxe, 506. Aizana, 507. Etxe, 508. Aizana, 509. Etxe, 510. Aizana, 511. Etxe, 512. Aizana, 513. Etxe, 514. Aizana, 515. Etxe, 516. Aizana, 517. Etxe, 518. Aizana, 519. Etxe, 520. Aizana, 521. Etxe, 522. Aizana, 523. Etxe, 524. Aizana, 525. Etxe, 526. Aizana, 527. Etxe, 528. Aizana, 529. Etxe, 530. Aizana, 531. Etxe, 532. Aizana, 533. Etxe, 534. Aizana, 535. Etxe, 536. Aizana, 537. Etxe, 538. Aizana, 539. Etxe, 540. Aizana, 541. Etxe, 542. Aizana, 543. Etxe, 544. Aizana, 545. Etxe, 546. Aizana, 547. Etxe, 548. Aizana, 549. Etxe, 550. Aizana, 551. Etxe, 552. Aizana, 553. Etxe, 554. Aizana, 555. Etxe, 556. Aizana, 557. Etxe, 558. Aizana, 559. Etxe, 560. Aizana, 561. Etxe, 562. Aizana, 563. Etxe, 564. Aizana, 565. Etxe, 566. Aizana, 567. Etxe, 568. Aizana, 569. Etxe, 570. Aizana, 571. Etxe, 572. Aizana, 573. Etxe, 574. Aizana, 575. Etxe, 576. Aizana, 577. Etxe, 578. Aizana, 579. Etxe, 580. Aizana, 581. Etxe, 582. Aizana, 583. Etxe, 584. Aizana, 585. Etxe, 586. Aizana, 587. Etxe, 588. Aizana, 589. Etxe, 590. Aizana, 591. Etxe, 592. Aizana, 593. Etxe, 594. Aizana, 595. Etxe, 596. Aizana, 597. Etxe, 598. Aizana, 599. Etxe, 600. Aizana, 601. Etxe, 602. Aizana, 603. Etxe, 604. Aizana, 605. Etxe, 606. Aizana, 607. Etxe, 608. Aizana, 609. Etxe, 610. Aizana, 611. Etxe, 612. Aizana, 613. Etxe, 614. Aizana, 615. Etxe, 616. Aizana, 617. Etxe, 618. Aizana, 619. Etxe, 620. Aizana, 621. Etxe, 622. Aizana, 623. Etxe, 624. Aizana, 625. Etxe, 626. Aizana, 627. Etxe, 628. Aizana, 629. Etxe, 630. Aizana, 631. Etxe, 632. Aizana, 633. Etxe, 634. Aizana, 635. Etxe, 636. Aizana, 637. Etxe, 638. Aizana, 639. Etxe, 640. Aizana, 641. Etxe, 642. Aizana, 643. Etxe, 644. Aizana, 645. Etxe, 646. Aizana, 647. Etxe, 648. Aizana, 649. Etxe, 650. Aizana, 651. Etxe, 652. Aizana, 653. Etxe, 654. Aizana, 655. Etxe, 656. Aizana, 657. Etxe, 658. Aizana, 659. Etxe, 660. Aizana, 661. Etxe, 662. Aizana, 663. Etxe, 664. Aizana, 665. Etxe, 666. Aizana, 667. Etxe, 668. Aizana, 669. Etxe, 670. Aizana, 671. Etxe, 672. Aizana, 673. Etxe, 674. Aizana, 675. Etxe, 676. Aizana, 677. Etxe, 678. Aizana, 679. Etxe, 680. Aizana, 681. Etxe, 682. Aizana, 683. Etxe, 684. Aizana, 685. Etxe, 686. Aizana, 687. Etxe, 688. Aizana, 689. Etxe, 690. Aizana, 691. Etxe, 692. Aizana, 693. Etxe, 694. Aizana, 695. Etxe, 696. Aizana, 697. Etxe, 698. Aizana, 699. Etxe, 700. Aizana, 701. Etxe, 702. Aizana, 703. Etxe, 704. Aizana, 705. Etxe, 706. Aizana, 707. Etxe, 708. Aizana, 709. Etxe, 710. Aizana, 711. Etxe, 712. Aizana, 713. Etxe, 714. Aizana, 715. Etxe, 716. Aizana, 717. Etxe, 718. Aizana, 719. Etxe, 720. Aizana, 721. Etxe, 722. Aizana, 723. Etxe, 724. Aizana, 725. Etxe, 726. Aizana, 727. Etxe, 728. Aizana, 729. Etxe, 730. Aizana, 731. Etxe, 732. Aizana, 733. Etxe, 734. Aizana, 735. Etxe, 736. Aizana, 737. Etxe, 738. Aizana, 739. Etxe, 740. Aizana, 741. Etxe, 742. Aizana, 743. Etxe, 744. Aizana, 745. Etxe, 746. Aizana, 747. Etxe, 748. Aizana, 749. Etxe, 750. Aizana, 751. Etxe, 752. Aizana, 753. Etxe, 754. Aizana, 755. Etxe, 756. Aizana, 757. Etxe, 758. Aizana, 759. Etxe, 760. Aizana, 761. Etxe, 762. Aizana, 763. Etxe, 764. Aizana, 765. Etxe, 766. Aizana, 767. Etxe, 768. Aizana, 769. Etxe, 770. Aizana, 771. Etxe, 772. Aizana, 773. Etxe, 774. Aizana, 775. Etxe, 776. Aizana, 777. Etxe, 778. Aizana, 779. Etxe, 780. Aizana, 781. Etxe, 782. Aizana, 783. Etxe, 784. Aizana, 785. Etxe, 786. Aizana, 787. Etxe, 788. Aizana, 789. Etxe, 790. Aizana, 791. Etxe, 792. Aizana, 793. Etxe, 794. Aizana, 795. Etxe, 796. Aizana, 797. Etxe, 798. Aizana, 799. Etxe, 800. Aizana, 801. Etxe, 802. Aizana, 803. Etxe, 804. Aizana, 805. Etxe, 806. Aizana, 807. Etxe, 808. Aizana, 809. Etxe, 810. Aizana, 811. Etxe, 812. Aizana, 813. Etxe, 814. Aizana, 815. Etxe, 816. Aizana, 817. Etxe, 818. Aizana, 819. Etxe, 820. Aizana, 821. Etxe, 822. Aizana, 823. Etxe, 824. Aizana, 825. Etxe, 826. Aizana, 827. Etxe, 828. Aizana, 829. Etxe, 830. Aizana, 831. Etxe, 832. Aizana, 833. Etxe, 834. Aizana, 835. Etxe, 836. Aizana, 837. Etxe, 838. Aizana, 839. Etxe, 840. Aizana, 841. Etxe, 842. Aizana, 843. Etxe, 844. Aizana, 845. Etxe, 846. Aizana, 847. Etxe, 848. Aizana, 849. Etxe, 850. Aizana, 851. Etxe, 852. Aizana, 853. Etxe, 854. Aizana, 855. Etxe, 856. Aizana, 857. Etxe, 858. Aizana, 859. Etxe, 860. Aizana, 861. Etxe, 862. Aizana, 863. Etxe, 864. Aizana, 865. Etxe, 866. Aizana, 867. Etxe, 868. Aizana, 869. Etxe, 870. Aizana, 871. Etxe, 872. Aizana, 873. Etxe, 874. Aizana, 875. Etxe, 876. Aizana, 877. Etxe, 878. Aizana, 879. Etxe, 880. Aizana, 881. Etxe, 882. Aizana, 883. Etxe, 884. Aizana, 885. Etxe, 886. Aizana, 887. Etxe, 888. Aizana, 889. Etxe, 890. Aizana, 891. Etxe, 892. Aizana, 893. Etxe, 894. Aizana, 895. Etxe, 896. Aizana, 897. Etxe, 898. Aizana, 899. Etxe, 900. Aizana, 901. Etxe, 902. Aizana, 903. Etxe, 904. Aizana, 905. Etxe, 906. Aizana, 907. Etxe, 908. Aizana, 909. Etxe, 910. Aizana, 911. Etxe, 912. Aizana, 913. Etxe, 914. Aizana, 915. Etxe, 916. Aizana, 917. Etxe, 918. Aizana, 919. Etxe, 920. Aizana, 921. Etxe, 922. Aizana, 923. Etxe, 924. Aizana, 925. Etxe, 926. Aizana, 927. Etxe, 928. Aizana, 929. Etxe, 930. Aizana, 931. Etxe, 932. Aizana, 933. Etxe, 934. Aizana, 935. Etxe, 936. Aizana, 937. Etxe, 938. Aizana, 939. Etxe, 940. Aizana, 941. Etxe, 942. Aizana, 943. Etxe, 944. Aizana, 945. Etxe, 946. Aizana, 947. Etxe, 948. Aizana, 949. Etxe, 950. Aizana, 951. Etxe, 952. Aizana, 953. Etxe, 954. Aizana, 955. Etxe, 956. Aizana, 957. Etxe, 958. Aizana, 959. Etxe, 960. Aizana, 961. Etxe, 962. Aizana, 963. Etxe, 964. Aizana, 965. Etxe, 966. Aizana, 967. Etxe, 968. Aizana, 969. Etxe, 970. Aizana, 971. Etxe, 972. Aizana, 973. Etxe, 974. Aizana, 975. Etxe, 976. Aizana, 977. Etxe, 978. Aizana, 979. Etxe, 980. Aizana, 981. Etxe, 982. Aizana, 983. Etxe, 984. Aizana, 985. Etxe, 986. Aizana, 987. Etxe, 988. Aizana, 989. Etxe, 990. Aizana, 991. Etxe, 992. Aizana, 993. Etxe, 994. Aizana, 995. Etxe, 996. Aizana, 997. Etxe, 998. Aizana, 999. Etxe, 1000. Aizana, 1001. Etxe, 1002. Aizana, 1003. Etxe, 1004. Aizana, 1005. Etxe, 1006. Aizana, 1007. Etxe, 1008. Aizana, 1009. Etxe, 1010. Aizana, 1011. Etxe, 1012. Aizana, 1013. Etxe, 1014. Aizana, 1015. Etxe, 1016. Aizana, 1017. Etxe, 1018. Aizana, 1019. Etxe, 1020. Aizana, 1021. Etxe, 1022. Aizana, 1023. Etxe, 1024. Aizana, 1025. Etxe, 1026. Aizana, 1027. Etxe, 1028. Aizana, 1029. Etxe, 1030. Aizana, 1031. Etxe, 1032. Aizana, 1033. Etxe, 1034. Aizana, 1035. Etxe, 1036. Aizana, 1037. Etxe, 1038. Aizana, 1039. Etxe, 1040. Aizana, 1041. Etxe, 1042. Aizana, 1043. Etxe, 1044. Aizana, 1045. Etxe, 1046. Aizana, 1047. Etxe, 1048. Aizana, 1049. Etxe, 1050. Aizana, 1051. Etxe, 1052. Aizana, 1053. Etxe, 1054. Aizana, 1055. Etxe, 1056. Aizana, 1057. Etxe, 1058. Aizana, 1059. Etxe, 1060. Aizana, 1061. Etxe, 1062. Aizana, 1063. Etxe, 1064. Aizana, 1065. Etxe, 1066. Aizana, 1067. Etxe, 1068. Aizana, 1069. Etxe, 1070. Aizana, 1071. Etxe, 1072. Aizana, 1073. Etxe, 1074. Aizana, 1075. Etxe, 1076. Aizana, 1077. Etxe, 1078. Aizana, 1079. Etxe, 1080. Aizana, 1081. Etxe, 1082. Aizana, 1083. Etxe, 1084. Aizana, 1085. Etxe, 1086. Aizana, 1087. Etxe, 1088. Aizana, 1089. Etxe, 1090. Aizana, 1091. Etxe, 1092. Aizana, 1093. Etxe, 1094. Aizana, 1095. Etxe, 1096. Aizana, 1097. Etxe, 1098. Aizana, 1099. Etxe, 1100. Aizana, 1101. Etxe, 1102. Aizana, 1103. Etxe, 1104. Aizana, 1105. Etxe, 1106. Aizana, 1107. Etxe, 1108. Aizana, 1109. Etxe, 1110. Aizana, 1111. Etxe, 1112. Aizana, 1113. Etxe, 1114. Aizana, 1115. Etxe, 1116. Aizana, 1117. Etxe, 1118. Aizana, 1119. Etxe, 1120. Aizana, 1121. Etxe, 1122. Aizana, 1123. Etxe, 1124. Aizana, 1125. Etxe, 1126. Aizana, 1127. Etxe, 1128. Aizana, 1129. Etxe, 1130. Aizana, 1131. Etxe, 1132. Aizana, 1133. Etxe, 1134. Aizana, 113

Ihesi

Zuiako koadrila ezagutuz

IÑIGO TXINTXURRETA

Zuia

Azken sei aste hauetan Zuiako Koadrilan zehar egin dugun ibilaldiari amaiera emango diogu aste honetako atalarekin, Koadrilari izena ematen dion udalerriarekin. Gure bisitaldietan Arabako iparraldeko bazter hauetan gordetzen diren altxor ugariak deskubritzen aritu gara. Baina Zuiako udalerriaren barruan altxorrik preziatuena dago, mendez mende eta gaur egun parke naturalaren

barruan, bizirik mantendu den Gorbeia mendizerra zoragarria. Hango pagadi beltzetan barna galtzea ipuin batean sartzea bezalakoa da, Baias erreka liluragarriko lamiek belarrira xuxurlatuko diguten ipuinean, agian. Gorbeia liliak ez diezazkigula ahan-tzarazi Zuian bisita merezi duten beste lekuak: Oroko haitzak, Jugatxi, Ezti Museoa... aukera zabala eta joria benetan, lurralde honen aberastasuna erakusten duena.

Oroko Santutegia eta Atxabalgo Haitza

Atxabal izeneko haitzetan altxatzen da Oroko Santutegia eta Zuiako lurraldearen erdian kokatuta egonik, bailara osotik begi-bistan gelditzen da, muino erakargarria bilakaturik. Balore natural eta kultural handiko lekua da. Murgiatik eta Bitoriano iraganik, errepide bat igotzen da santutegitik 200 metrora dagoen aparkalekura. Santutegiak eta alboko haitzak eremu berezia, bitxia eta magikoa osatzen dute, bertatik Zuiako bailara osoa menperatzen delarik. Santutegia biziki handia da, eliza erromaniko baten gainean eraiki zen gotiko estiloko eliza bat daukana (XVI. mendekoa). Koroa errenazentista da eta zalditegia ere badauka Andra Mariaren Kofradiarentzat. Kofradiak 2.000 bazkide inguru dauka eta irailaren lehenengo igandean jara egiten dute santutegiaren ondoko zelaian. Zuiako gurtza lekuri garrantzitsuenean gauda dudarik gabe. Baina santutegia antzinako bizileku baten gainean eraiki zen, Oroko kastro edo Brontze Aroko gotorlekuaurren gainean, alegia. Jose Migel Barandiaranek 1918an aurkitu ondoren indusketa egin zen, Brontze garaiko aztarnak berreskuratzen. Gaur egun aztarna hauek Arabako Museo Arkeologikoan ikus daitezke. Natura aldetik, inguru honetako baso mistoa pagoz eta haritzez hornituta dago. Hegaztiak ere ugariak dira interes geologiko handiko kareharrizko haitz hauetan.

Ezkerretik eskuinera eta goitik behera: Jugoko eliza, Iturrate jauregia edo "Señorítarena" Sarriena, Murgia etxe bat, Baias ibaia eta oinaztarren gurutzea Murgian.

Gorbeia ren magalean antolatu ziren hamabiren bat herrixken bizilekua da Zuia. Gehienak nekazaritza giroak eta asko ezezagunak dira, Murgia hiriburua eta bailarako bazter guztietarako abiapuntua izanik.

Murgia ko erdigune zabalean udaletxea nabarmentzen da, haren etxabeetan informazio turistikoaren bulegoa gordetzen duena. Kanpandorre bitxia erakusten duen elizaren ondoan, erakusketak egiteko erabiltzen den Vea-Murgia etxea dago.

Honen eta udaletxearen artean, oinaztarren gurutzea ikus dezakegu. 1450. urteko gurutze honek oinaztar eta gantboatarren arteko borroka gogora dakartzkigu, Zuia oinaztar leinuaren sorlekua zelako. Handik hurbil Eztiaren Museoa topatuko dugu, eztigintzarako erabiltzen diren lanabesak eta tresnak berreskuratzeko eta zaintzeko sortua. Bertan, ezta eta honen eratorriak nola egiten diren erakusten da, antolatutako lantegiaren bidez.

Murgiatik hegoalderantz joz, Jugo herriaren ondoko muinoan altxatzen da

Jugatxi basiliza, haritz eta pagoen artean. Bertako Ama Birjinaren irudia XII. mendeko taila erromanikoa da, garai barroko-ko erretaulan dagoena. Baselizaren inguruan jarlekuak, mahaiak, iturria eta barbakoa badaude atsedentleku gisa. Jugotik aurrera jarraituko dugu Domaikiaraino San Bartolome elizako apaingarri erromanikoak ikusteko asmoz. Adituaren arabera, eliza honen plateresko estiloko erretaula nagusia, zonaldean dagoen onenetarikoa omen da.

Domaikiatik berriro Murgia ra itzuliko gara, oraingoan Lukiano eta Bitoriano aldera murgiltzeko. Herri hauetan Erdi Aroan eta Ahaide Nagusien borroketan zehar, leinu garrantzitsuenen etxeak defenditzeko eraiki ziren dorretxeak ikus ditzakegu, La Encontrada baserri-etxea Lukianon eta Agirretarren dorretxea Bitorianon, adibidez. La Encontrada Zuia eta Urkabustaiz arteko mugan dagoen errementeria ren aurri ikusgarria da. Zonalde honetan harizti ederrak mantentzen dira eta Baias ibaiak arrantza esparrurik hoberenak eskaintzen ditu.

Altubetik gertu egitura bikaina duen Jaundia zubia dago eta Gorbeia ko bidean, Sarria herrian Iturrate jauregia, Señorítarena ere deitua, ikus dezakegu.

ZUIAKO KOADRILA

ZUIAKO UDALA

Udaletxe Plaza, 1-1.
01130 Murgia
Tel.: 945.43.00.05
Fax: 945.43.03.66

email: azuia.susana@ayto.alava.net

Tel.: 945 430 167
www.cuadrillazuia.com

ARAMAIOKO UDALETXEA	945 445016
ARRAZUA-UBARRUNDIAKO UDALETXEA	945 299516
LEGUTIANOKO UDALETXEA	945 455010
URKABUSTAIZKO UDALETXEA	945 437080
ZIGOITIAKO UDALETXEA	945 464041
ZUIAKO UDALETXEA	945 430005

Araba eta Bizkaia artean harro altxatzen da 1.000 metrotik gora Gorbeia mendikate izugarria. Altuerak zehazten du mendi klima, neguan elurte ugariak direlarik. Aldiz, mendilerroak itsasotik datozen haize hezeak geldiarazten ditu, hegoaldeko isurialdean eurite ugariagoak eraginez.

Bere 20.016 hektareekin Gorbeia EAEko Parke Naturalik handiena bilakatzen da, hein handi batean pagadi sakonez estalita. Baso aberats eta ugari hauek erraztu dute oreina bertan bizi izatea, parkeko erregea eta ikurra bihurtuz. Garai batean, Gorbeia aldetik desagertu zen, baina duela zenbait hamarkada berriro hasi zen hemengo basoetan bizitzen, arrakasta handiz. Ikusgarriak izaten dira iraila aldera arren artean suertatzen diren borrokal-diak, eme taldeak bereganatu nahian. Oreinen araldian parke osoa betetzen da marumaz arratsaldetan.

Oreinaz gain, 167 animalia mota bizi dira Parkean, gehienak eurosiberiar jatorrikoak, bakan batzuk mediterraneoko zonaldekoak badira ere.

Gorbeia Parke Naturala

Bertan aurkitzen dugu Euskal Herrian desagertzeko arriskuan dauden hainbat animalia, igaraba, esaterako. Animalia honentzat ezinbestekoak dira ur garbia eta egoera onean mantentzen diren ibai ertzetako basoak. Eta Gorbeia-ko ur gardenetan aurkitu du aterpe animalia maitagarri honek, Pirinioetako desman, buztanikara hori eta ur-zozoekin batera.

Ibai eta basoen artean hamaika anfibio espezie bizi dira Gorbeian, baso-igel iberrarra, esaterako. Baso beltzetan, aldiz, oreinarekin batera, lepahoriek eta basakatuak babesa aurkitzen dute, ibiltarien urratsen zelatari.

Basotik atera eta altuera handiagoko eremuetan txilar, ote eta iratzeen zonaldean sartzen gara, Gorbeia tontorren bidetik. Gorbeia erreferentzi nabarmena da Araba eta Bizkaiko paisaian eta garrantzi handiko gertaera topografikoa. Kareharrizko gailurrak ugari dira, Nafarkorta, Oderiaga, Berretin eta Gorbeigane bera, Euskal Herri osoan ospetsua den gailurra. Tontor honek harro erakusten du apaingarri gisa daraman gurutzea eta ikusmira paregabea eskaintzen digu, mendizaleen artean tradizio handiko gailurra izanik.

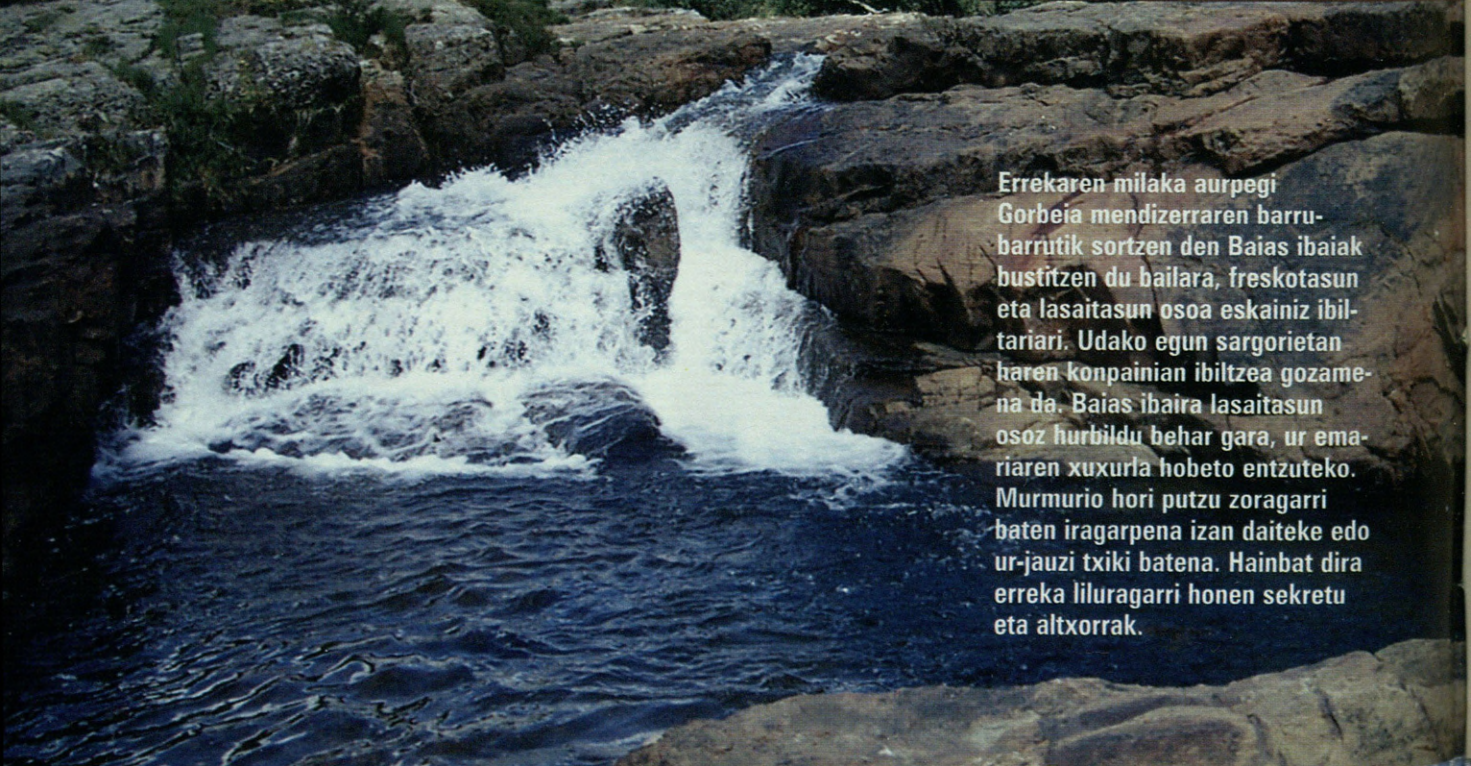
Parke osoan naturaren adierazpen basatia nabarmena bada ere, gizakiaren aztarna aspaldikoa da. Bai kobazuloetako biztanleek eta baita megalitoak eraiki zituzten artzainek ere, Gorbeia goiko larreak era-

bili zituzten. Mendizerra osoa betetzen duten txabolek eta kortek artzaintzan tradizio luzeko lurraldea dela erakusten dute. Olagizonak eta ikazkinak ere hemendik ibili ziren, lehenengo burdinolax IX. mendean dokumentatuta egonik.

Hau guztia eta askoz gehiagoren informazioa jasoko duzue Gorbeia Interpretazio Zentroan. Zentro honen helburu nagusia bisitariei harrera egitea eta Parke Naturalaren ezaugarrien eta aukeren berri ematea da. Erakustokia egokitu da Zentroan bertan, panelen eta sistema interaktibo bidez Parkeari lotutako hainbat gaien arloak lantzeko: eztigintza, oreinen mundua edo bizimodu tradizionala... Gorbeia Parkea hurbilagotik ezagutzeko aukera paregabea. Sarrera dohainik izaten da eta Zentroa urte osoan zabalik dago, astelehenetan izan ezik.

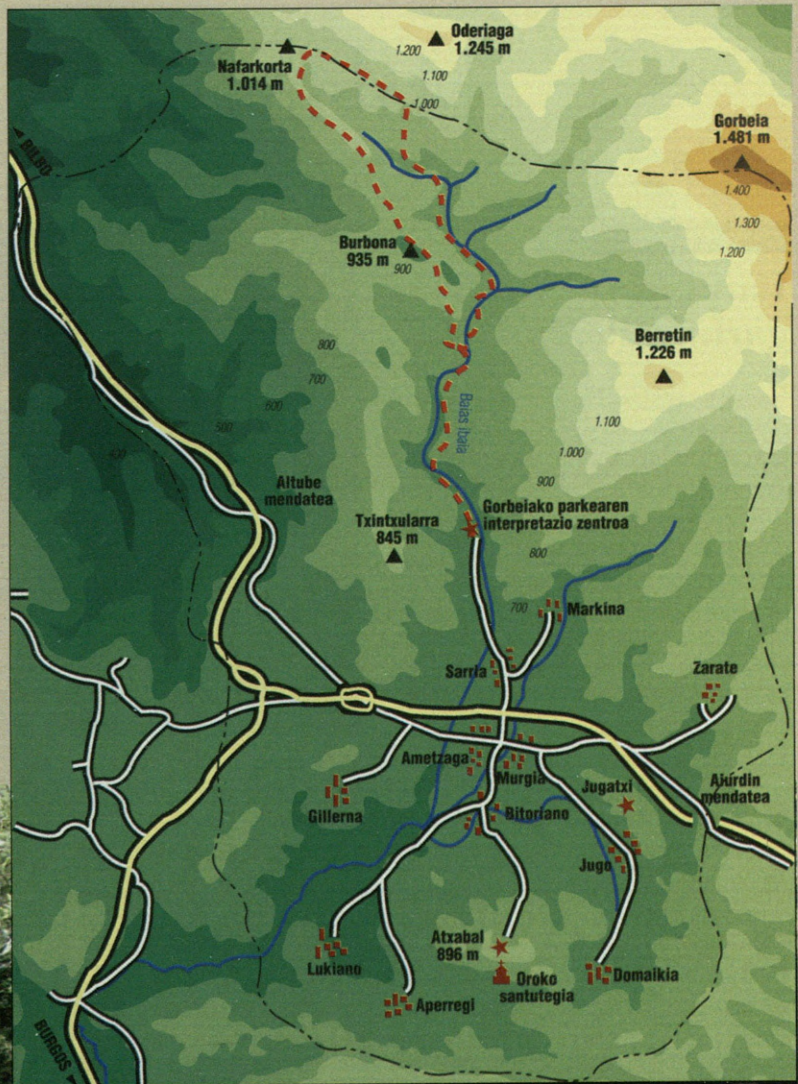
Errekaren milaka aurpegi
Gorbeia mendizerraren barru-barrutik sortzen den Baias ibaiak bustitzen du bailara, freskotasan eta lasaitasun osoa eskainiz ibiltariari. Udako egun sargorietan haren konpainian ibiltzea gozamenia da. Baias ibaira lasaitasun osoz hurbildu behar gara, ur emariaren xuxurla hobeto entzuteko. Murmurio hori putzu zoragarri baten iragarpena izan daiteke edo ur-jauzi txiki batena. Hainbat dira erreka liluragarri honen sekretu eta altxorak.

Jugatxin, Atxabalen edo Gorbeia-ko parkearen harreran dauden atsedene-
lekuak une lasaiak eta atseginak igar-
rotzeko prestatuta daude inguru
paregabe batean. Bestalde, Zuian
bada Golf kluba ere, Gorbeia-ko
magalean kokatuta. Erabat laua den
17 hektareatako zelai zabal honetan,
bederatzi zulo daude haritzez, pinuz,
pagoz eta laku artifizialez zein natu-
ralez inguratuta.

Baina Zuiako lurraldetik ezin gara
joan Gorbeia mendizerrako bazte-
rrak ezagutu eta bisitatu gabe. Goiko
gailurretako ibilaldi luzeari ekin ala
erreken alboko txangoa lasai dastatu,
berdin da, Gorbeia ez gaitu aiherga
utzi.

Ibilaldiertainak Baias ibaitik gora
eramango gaitu. Burbona gailur hos-
totsuaren albotik iragan eta seinale
horizko pista Nafarkortara eramango
gaitu, Bizkaiko mugaraino. Handi-
dik, Oderiaga mendiko hegoaldeko
mazela zeharkatuz, ibai aldera jaitsiko
gara Parkeko sarreraraino itzuliz.

Informazio Praktikoa

Non lo egin:

- Casa del Patrón Hotela (Murgia) 945 462 528
- Altube Hotela (Altube) 945 430 173
- Goikuria aterpetxea (Sarria) 94 470 0747
- Perrenku Nekazaletxea (Markina) 945 430 224
- Gorbea Bide Nekazaletxea (Sarria) 945 430 046
- Alhertegi Nekazaletxea (Markina) 669 912 313

Non jan:

- Arfoi jatetxea (Sarria) 945 430 212
- Casa del Patrón jatetxea (Murgia) 945 462 528
- Izarra taberna-jatetxea (Bitoriano) 945 430 073

- Amaya taberna-jatetxea (Murgia) 945 430 109
- Areso taberna-jatetxea (Murgia) 945 430 220
- Iglesia taberna-jatetxea (Murgia) 945 430 142
- Piscinas taberna-jatetxea (Murgia) 945 462 434
- Txoko taberna (Murgia) 945 430 029
- Gorbea taberna (Murgia) 945 430 127
- Aldaia taberna (Murgia) 945 462 545

Oharra: Aurreko aleko Ihesi sailean, Zigoitziari buruzko artikuluan, ondorengo informazioa gehitzea falta zen:

Non lo egin:

- Izpiliku Nekazaletxea (Akosta) 945 464 154
- Lizardi Etxea Nekazaletxea (Zaitegi) 945 460 976

Makina bat kontu

JOXERRA AIZPURUA, GARBIÑE UBEDA

INGURUMENA

Landare garbitzaileak

FRANTZIAKO Pas-de-Calais eskualdean metodo berria baliatzen ari dira ingurumenaren alde: metal astunez kutsatuta dauden lurretan ziape zuria landatu dute. Azterketek diotenez, landare hau biziki aproposa da lurtean metatu diren metalak xurgatzeko: hektarea bakoitzeko 1.100 g zink, 500 g berun, eta 100 g kadmio pila ditzake bere hosto eta sustraia. Gainera, haize eta euriak eragindako higaduraren kontrako laguntzaile bikaina da.

Teknika hau meatzaritzak sortutako kontaminazioari aurre egiteko erabili zen lehenbizikoz 1953an, orduko Sobietar Batasunean. Gaur egun, landare hauen xurgatze ahalmena areagotzeko genetikoki manipulatu dira kasurik gehienetan.

Metal astun bakoitzeko landare mota bat baliatzen da. Ziape zuriak, esate baterako, beruna garbitzen du eta eguzki loreak, berri, uranioa.

O sasuna

JABIER AGIRRE

Zahartze goiztiarra eragiten duen genea identifikatu dute

ARGAZKIAN ikus daitekeen John Tacket-ek 15 urte berririk ez ditu, baina 100 urteko agure baten gorputzean bizi da, eta adin horri dagozkion atxakeak edo sintomak jasaten ditu, haurtxo bat zenetik: ilea erori zaio, azala erabat zimurtua dauka, eta arteriosklerosia erabat hedatu zaio bere gorputz osoan zehar. Eta zergatik hori? Zahartze goiztiarreko sindromea edo Hutchinson-Gilford-en progeria izeneko gaixotasunagatik hain zuzen, gorputza zahartu baina gaixoaren garapen mentalari batere erasaten ez dion gaitza.

"Batzuetan erabat lur jota aurkitzen zara, baina hala ere Jainkoak dena kontrolpean izango duela pentsatzea besterik ez zaizu geratzen", zioen John-ek duela egun batzuk Washington-en emandako prentsaurrekoan. Izan ere, zientzialariek aurkikuntza garrantzitsu bat egin berri duten arren, ondotxo daki agian berarentzat berandu izan daitekeela. Egunotan Frantziako eta Ameriketako Estatu Batuetako zientzialariek jakinarazi dutenez, gaixotasun ikaragarri hori eragiten duen gene akastuna identifikatu omen dute. Eta mutazio genetiko hori aurre egiteko oraindik ere beste 10 urte inguru beharko diren arren, hauxe da gaitzaren erremedio edo konponbidean emandako aurreneko pauso garrantzitsua.

Gaur egun gaixotasun berezi honek jotako gaixoen 40 kasu bakarrik ezagutzen dira mundu osoan. Zahartze goiztiarra edo progeria ez da gaixotasun hereditario bat (mutazio bat baizik) eta haurrak 18 hilabete dituenetik aurrera garatzen da. Gaitzaren eraginez afektatuak ume normalak baino bost-hamar aldiz bizkorrago zahartzen dira, eta beraz 13-15 urte dituztela hil egiten dira.

ERAIKUNTZA

Etxea erosi nahi dut

INTERES TASAK hain baxu dauden honetan, etxebizitzaren merkatuak izugarrizko aktibitatea du. Etxea erosteko edo saltzeko, ziurtagiriak, eskriturak, notaritzak eta abar erabili behar ditugu. Gehienetan ziurtatu behar dena jabetzaren titularitatea eta etxearen gainean inongo zorrik ez izatea da.

Honaino, antzekoak dira baldintzak Ipar Euskal Herrian zein Hego Euskal Herrian, baina badago atal bat tratamendu erabat desberdina duena batean zein bestean. Atal hau gizakiaren eta eraikuntzaren "osasunarekin" lotuta dago eta Ipar Euskal Herrian gertatzen da; hemen Frantziako legediari jarraiki, etxe bat eskuz aldatzeko orduan amiantorik ez duela eta termitarik ez daudela edota horiengatik etxea kalteturik ez dagoela ziurtatu behar da, espezialistek egindako txostenen bidez. Gainera, txosten hauen erredakzioen eta etxea eskuz aldatzeko daten artean gehienez sei hilabeteko aldea onartzen da eta data hau gaindituz gero txostena berritu egin behar da.

Lege hauek esperientzia gogorren ondorio izan dira, batetik garai batean suaren aurka ezartzen zen amiantoak suak baino heriotza

gehiago sortu baitzituen joan den mendean, eta bestetik zurezko egiturak zituzten etxe asko behera etorri baitziren termiten eraginez.

Hego Euskal Herrian ez dago honelako neurrik, Espainiako legediari jarraitzen baitzaio. Hala ere, ez litzateke harritzekoa izango Europatik azkar baino lehen ildo horretako araudirik ezartzea.

landareak

JAKOBA ERREKONDO

zmandio@zerain.com

ALBERTO ELOSEGI

Hego haize lapurra

ORIOKO ANDUKO Juanmarik hala esaten zidan aurreko batean, hego haizea lapurra dela, alegia, eta haren beldur egin behar izaten direla ia urte osoko lanik garrantzitsuenak. Juanmarik esnea, behi esnea ekoizten du eta etxean jogurta egiteko aitzakia dela-eta tarteka elkar ikusten dugu eta belarrak, ganaduak, haizeak eta antzeko gaien bueltakoa izaten da gure artekoa.

Aurtengo udaberriaren plantatz aritu ginen. Bero zakarrak eta ura tamainan. Nola-hala belar lanak osatzeko aukera izan dela-eta hor nonbait... Bibelarra ere bada-torrela eta euri pixka bat gehiagok bigarren uza honi erantsiko liokeen onura izugarria litzatekeen ustean bat egin genuen. Hegoa berriz sartuko balitz orduan bai triskantza, "lapurra baita, lapurra hego haizea". Aldapa, penditza, ezponda, sokona eta antzeko hitzak dira baserri honetan eguneroko eta hauetara egokitutako tresneria aipatuz lagunduta berak bakarrik gobernatzen ditu buru mordo bat. Gobernu horretarako inguruko lur sail handiei garbi eusten die eta gizarteak horri ematen dion balore eskasaz, "hutsaren hurrengoa", kexu da. Egunen batean jabetuko omen gara, beti bezala berandu... Hala ere, hasiak dira inguruari, lurrari, lotu gabeko behi hazienak, dena kanpotik ekarrita ekoizten dutenak, ukulua industrialde batean balego bezalaxe... eta belardiak sasitzen... Horien esneen jogurtik ez! Hego lapurra nahiago...

Zure gorputzak 8 orduko atsedena behar du.
Zure begiek 24 orduko lasaitasuna.

Zure lasaitasuna da garrantzitsua. Horregatik, **MultiOpticasen** gure produktu eta zerbitzu bakoitzean kalitate eta garrantiarik handiena emateko konpromisoa hartu dugu. Izan ere, nahiko gureku zu gustura egotea Espainiako optika-sarerik handieneko - **MultiOpticas** - profesionalengan konfiantza izan duzulako

ZINKUNEGI
MULTIOPTICAS

ZERBITZU OPTIKOETAN 1^a
Hernani, 4 - **DONOSTIA**

Ikuskizunak

MAYI TOLOSA

ANTZERKIA

◆ ekainak 6-8

BAIONA

Mousserollesko harresiak

Baionako Oreka zirkuaren arte eskolak Bilboko Koblakari eta Irungo Jaxenolaf malabarista elkartee-kin batera

"Eskuketaren 3. topaketak" antolatu ditu. Europako eta Euskal Herriko 10 taldek parte hartuko dute bertan eta malabarismoa izango dute ikuskizun guztiek oinarri. Saio guztiak doakoak izango dira.

◆ ekainak 6

DONOSTIA

Antxon Aiestaran kultur etxea (Añorga)
22:00

"Kutxidazu bidea Ixabel" obra eskainiko dute Gorringo konpainiakoe; baina oraingoan bildutako dirua Unanue Zahar baserria berreraikitze-ko erabiliko da.

IKASTAROAK

**BIARRITZ, IRUÑEA
ETA ONDARROA****UEU berri eta anitz**

UEUren udako ikastaroetarako matrikulazio epea zabalik da. Aurtengo leloak, "Haize berriak", aurtengo ikastaroetan izango den berritasuna aditzera eman nahi du. Antolatzaileek hiru ezaugarri nabarmendu dituzte ikastaroen aurkezpena egite-rakoan: diziplinartekotasuna, aniztasuna eta berri-tasuna. Biarritzen 12 ikastaro egingo dira, Iruñean 15 eta Ondarroan beste bat. 31. ekitaldi honetan, ohi bezala, egunerokotasunari eta gizarteko kez-kei lotutako gaiak jorratuko dituzte. Eskaintzari dagokionez, azpimarragarri da 36ko gerrak izango duen tarte, bai ikastaroetan eta baita antolatu diren gainerako ekitaldietan ere.

AZOKA

◆ ekainaren 8a arte

GASTEIZ

Correos plaza

Liburu Zahar eta Bigarren Eskukoaren Azoka zabalik da maiatzaren 24az geroztik. Aurten ohi baino parte-hartzaile gehiago izango du, guztira 12 liburu-

dendek hartuko bai-tute parte.

Antolatzaileen hitze-tan erakusketa hau edonorentzat zabalik dago, literatur gene-ro guztiak biltzen dituelako. Liburuen prezioak aldagai askoren mende daude, baina euska-raz idatziak direnak omen dira garestie-nak.

ERAKUSKETA

◆ ekainaren 22a arte

IRUÑEA

Castillo de Maya kultur etxea

Francisco Iturrino pin-tore faubistaren bildu-ma 28 mihisek osa-tzen dute. Mihise hauek Bilbo, Santander zein Arabako museoetatik ekarri dira, hauetariko batzuk sekula argitara eman gabeak.

MUSIKA

◆ ekainak 11-12

BILBO

Bilborock aretoa / 20:00

Bilbo Hiria Pop-Rock lehiaketa jokatu-ko da. 11n metal musika jotzen duten hiru tal-dek hartuko dute parte eta 12an, pop musika egiten dute-nen txanda izango da.

Informazio gehiago:

www.gureagenda.com

Agendarako deialdiak hogeii egun lehenago bidali 943 37 34 03 faxera edo kazeta@argia.com helbidera.

Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

Gipuzkoako Foru Aldundia

Kultura, Euskara, Gazteria eta
Kirol Departamentua

Argitarapen honen edizioko laguntzaile:

kutxa

gizarte ekintza

Asfaltoaz aspertutako korrikalariak

Mendiko Maratoi Euskadiko III. Kopa hasi berri da Gorbeia-Barren lasterketarekin. Uztailaren 6an Zegama-Aizkorri lasterketa egingo da eta uztailaren 20an Galarleiz lasterketa aitzindaria. Mendia eta korrika uztartu dituzten kirolarien denboraldia hasia da jada.

MENDIKO MARATOIEN Euskadiko III Kopa osatzen duten hiru frogez gain, badira Euskal Herrian, herri mailan antolatzen diren beste hamar bat mendi lasterketa. Iraupen eta gogortasun aldetik xamurragoak dira, baina entrenamendurako aldiz, oso egokiak. Tartean azpimarratzekoak dira, Adarra, Amasa, Eibar, Hondarribia eta Lekeitioko frogak. Azken hau, aurten egin da lehen aldiz, beraz, mendi lasterketen bilakaera oparoa dela esan daiteke. Urte-tik urtera froga nahiz parte hartzaile kopuruek nabarmen egin dute gorantz.

**AITZIBER
SALABERRIA**

Argazkiak:
Jon Hernaez/
Argazki Press

Kopako hiru proben artean Galarleiz mendi maratokia (42,195 Km) da zaharrena. Pedro Galarzaren eskutik, Ordunteko mendietako proba honek piztu zuen Euskal Herrian mendi-korrika apustuen antzinako ohitura hura. "1988 eta 1989an New Yorkeko maratoian eta Davoseko (Suitza) mendi lasterketan parte hartu ondoren, Enkarterrietan modu hartako proba bat antolatzea bururatu zitzaidan. Izan ere, Enkarterrietako mendiak modu honetako proba bat antolatzeke berezko ezangarriak dituzte", azaldu du Pedro Galarzak.

Gaizka Itza

«Mundu mailako txapelketan parte hartzeko erabakia hartu dut aurren»

ESKIA, MENDIA, eskalada, bizikleta moduko kirolak frogatu ondoren, duela bost bat urte ekin zion Gaizka Itzak mendiko lasterketetan parte hartzeari. 1998an Galarleizko Mendi Maratoia izan zuen lehena. Ordutik hona eginiko ibilbidea ez da izan batere makala. Mendiko Maratoiaren Euskadiko Kopako aurreko bi edizioetan, lehenengo eta hirugarren postuak eskuratu ditu muxikarrak, hurrenez hurren.

Aurtengoan baina, Euskal Herriatik harago ipiniko du bere burua frogan. Euskal Herriko Mendi lasterketak alde batera utzi eta, Munduko Mendi Maratoiaren Txapelketan hartuko du parte. Zazpi dira, Munduko Txapelketa osatzen duten probak. Puntuazioak jaso ahal izateko ordea, gutxienez lau froga burutu behar dira, eta horixe izango du helburu Gaizkak.

Iaz, zazpi horietako bi froga burutu zituen, Frantzia eta Italian (Dolomitak).

Bigarren honetan, Espainiako denbora onena egitea lortu zuen. Aurtengoan ordea, txapelketako sailkapenean sartzea izango da bere helburua. Horretarako Frantzia, Madril, Italia eta Suitzan egingo diren probetan parte hartzea da asmoa. Tartean probaren batean huts eginez gero, urrian Malaysian burutuko den proban parte hartuko luke. "Azken bi urteotako Euskadiko Txapelketan, parte hartu ondoren, Mundu mailako txapelketan parte hartzeko erabakia hartu dut aurren. Euskal Herriko probak beti egongo dira hemen, eta kanpora joateko aukera hori oso erakargarria egiten zait", azaldu du Gaizkak.

Euskal Herriko nahiz mundu mailako mendi lasterketan artean ez du desber-

dintasun handirik ikusten Gaizkak. "Gehienak ere Zegama-Aizkorriko probaren oso antzekoak dira", adierazi du muxikarrak. Parte-hartzaileei dagokionean, aldea nabarmenagoa izango da. Bertan bilduko baitira mendi lasterketetan ibiltzen diren maisu handienak. Euskal Herriko mendi lasterketen egoera oso baikor ikusten du Gaizkak. Bada ordea aldatuko lukeen zerbait; lasterketak egiten diren garaia. "Oso kontzentratuta ikusten dut mendi lasterketen garaia. Guztiak ere 2-3 hilabeteren buruan izaten dira. Mota honetako proba batek eskatzen duen esfortzua kontuan izanik, sarritan ez da errekupe-ratzeko astirik ere izaten. Euskal Herriko klima kontuan hartuta, lasterketen garaia zertxobait luzatu daitekeela iruditzen zait. Baina dagoeneko proba bakoitzak bere eguna zehaztuta izaten du, eta hori ez du inork aldatu nahi izaten", azpimarratu du Gaizkak.

Galarleiz izena Galarza eta Leizea abizenen ondorioa da. Pedro Galarza eta Leizea abizendun bere lehengusua izan ziren orain dela zortzi bat urte proba sortu zutenak. Galarleiz mendi lasterketa, Burgos eta Euskal Herria elkartzen diren mendilerrotik igarotzen da, tartean Karrantzako bailara eta Ordunteko mendiak igarotzen direlarik. Egun, proba guztiz arrakastatsua bilakatu da bai Euskal Herrian nahiz Espainian ere. "Proba eskuetatik alde egiten ari zaidala iruditzen zait. Nire oporrak baliatzen ditut guztia antolatzeke, baina iritsi ezinik ibiltzen naiz. Antolakuntzaren ardura erakunderen batek hartu beharko luke, lasterketari ikuspegi zabalago bat emateko", azpimarratu nahi izan du Galarzak.

Gorbeia-Barren eta Zegama-Aizkorri

Gasteiz inguruko zaletasun handiari erantzunez, duela hiru urte sortu zuten Gorbeia-Barren proba. Ez du maratoiaren neuririk (32 Km) baina horrexegatik lasterketa egokia da hasiberriek lehen aproba egiteko. Zalantzarik gabe, Zegama-Aizkorriko maratoiak (42,195 Km) piztu zuen iaz ikusmin handiena. Berritasunak, lehena izateak eta batez ere, probaren gogortasunak jende asko erakarri zuen Aizkorri mendigunera, bai parte hartzera bai ikustera. Antolaketa bikainak, eguraldiak eta jendea-

Euskadiko Kopa osatzen duten mendi lasterketak hiru dira: Gorbeia-Barren, Galarleiz aitzindaria eta Zegama-Aizkorri. Goiko argazkia iazko Aizkorriko maratoikoa da. Lehenengo aldiz antolatu zen eta ikusmin handia sortu zuen.

Sinbiosia

Mendiko lasterketok mendizale eta asfaltoko korrikalariak, biak biltzen ditu. Azken urteetan halako lotura gertatu da. Protagonisten hitzetan, mendia eta lasterka egitea bateragarriak dira. "Eguraldiaren eraginez edo, negu partean kro-sean edota asfaltoan ibiltzen gara, oinarria hartzen eta uda aldera berriaz mendi lasterketetan murgiltzen gara" iritzi berekoak dira, Pilar Arriola elgoibartar eta Juan Mari Garin zizurkildar korrikalariak. Gaizka Itzak, Gernikan bizi den muxikar mendizaleak, negu partean eskia egitea du gogoko eta martxotik aurrera, mendi lasterketen prestaketan murgiltzen da.

Mendizale nahiz korrikalari, mendi lasterketetan parte hartzeko jauzia, arrazoi berdintsuengatik izaten da gehienetan. Korrikalarien

kasuan asfaltoan ibiltzeaz aspertu eta zerbait berria probatzearen hasten dira mendi lasterketetan. "Duela bost bat urte hasi nintzen. Orain arte eskia, mendia, eskalada nahiz bizikletan nenbilen eta zerbait berria probatu nahi nuen", adierazi du Gaizka Itzak. Alberto Zerain alpinistaren kasua ere nahiko bitxia da, Everest moduko zortzi milakoetan ibili ondoren, mendi lasterketan buru belarri dabil egun.

Iaz, korrika probetan oso aurrean ibiltzen

Joan Mari Garin
zizurkildarra
aspaldiko ezaguna da Euskal Herriko korrika munduan. Orain mendi lasterketan ere bai.

den bat nagusitu zen Euskadiko Kopan: Asier Urdanpilleta, Oñatin bizi den añorgarra, (113 puntu); bigarren izan zen Alberto Zerain gasteiztar alpinista (107 puntu) eta hirugarren, mendiko proba hauetan espezialista eta iazko Kopako txapelduna, Gaizka Itza (95 puntu). Emakumezkoetan Pilar Arriola izan zen lehena, 103 punturekin.

Kirol berria

Indarra hartzen ari bada ere, Euskal Herriko mendi lasterketen kontua nahiko berria da. Euskadiko Kopa duela hiru urte sortu zen, eta frogarik zaharrenak berriz hamar bat urte izango ditu. Hasierako urteak onak izan badira ere, ez da ahaztu behar oraindik kirol minoritarioa dela. Muga edota aurkako faktore bat ere badu, oso kirol gogorra dela.

Protagonistek ordea oparoa ikusten dute mendi lasterketen panorama. "Hasi besterik ez da egin eta dagoeneko jende asko ibiltzen da frogetan. Etorkizunera begira, parte hartzaileei dagokienez maila hobetuko aurreikusten da. Urtetik urtera ere, proba gehiago egiten dira", azaldu du Alberto Zerainek. Juan Mari Garin ere iritzi berekoa da. Bere ustez, mendi lasterketen fenomeno izugarri hazten ari da eta azken finean, horrek zaletasuna sortzen du. Hala ere, oraindik ere gauza berria denez, jendeak aurrerapausoa emateko kezka izaten du. Mendi lasterketetan parte hartzea ez baita egun batetik bestera hartzen den erabakia. Aurretik prestaketa egokia eta oinarri sendoa eduki behar da. Lasterketon iraupenak eta gogortasunak ez du barkatzen.

Mendi lasterketen kontua Euskal Herrian ohitura berria izanik, nahiko maila oneko jendea dagoela esan daiteke. Espainian katalanak dira mota honetako probetan nagusi. Mundu mailan aldiz, italiarrak. "Nire inguruan lasterka nahiz mendian izugarritzko maila duen jende asko dago, baina mendi lasterketetan parte hartzeko garaian, ausardia falta zaie. Probak gogorrrak eta arriskutsuak izan baitaitezke sarritan", gaineratu du Gaizka Itzak. ■

Gurean euskara aterpe

CAMPING

ARALAR

ARALAR KANPIÑA

Tel./Fax: 948 50 40 11

31870 LEKUNBERRI (NAFARROA)

WEB ORRIALDEA:

<http://www.campingalar.com>

E-mail:

info@campingalar.com

«Gure aldeko botoa kontsekuentea da baina ez baldintzarik gabekoa»

Antton Izagirre

Tolosako jarduneko alkate Antton Izagirrerekin mintzatu gara. Tolosa Bizirik herri plataforma hauteskundeetan bigarren indarra izan arren udal txetik kanpo geratu da. Eszedentzian ari den irakasle honen iritziz, politiko ez profesionalen jardura oso osasungarria eta beharrezkoa da politikagintzan.

MIKEL ASURMENDI

Argazkiak: Alberto Elozegi

Nola sentitzen zara udaletxea utzi behar honetan?

Sentipen gazi-gozaok ditut. Gu koiuntura jakin batean sartu ginen udal txean, Lizarra-Garaziko Akordio garaian, itxaropen garaian. Tolosan alkatetza lortzea berria zen guretzat, herritarrekin batera udal harreman zuzena bultzatzea helburu izaki. Gogo handiz ekin genion fase historiko berri bati, abertzaleen arteko indar metaketan sinetsiak. Ordea, ETArekin su-etena bertan behera gelditzean koiuntura aldatu zen eta indar abertzaleen arteko elkarlana ere bai.

Zer balorazio egiten duzu Tolosa Bizirik taldeak jasotako emaitzez?

Orain 4 urte 3.700 boto jaso genituen; ordura arte Tolosa Bizirik taldeak 2.200 boto jasotzen zituen. Koiuntura berri honetan, botoaren balioa hutsa dela jakinda ere, 2.500 boto jaso ditugu. Baina ez dugu jaso baldintza normaletan jasoko genukeen botoa, Udalean jarraitu ahal izanez gero boto gehiago jaso izango genuen. Kanpaina baldintza normaletan izan balitz, gure lanaren proiektzioa ahalbideztzeko aukera izan bagenu, gure taldeak lehena izaten jarraituko zuen.

Nola ikusten duzu ezker abertzalearen berregituraketa datozen hauteskundeetara begira?

Egiturarik gabeko une honetan, aitorpen publikoa eta legala jasotzeko aukerarik gabe, gure pentsaera eta jardunbidea irudikatzen inongo aukerarik gabe, ezker abertzaleak ezin du iraun ezta inongo taldek ere. Ezker abertzaleak instituzioetan egotea beharrezkoa du, beraz, berandu baino lehen bere tokia berregin behar du gizartearen. Datozen hauteskundeetan aukera erreala izan behar ditu.

Nola baloratzen dituzu Aralarren emaitzak? Harritu al zaituzte?

Harritu naute. Batetik, egiturarik gabeko talde bat aurkeztu delako. Batasunekoak biktimak izan garen une honetan boto emaile horren atxikimendua espero nuen. Hala ere, ez dakigu Aralarrek jaso duen botoa ezker abertzalearen betiko botoa edo EAko inguru horretatik etorri ote den.

Ez nuen espero, baina botoa Nafarroan nabarmendu da. Bereziki Patxi Zabaletari emandako botoa da. Baina boto hau koiunturazkoa da, koiuntura berri bat sortu behar dugu, boto antza izan arren ezker abertzalearen botoa ezin da sakabanatu, ezker abertzaleak irudi eta proiektzio berri batekin plazaratu behar du.

Ezker abertzalearen bazterte egoerak EAJ-EA koalizioari ekartzen omen dio onura handiena. Zer gogoeta egiten duzu horren aurrean?

EAJ-EA koalizioak boto erabilgarriaren mezua erabili arren ez du 2001eko maiatzaren 13ko boto kopurua lortu. Orduan, Mayor Oreja edo otsoa zeto-rrelakoan bipolarizazioa izugarria izan zen. Orain, nahiz eta 600.000 boto haiek ez dituzten guztiz ondo kudeatu, urratsez urratseko politikaren estrategia lantzen ari direlako, Ibarretxeren plana delako, irailean beste pauso bat emango dutelako... nahiz ordutik hona botoak galdu dituzten, oraindik nolabaiteko itxaropen bat mantentzen dute herritarren artean...

... baina, bitartean, antza, nazionalismo tradizionalak bere proiektua ezker abertzalearen bizkar aurrera ateratzen du.

EAJren boto emaileen parte handi bat ezker abertzalearena izan daiteke neurri eta une batean. Gure estatus sozialarengatik ez da hain garbi bereizten

«Udalbiltza Lizarra-Garaziko Akordioak utzi zigun fruitu bakarrenetariko bat da»

Ezker abertzalearen Udalbiltzako hainbat alkate atxilotu eta espetxeratu dituzte. Zer moduz?

Tristuraz eta saminez hartu ditut lagunen atxilotetak. Udalbiltza barrutik ezagutzen dut eta leporatzen zaiena erabat gezurra da. Gaur egun, Espainiako Estatuak euskal nazioa eraiki nahi duen edozein talde atxilotzea erabaki du. Baina instituzio hori behar dugu, eta izen horrekin ez bada beste batekin eraiki beharko dugu.

Nola ikusten duzu ezker abertzalearen Udalbiltzaren etorkizuna?

Udalerrietan bezala, Udalbiltzaren izenean lanean jardutea debekatuko zaigu. Hala ere, legez kanpo geratu den herriaren ordezkariak Udalbiltzaren ildoen barruan arituko den hautetsien batzorde bat osatzeko konpromisoa hartu du. Etorkizunari begira eztabaida oparoena eta beharrezkoena eztabaida nazionala lantzea izango litzateke eragile ezberdinen artean.

EAJ-EAren Udalbiltzak zein rol joka

dezake aurrerantzean?

Orain arte ikusitakoarengatik udal-txe batzuen koordinakunde bat izaten jarraituko du, beretik lortu ditzakeen diru laguntzak elkarrekin gestionatzeko. Hori da orain arte egin dutena. Ez dute etorkizuneko proiektu nazional bat landu eta ez dut uste egingo dutenik.

Zuen Udalbiltzarekiko atxikimendurik espero al duzue?

Lehen errekonozituak izanda ere, ez zuten gurekin lan egin nahi izan, orain udal mailan ofizialak ez gairen zaila iruditzen zait ezer egitea. Beldur dira estatutik eta bere hedabidetik esango dutenaz, ez dute inondik inora gurekin ari direla zabaltea nahi. Jite hori saihestsi nahi dute. Hala ere, ezker abertzalearen Udalbiltzaren aldetik, haiek eztabaida nazionalan egon daitezen ahaleginduko gara. Udalbiltza Lizarra-Garaziko Akordioak utzi zigun fruitu bakarrenetariko bat da, eta denbora gutxiago edo gehiago beharko dugu, baina nik ez dut beste biderik ikusten aurrera egiteko.

boto hori. Ezker abertzalearen boto emaile eta EAJren sektore sozial handiak geruza sozial berekoak dira, une batean konfiantza izaten dute bategan eta bestetan bestearengan. Indar

handienak beti jasotzen du babes gehiago eta gainera bestea zalantzazkoagoa da. Ezker abertzalearen aldeko botoa haserrearen botoa da, kontsekuentea da, baina ez da baldintzarik

gabekoa: «Eta aurrerantzean zer? Jaunak, argi ibili» esaten ari zaigu. Ezin gara kontent gelditu eta beste ziklo baterako atxikimendua dugula pentsatu.

Zer balorazio egiten duzu ezker abertzaleko hautagaitzen emaitzez?

120.000 boto lortzea garaipena zen niretzat eta 150.000 boto jaso ditugu. Baina lortu ditugun botoak garaipena izanda ere, ez gaude boto kopuru horri begira geratzeko moduan, berriz ere ondo gaudela esateko. Ez. Aurrera begira 150.000 boto horiek proiektzio berri bat behar dute, boto-emaile horiek ezker abertzalea lidergo garbi batekin ikusi nahi dute, proposamen eta sinesgarritasunarekin. Hau oso boto militantea da, une zailtan eman beharrekoa, baina etorkizunera begira ezin dugu kopuruari begira gelditu. Instituzioetan partehartzeko aukerak aztertu behar ditugu, fase berri baterako berregituratu eta ezker abertzalearen proiektu finko bat gauzatu.

«Desobedientzia baketsurako aukera izugarria ikusten dugu» esan du Arnaldo Oteigik. Zuk ere horrela ikusten duzu?

Desobedientzia zibilerako aukera izan daiteke baldin eta sektore zabal bat horren alde biltzen bada. Arnaldok testuinguru zehatz batean esan du hori, eta bereziki EAJ-EAri eskatu dio Madrilgo legearen aurrean desobedientzia zibilerako jo dezan, hauteskundeetan eman diren emaitzak onartuak izan daitezken. Nik indar metaketa handia egin ezan ez dut aukerarik ikusten. Desobedientzia zibila eraginkorra izateko gizartearen sektore zabaletan txertatu egon beharra dago eta epe motze- ra ez dut aukera hori ikusten.

ETAk bere jardura eteteak lagunduko al luke? Zein neurrian da oztopo ETA?

Uste dut lagunduko lukeela. Baina, batzuek hori aitzakia bezala erabiltzen dute, ezin omen dute pausorik eman eten hori ematen ez delako, baina demostratua dago ez dela horrela. ETAk eten luze bat eman zuen eta sektore horiek ez zuten kemen nahikoa etena kudeatzeko. Lo hartu zuten, edo denok lo hartu genuen, egoerak sortutako plazerak edo lasaitasunak liluratuak. Guztion akatsa izan zen. Ezker abertzaleak ere ez zuen jakin herria dinamizatzen su-etena kudeatzeko. ■

Hurrengo urratsera heltzeko garaia

Helduen euskalduntze eta alfabetatze sektorea egoera larrian dago. Azken urteetan euskalduntze eskaera murritzut egin da hainbat arrazoi dela medio: euskaraz alfabetatutako jende gehiago dago eta ikasle berrien kopurua jaitsi egin da, elebidun hartzaileen proportzioak gora egin du eta ikasleen hasiera maila gero eta handiagoa da, ikasleek ordu gutxiagoko ikastaroak eskatzen dituzte...

LORE AGIRREZABAL

Argazkiak: Alberto Elozegi

EGOERAK kezkatuta, helduen alfabetatze eta euskalduntzean dihardutenak errealitate berrira egokitzeko bideak aztertzen ari dira eta datorren ikasturterako aldaketa batzuk egiteko beharra azpimarratu dute. Dagoeneko, bi proposamen edo egitasmo aurkeztu dira, eta hilabete honetan aztertuko dituzte. Bata, euskaltegi pribatu homologatuen %85 ordezkatzen duen taldeak (Abegi euskaltegiak, AEK, Batuz, Villabonako euskaltegia, Deustuko Unibertsitateko Euskal Irakasleria, Gotzon Garitonaindia euskaltegia, IKA, Labayru Ikastegia,

Maizpide euskaltegia, Mikelats euskaltegia eta Ulialde euskaltegia) egin du. Bestea, Euskaltegien Sektorerako Bideragarritasun Plana, HABEk aurkeztu du Ikei enpresak egindako azterketan oinarrituta. Bi hausnarketak bat datoz egoeraren larrian, eta horri aurre egiteko neurriak hartu beharra azpimarratzen dute.

Euskaltegietako ikasle kopuruaren jaitsiera nabarmenena azken zazpi urteotan gertatu da. 1995-1996 ikasturtean inoiz baino ikasle gehiago matrikulatu zen euskaltegietan, baina

orduz geroztik beheranzko joera izan du, eta, gaur egun, EAEen orduan baino 11.000 ikasle gutxiago daude euskara ikasten. Jaitsiera handiena gune euskaldunetan eman da, batez ere, Gipuzkoan eta Bizkaian. Eta Ikeiren ikerketaren arabera, eskaera berrietara egokitu ezan beheranzko joera mantenduko da; jaitsiera %23koa izan liteke. Hala ere, ikasle kopurua mantentzea lortu daitekeela ondorioztatu dute. Egindako galdeketa jaso denez, ikasle gehienek euskara ikasten jarraitu nahi dute, eta

ikasle ohien erdia baino gehiago prest dago berriz ekiteko. Oraindik ikasle ez direnen artean, berriz, %22ak dauka euskara ikasteko asmoa.

Egoera ez da garai batean bezalakoa eta aldaketak eskatzen ditu. HABEko zuzendari Jokin Azkueren iritziz, HABEren funtzionamendua eta egitura ez ezik, euskaltegien jarduna ere berregituratu egin behar da: "Jarduera dibertsifikatu edo zabaldu egin behar da. Ikasleek dituzten gabeziak eta beharrak oso berezituak dira eta ikasketak premia horietara egokitu behar dira: EGAtik gorako mailak, erretiratuak, etorkinak, kirol mundua, gazteak..."

Egokitze bidean, ikastaroen eskaintza malgutzea beharrezkotzat jotzen du HABE. Horretarako teknologi berrien erabilera, zerbitzu eta produktu espezializatuak eta abar eskaini behar dira. Horrek ikasleak mantentzea edo jaitsiera gelditzea ekarriko duela uste da. Eskola orduak murriztea ere ikasle gehiago erakartzeko bidea dela dio Bideragarritasun Planak, baina euskaltegi pribatuak, oraingoz, hori eskaintzeko muga bat dute; diru laguntzak ematerakoan HABE ez ditu aintzat hartzen asteen 8 ordu baino gutxiago jasotzen dituzten taldeak, egunean bi ordukoak izan behar dute gutxienez.

Bestela, euskaltegi pribatu homologatuak ados daude HABE aurkeztutako Bideragarritasun Planean aipatzen diren hainbat puntuekin. Euskaltegien proposamenak moduluak egokitu beharra, erdi mailako gaitasun agiriak sortzea, mintza-lagun ekimenak sustatzea, publicitate kanpaina instituzionalak egitea, langileentzako eta langabe-tuentzako ikastaroetan euskara eskaintzea, transmisio barnetegiak sustatzea eta abar biltzen ditu. HABEren zenbait proposamen bideratzea, ordea, zail samarra ikusten dute. IKAKo Mailu Lasartek adierazi digunez, beren merkatua ezagutzea eta horri zuzendutako ikastaroak eskaintzea eskatzen diete. "Horrekin erabat ados gaude, baina hori nork egingo du? Enpresa ikuspegitik egin dituzte planteamenduak eta, gaur egun, dagoen eskariari behar bezala erantzuteko ez dugu baliabide nahikorik. Gainera, horrek bai maila komertzialean, bai kudeaketa mailan profesionalizazioa eskatzen digu, eta hori beste gastu bat litzateke", esan digu

IKAKo arduradun Mailu Lasartek.

Egia da HABE enpresa eta merkatu irizpidearen aldeko apustua egin nahi duela. Izan ere, euskaltegien kudeaketan hutsune batzuk nabaritzen ditu. Gaur egun, esaterako, euskaltegi pribatu gehienetan zuzendaritza aldatu egiten da pare bat urtetik behin, eta, horrek, proiektuak aurrera ateratzeko eragozpenak sortzen ditu. Hori dela eta, kudeaketa orokorra profesionalizatzea beharrezko ikusten du. HABEko kudeaketa zerbitzutik, euskaltegiak markatutako beharren arabera, kudeaketa formazioa antolatzea eta aholkularitza eskaintzea proposatzen da. Euskaltegi pribatuak konforme daude horrekin, baina diotenez prestakuntza horretarako, oraingoz, baliabide ekonomiko nahikorik ez dute.

Bestalde, HABEren iritziz, euskal-

eta horrek egoera gehiago larritzen duela salatzen dute. HABE dioenez, ordea, diru laguntza osoak gora egin du: %38, 8 ikasturteetan. Kontua da euskaltegi pribatu kasuan igoera handiena homologatu diren euskaltegiak ugaritu direlako eman dela; izan ere, homologatzeak diru laguntza gehigarri bat ematen du. Baina euskaltegiak salatzaren dutena da lehendik homologatuta zeudenek berdin jasotzen dutela oraindik. Euskaltegi pribatu homologatu bati ordu beteko eskola 37,26 euro kostatzen zaio, eta Jaurilaritza jaso-tzen duen diru laguntza 16,98 eurokoa da. Beraz, %45,54 jasotzen du eta gaitortzeko estali ahal izateko, matrikulen prezioak garestitu behar izaten ditu, eta hori oztopo bihurtzen da ikasle berriak erakartzeko. Horregatik, normalizaziorako ez ezik, euskara ikas-

1995-1996 ikasturtean inoiz baino ikasle gehiago

matrikulatu zen euskaltegietan, baina orduz geroztik

beheranzko joera izan du, eta, gaur egun, EAEn orduan

baino 11.000 ikasle gutxiago daude euskara ikasten

duntze-alfabetatzean azterketa sakona egin eta urratsak eman behar dira euskaltegien emaitzak hobeak izan daitezen. Hau da, euskaltegiak hiztunak lortzeko egiten duten ahalegina saritu egin beharko litzatekeela uste du, eta ebaluazio atal bat proposatu dute. Euskaltegi pribatu homologatuak ere emaitzak hobetzearen aldekoak dira eta ebaluazio batzorde baten beharra aipatzen da beren proposamenen, baina ez dute onartzen emaitzen arabeko sariak edo diru laguntzak ematea.

Diru laguntza gehiago

Ikasle kopuruaren beherakada gain, euskaltegi pribatuak beste gai batek ere kezkatzen ditu. Azken zazpi urteotan diru laguntzak ez direla igo

tea herritarren eskubidea ere badelako, doakotasunera joko duen beka sistema eskatzen dute. Era berean, irakasleen lan baldintzak ere kontuan hartu daitezkeen nahi dute. Euskaltegi homologatutako irakasleek bete behar dituzten baldintzak Irakaskuntza Pribatuko Lehen Hezkuntzakoek bete behar dituztenen parekoak dira. Baina salatzaren dutenez, euskaltegiei askoz ere eskola ordu gehiago eskatzen zaizkie soldata txikiagoaren truke.

Lehenengo aldia da hainbeste euskaltegi bildu eta proposamen bat adostu dutena. Egoera kezagarria da, eta hurrengo pausoa ekainean zehar HABEekin biltzea, egoera aztertzea eta datozen ikasturteetarako hartu beharreko neurrietan ados jartzea izango da. ■

Euskara sailaren babeslea:

Bergarako Udala

Bergarako Udala,
euskarazko komunikabideen alde

Bero-beroan

Debekatutako ezker abertzalearen boto kopurua.

Iragan hauteskundeetan ezker abertzaleko zerrenda debekatuek lortu zituzten boto kopuruen gaiak dantzan jarraitzen du maiatzaren 25a atzean geratu denean. 'Gara'k astelehenean adierazten zuenez, "agintari espainiarrek legez kanpo jarri duten ezker abertzaleak 161,882 boto lortu zituen Hegoaldean". Hau da, gutxienez 703 zinegotzi, horietatik 245 ofizialki eserlekua hartuko dutenak hilaren 14an eta 458 balio gabetuak. EAJko EBBko kide Markel Olanok beste erreferentzia bati heltzen zion 'Deia'n idatzitako artikuluan, bere ustez AuBk zer lortu duen zehatz neurtzeko tresna egokiena foru hauteskundeetakoa da. AuBren botoen emaitza lortzeko 1999ko hauteskundeetan izandako nulolak (13.456) kendu dizkio orain izandakoei eta 139.649 boto ateratzen dira.

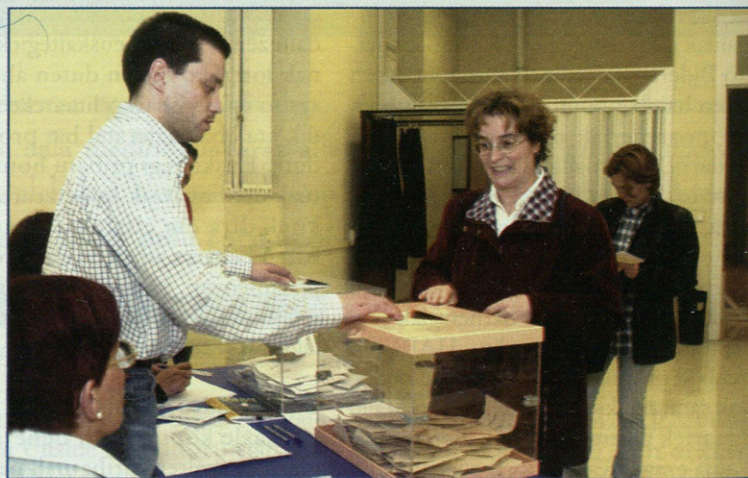
Eusko Legebiltzarra eta hauteskunde aurreratuak.

Asko hitz egin izan da EAEko hauteskunde autonomikoak aurreratu daitezkeen aukeraz. Zurrumurrua aspaldi dabil dantzan, Espainiako Auzitegi Gorenak Eusko Legebiltzarrean Sozialista Abertzaleen taldea desagiteko agindua eman baino lehenagokoa da. Orain, ordea, Eusko Jaurlaritza eta Gorenaren arteko lehia hor da, astetik asteira gogortzeko joera duena. Batzuen ustez, beraz, ez litzateke harritzekoa soka tenkatzen jarraituko balitz, azkenean Eusko Legebiltzarra desagitea eta hauteskunde aurreratuak deitzea. Lehengo zurrumurruari indar handiagoa ematen dion eragile bat bada behintzat.

ETAren atentatuaren arbuiatze orokorra

Zangotzako atentatuak argi utzi du ETAk jarduera armatuarekin jarraitzeko duen borondatea. Hala adierazi izan du bere azken agerraldietan eta orain ekintzez frogatu du esaten duena errealitatez eramaten duela. Ekintzaren ondorioz, Bonifacio Martín eta Julian Embid poliziak hil zituen eta Ramon Gallo polizia eta Carlos Gallo zangotzarra larri zauritu. Atentatuak esparru politiko ia osoaren gaitzespena edo arbuiatzea ekarri du, gatazka bere gordinean dagoela erakutsi eta ETAk euskal mapa politikoa astintzeko duen almena mahai gainean jarri. Zangotzako ezker abertzaleko zinegotziek (lehengoak eta hauteskunde hauen ondoren hautatutakoak) ekintza eta borroka armatuarekiko desadostasuna azaldu dute. Zangotzan PSNk lau zinegotzi lortu ditu, Ezker Batuak bat eta Herri Ekimenak (ezker abertzalea) beste bat. UPN ordezkatzeko duen hautagaitza independentea (bost zinegotzi) alkatetzatik kentzea zen guztien helburua eta ikusi beharko da orain zer gertatzen den.

Botoa ordezkaritza bilakatzearen korapiloa

Hilaren 14an eratuko dira udal berriak eta ez da argitu oraindik epe laburrera zer gertatuko den debekatutako ezker abertzaleko hautagaitzen ordezkaritzarekin. AuBk eta debekatutako zerrendek, legeko ordezkaritza duten alderdien teitatueta utzi dute bazterreratutakoei ordezkaritza ematearen pilota. Popular eta sozialistek argi dute beren jarrera. Hirukoak eta Aralarrek legeko ez dena beraiek ezin dutela legeko egin argudiatzen dute. Hala ere, debekatutako ezker abertzaleko ordezkaritzaren partehartzea segurtatzeko bide desberdinak aipatzen ari dira. Horietatik indartsuenetakoa kudeaketa batzordeena litzateke, baina Espainiako Gobernuako agintariak jadanik adierazi dute tresna guztiak erabiliko dituztela halako egoerak saihesteko.

Espainia eta hizkuntzen ituna

EKAINAREN 2 ETA 3AN Ekainaren 2 eta 3an Europako Kontseiluko hizkuntza gutxituen aditu talde bat etortzekoa zen Espainiako Estatura Hizkuntza Gutxituen Europako Itunaren aplikazioaren balorazioa egitera. Bisita bertan behera geratu da ordea, Espainiako Gobernuak izendatua zuen adituak hamabost egun lehenago dimititu baitzuen. Gobernuak beste aditu bat izendatu arte ez da beste bilerarik izango eta baliteke gutxienez sei hilabete igaro behar izatea horretarako. Hizkuntza Eskubideen Behatokiak adierazi duenez, "pentsatzekoa da dimisioa ez dela kasualitatea izan eta horren atzetik aditu taldearen lana oztopatzeko asmoa dagoela". Espainiako Estatuak 2001ean Ituna berrestean hartutako konpromisoak betetzen ez dituela agerian uzten duen txostena egingo duela adierazi du Behatokiak.

EHE sarean

1979AN SORTUTAKO Euskal Herrian Euskaraz elkarteak web gunea sareratu du: ehe.euskalherria.org. Bertan elkartearen sorrera eta helburuen berri, egungo egoeraren azterketa, "Euskaltzale" aldizkaria, loturak eta denda (oraindik martxan jarri gabe) topa daitezke. Bestalde, aldizkariaren harpidetza eta elkartearen bazkidetza egiteko parada eskaintzen du.

Baxokek lehendakari-tza utzi zuenetik ez da hautagai berririk eta bitartean Camblog lehendakariordeak beteko du haren kopia.

BOB EDNE

Hizkuntza Kontseilua gogoetan

ETORKIZUNAZ HAUSNARKETA egitea eta momentuz zuzendari berri-rik ez hartzea erabaki du Hizkuntza Kontseiluko Administrazio Kontseiluak orain bi aste egindako bileran. Erramun Baxokek lehendakari-tza utzi zuenetik, ez da bazkiderik aurkeztu kontseiluburu izateko eta mementoz Ramuntxo Camblog lehendakariordea arduratuko da eguneroko lanez. Bestalde, Obralaritza Publikoak euskararen politikaz arituko den erakunde publikoa osatuko du urte amaierarako eta Hizkuntza Kontseiluak haren ondoan bere egitekoak zein izango diren aztertze gogoearako tarte hartzeko asmoa azaldu du.

Hizkuntza gutxituetako egunerokoak

APIRILAREN 28TIK gaeliko hutsezko "Lá" egunkaria kalean da, "Lá" astekariak eguneroko bihurtzeko jauzia egin baitu. Ehun akzionista nagusi ditu eta 5.000 ale kaleratzen ditu. Galesen ere datorren urteko udaberrian galesezko egunkaria ateratzeko ekimena abian da. "Euskaldunon Egunkaria"ren sorrera eredutzat hartu dutela adierazi du proiektuan buru-belarri dabilen Dyddiol elkarteak. Lehen urtean 7.000 eroslerengana iristeko helburua dute eta bigarrenean 10.000rengana. Abiatzeko 1.200 milioi euro behar dituzte eta erdia Europako Batasunetik eta beste erdia banakakoetatik lortzea espero dute.

BAHEA

Joseba Etxebarria Oreretako presoak 40 eguneko langa pasatu du jada **Valdemoroko espetxean** egiten ari den **gose greban**. Apirilaren 8tik aurrera, halaber, garbiketa greban ere bada. 19 kilo galdu ditu eta gose grebarekin jarraitzen badu, aurrerantzean atzera ezinezko ondorioak izan ditzake bere osasunean. Etxebarriak isolamendu ziegetatik atera dezaten eskatzen du. Ekainaren 28an, bestalde, Donostiako Belodromoan euskal presoen aldeko ekitaldia antolatuko du Askatasunak Presoei sostengua adierazteaz gain, egungo espetxe politikarekin amaitzea eta gatazkaren gainditzea eskatuko da

Datorren larunbatean Baionan egingo den manifestazioarekin emango dio amaiera Batasunak autodeterminazioari **buruz bultzatu duen kanpaina**. Eskubide honen azalpenarekin Batasunak argi utzi nahi izan du eskubide hau zer den eta zer ez den, oso modu interesatuan bideratu nahi baita eskubide hau proiektu politikoa dela eta ez eskubide. Bere ustez, eskubide honek bermatzen du proiektu guztiak berdintasunean aritu ahal izatea. Bilkurak izaera nazionala du eta Laugatik aterako da arratsaldeko 5etan.

Europako Konstituzio proiektua aurkeztu du Eusko Ikaskuntzak.

Konbentzioak Europako Konstituzioaren zirriborroa aurkeztu duenean, Eusko Ikaskuntzak ere bere zirriborro proiektua aurkeztu berri du: **Europako Federazioaren Konstituzio proiektua**. Honen ideia nagusia Europako Batasuna Europako Federazioa bilakatzea da, egungo Batasuna Ameriketako Estatu Batuen gisako federazio bat bihurtuz. Konstituzioak Euskaldezko eta Tokiko Boteren Ganbera sortzea aurreikusten du eta hiru lirateke proiektu honen zilegitasun iturriak: hiritarrak, eskualdeak eta estatu subineroak. Eusko Ikaskuntzak, proiektu honekin gaiari buruzko eztabaida bultzatu nahi duela jakinarazi du.

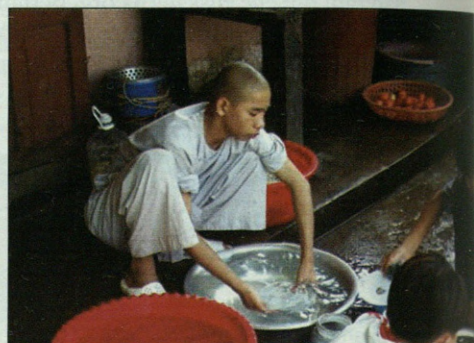
Ur geza XXI. mendean urrea bezain urri

Ura erraz eta merke eskuratzen dugu mendebaldarrok eta ez gara oraindik jabetu munduan salbuespen garela. Gero eta urriagoa izanik, uraren jabego eta kudeaketa izango da XXI. mende honetako gai nagusi bat: geopolitikaren -gerrak barne- ardatzetako bat izango da eta garapen jasangarria erabakiko du.

IRAK INBADITZEA erabaki zute-nek zenbaterainoko garrantzia eman zioten urari? Baliteke amerikarrek asko baloratu izana -petroliotian Irak-ek duen aberastasunaren ondoan- Ekialde Hurbilean ur gehien duen herria hori izatea. Jakina da Israel-ek Zisjordanian eta Golan mendiak kontrolatzeko duen obsesioaren arrazoietako bat horixe dela, berak hain urri duen ur garbia. Eta AEBek Afganistanen ondoren Irak inbadituta Ekialde Hurbil osoa berrantolatzeari ekin diotenean, Tigris eta Eufrates ibaien jabe nagusi den -nahiz eta ez bakar- ra, ibai horiek Turkiatik baitatozkio, horra beste gatazka iturri bat- Irak ondo lotuta edukitzeak berebiziko interesa dauka.

Frantzian garapen jasangarriaz aritzen den aldizkari batek, "Courrier de la Planete"-k, sakon aztertu du uraren gaia. 70. zenbakian alarma argia piztu dute, gehienik unibertsitatean eta ikerketa ekonomikoetan ari diren bere erredaktoreek. Rio de Janeiron 1992an egindako goi bileratik eztabaida interesgarri bat pizturik zegoen uraren inguruan; alegia, gizakien eskubide ekonomiko, sozial eta kulturazkoen artean kokatu behar zela uraren eskubidea. Eta 2001eko irailaz geroztik aldiz segurtasunak hartu du lehentasuna planteamendu geostrategikoetan.

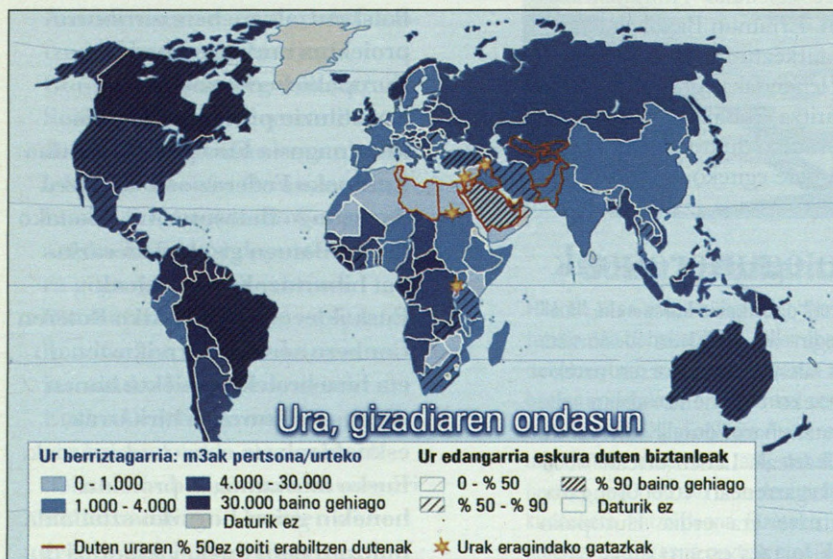
Baina munduaren segurtasunari begiratuz ere, uraren gaiari egin beharko zaio aurre. Uraren inguruko

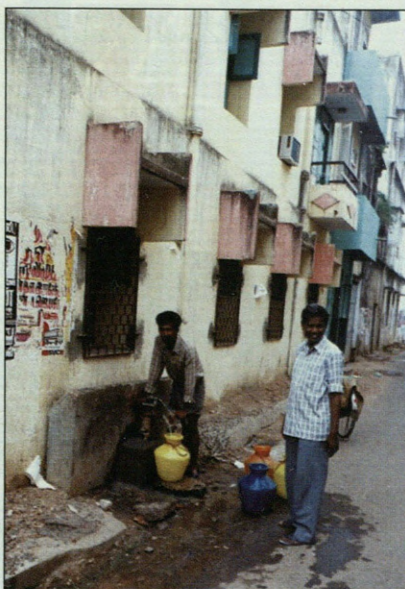
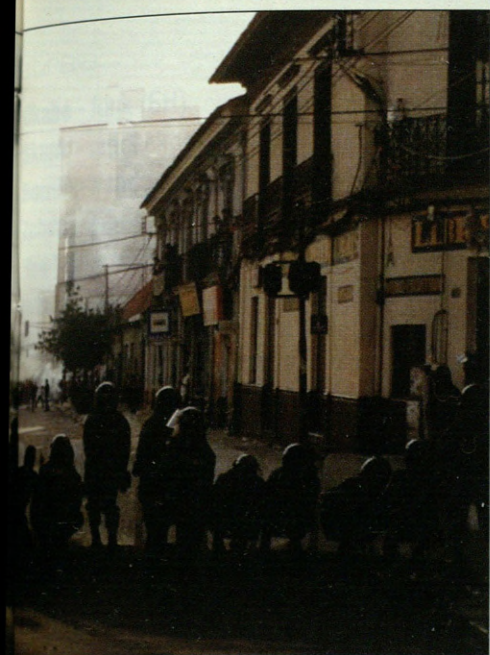

krisiak gero eta ugariagoak dira. "Courrier de la Planete"-ko eki- poak garbi adierazi du bere kezka: berr- iro munduko agintarien agendetan horri leku egokia egiten ez bazaio, Rioko goi bilera baino hamabost urte lehenagoko egoerara atzeratu gaitezke.

1990eko hamarkadan uraren krisia aipatu eta estatuen arteko muga araz- oek zentratzen zuten eztabaida. Baina orain, ur edangarria eta sanea- mendu zerbitzuak eskuratzeko esku- bidea da gaia. Eztabaidaren mamia uraren banaketaren kudeaketatik, ura eskuratzeko eskubidearen alorrera aurreratu da. Eskubide moduan aztertuta, uraren teknologiak eta finantzamenduak oso bestela ikusten baitira.

Iaz, garapen jasangarriaz Hegoa- frikako Johannesburgen burututako goi bileran, helburu garbi bat marka- tu zen 2015erako: munduan edateko urik eta saneamendurik gabe dauden herri- tarren kopurua erdira jaistea. Baina neurririk ez da zehaztu geroz- tik, eta aurreko egoeran segitzen dute herrialderik atzeratuene- k. Denek ere

Mendebaldeko enpresa pribatu handietara jo behar dute herritarrei ondatsun hori eskuratzekotan, Munduko Bankuaren eraginez pribatizatzekeo prozesuak oso aurrera joan dira-eta. Herrialde horien artean badira konpainia handi horiekin negoziatzeko ahalmena dutenak, baina gehienak ere ahulegiak dira tratatu horietan indarririk izateko.

Aurrean dituztenak, Mendebaldeko korporazio erraldoiak dira. Adibide garbia Frantziako Vivendirena da. AEBetako US Filter erosi zuenetik, munduko lehena da. Bera da Afrikan Munduko Bankuak ematen dituen kredituak bereganatzen nagusi. Hogeitartarako dauka bere gain Gaboneko energia eta uren konpainiaren kudeaketa, hogeita hamar urtetarako Txadeko elektrizitate eta ur konpainiarena, berak kudeatzen ditu Nigerreko ur

zerbitzua, Burkina Fasoko ur eta saneamendua, Nairobiko (Kenya) uren sail komertziala eta telefonía higikor konpainia nagusia... Muturra sartu du jada Marokon, eta hori egiteko bidean da Mauritania eta Kongo-Brazzavillen.

Munduko Bankuak estatuei ematen dizkien kredituak enpresa pribatuaren proiektuetatik bideratu behar dituzte gobernuak, eta egoera ekonomikoa edo politikoa aldrebestu delako enpresa horietako batek hanka egitea erabakitzen badu, nora jorik gabe geratzen dira sarri. Hala gertatu da Vivendirekin Komoreak uhartetan eta Senegalen, martxan jarritako operazioak zintzilik utzi dituztenean.

Vivendi bezala, asko dira alor honetan ari diren enpresak. Joera oso zabaldua baita Europako eta oro har Mendebaldeko udaletako uren kudeaketa kontrolatzen dituzten konpainien artean. Eta urruneko herrialdeetan zabaldu dituzte beren negozioak, gero eta biztanle gehiago duten hiri nagusietatik hasita. Konpainia horien artean, Frantziako bi dira nagusi: Vivendi-Générale des Eaux eta Suez-Lyonnoise des Eaux.

Hala ere, herrialde aurreratuenetatik kanpo negozio hauek badute errentagarri izateko arazo bat baino gehiago. Horietako bat, herritarren ordaindu ezina. Hala gertatu zitzaion 1997an Vivendiri Argentinako Tucumanen. Azken hilabeteetako krisian hainbat haur goseak hil izanak sona eman dion eskualdean, duela sei urte

ur eta hondakinen kudeaketa pribatizatu bezain azkar hondatu zen zerbitzua, eta garestitu ere bai. Eskualdeko herritarrek konpainiaren kontrako boikota egin zuten eta azkenean bere kontzesioari uko egin behar izan zion multinazional frantsesak.

Mende berrian gero eta gehiago ezagutuko ditugun borroken beste aitzindari bat 2000. urtean gertatu zen Boliviako Cochabamban. Eskualde horretako urak multinazional iparramerikar batek -Bechtel-ek kontrolatzen duen Aguas del Tunari konpainiaren bidez pribatizatu zituen Banzer-en gobernuak. Gogor borrokatu behar izan zuten Cochabambakoek (ez ziren beste indigena batzuen saltsak bezala agertu prentsan), baina pribatizazio bat atzera botatzea lortu duen lehen borroketako bat izan zen.

Izango da horrelako gehiago, ordea. Munduan gaur 6.000 milioi biztanle garen bezala, 2025erako 8.000 milioi izatera iritsiko gara. Eta horrek larriagotu egingen ditu ur eskasiak sortutako arazoak. Ur faltak demografiaren handitzearekin eta aldaketa klimatikoarekin lotuta eragin dituen hainbat arazo jada ezagutzen dugu. 48 herrialdek ur eskasia kronikoa jasaten dute. Gizakion jarduerak ekonomiko kontrolik gabearen ondorioz, batzuetan lehortekak eta bestetan gero eta uholde handiagoak ari dira gertatzen. Gizakien erdia baino gehiago saneamendurik gabe bizi da, eta kutsadurak lurpeko ur erresebak ere zikindu ditu.

Arazoak gero eta nabarmenagoak izanik, ekologisten hizkera bereganatu nahi izan dute ura negozio bezala soilik erabiltzen duten konpainia handietako buruzagiek. Korporazio horiek Interneten dituzten guneetan barna itzuli ttiki bat egin besterik ez dago horretaz jabetzeko: "ura ondasun oinarritzkoa da baina urria", "defenditu behar dugu ura", "ura osotasunean eta garbi atxiki nahi dugu"... Afrikako esakra zahar baten aholkua jarraitzen dute multinazional horiek, komeni zaielako: "Emateko ezer ez badaukazu, hitz gozoak bana itzazu". ■

<http://www.argia.com/nethurbil>
helbidean, gai honi buruzko informazio
gehiago eta Interneteko loturak.

Pello Zukiria

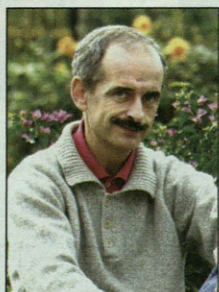
Gerra liburu bat

Miquel Siguan Kataluniako soziolinguista oso inportante bat da. Liburuetatik ezagutzen dutenek hala diote, eta hitzaldiren bat entzun diotenek esango dizute jakintsu xahar xarmangarri bat dela. Euskal Herriko Unibertsitateak "Doctor Honoris Causa" izendatu zuen.

1918an Bartzelonan jaioa, Espainiako gerran izan zuen esperientziak kontatzen dituen liburu bat argitaratu berria du. "La guerra als vint anys", gerra hogeitorteko gazte baten begietan. Filosofia eta Letrak ikasten ari zela harrapatu zuen gerrak, eta Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya-ko idazkari nagusia zen frontera joateko deitu zutenean. Karguagatik lor zezakeen erretagoardian eroso samar geratzea, baina bere adineko beste gazteen patu bera noiztzea nahiago izan zuen. Teruelgo frontera bidali zuten, dibisio anarkista famatu bat izan zen batean lehen lerroko trintxeretara.

Gerra hari buruzko hainbat liburu irakurriak ditu, eta haiekin handiagotu egin zaio etsipena. Historiagile bakoitzak bere astoari egiten baitio arre. "Denek, salbuespen urri batzuekin, salatu dituzte besteen krimen, akats edo kontraesanak; eta oso ulerkorak izan dira, batzuetanitsuak ere bai, beren aldekoek egindakoekin. Norberaren borrokaldiekin hainbeste dira identifikatu, ezen trintxeretan gerra bukatu ondoren paper inprimatuaren frontean jarraitu nahi izan baitute". Miquel Siguanek gerra bukatu eta presondegitik irten bezain laster utzi nahi izan zuen bere testigantza, berarentzako eta bere ingurukoentzako. Eta oraintsu argitaratu diote. Gizakia interesatzen zaio, eta guduan aurkitu ditu gizabanakoen heroismoaren ondoan taldearen basakeria, egoismorik itsusienaren aldamenean eskuzabalasun absolutua, garaipen guztiek dakarten desenkantua eta galera guztiak soportatzen laguntzen duen duintasuna.

Siguanek maisutasun eta maitasunez kontatzen ditu gerrako pasadizoak, handiak bezala tikiak. Edo gerrak dituen bitxiakeriak. Esate baterako. Hamar egun daramatza frontean. Nahiko lasai. Zelai batean, bi lerroen artean bada iturri bat eta errepublikarrek gauero bidaltzen dute soldadu bat ur bila bertara. Edozer dela eta soldadua egunsentian badoa, faxistek ez diote tiro egingo.

ALBERTO ELOSEGI

Idatzi gabeko aspaldiko traturen bat da non-bait.

Goiz batean ordea tiroketa lehertu da eta gero eta zalaparta handiagoarekin gainera. Siguanekin batera ametrailadoraren ardurduna den soldadu beterranoa besoan zaurituko dute eta filosofo gazteak hartuko dio lekua, tira eta tira. Kapitaina etorri arte. Pixkanaka tiroketa itzaliz doaz eta kapitainak emango die esplikazioa: ur karreatzaileari tiro egin eta zauritu egin dute gaur faxistek, seguruenik araua ezagutzen ez zuen ofiziale berri bat zeukatelako, edo aurrean zeukaten unitatea aldatu egin zutelako. Edonola ere, orain zauritua handik ateratzea egokitzen da. Eta zaurituaren bila joan diren bi soldaduei lubakitik begira egongo dira denak, zientoka fusilek bi gizonak puntamiran dituztela jakinik, lehen tiroa noiz lehertuko beldurrez... hirurak berriro etxeratu arte.

Jakina da gerra Errepublikak galdu zuela. Ikasle gazteak ongi zekien asteak zeramatza-tela atzeraka. Baina halako batean, ezustekoa: bide erdian fusil bat abandonatua. Hainbeste aldiz entzun dute fusila baino lehen galdu behar dela bizia... fusil abandonatua bekatu itsusi bat iruditu zaie.

Laster, pare bat soldadu gurutzatuko dituzte, asto karro batean. Okerreko bidean doazela esango diete Siguan eta bere kideek, hortik frontera doazela. Baina haiek: "ez al duzue jakin gerra bukatu dela eta bakoitza bere etxera doala? Gu hortik goaz, Bartzelonarako biderik laburrena hori delako".

Siguan ederregia iruditu zaio albistea egia izateko. Baina zer egin? "Denbora gehiegi daramagu obeditzera mugatuta orain gure kabuz pentsatzen hasteko. Memento, z, hoberena itxaron eta zer gertatzen den ikustea izanen da". Laster argituko zaizkie gauzak, ordea. Liria herrira hurbiltzean, jende multzo bat daukate zain. "Nire kapitainak disimulan bide bazterrera joan eta pistola sasi artera bota du. Jada ez darama karguaren markak dituen txapela. Eta gainerako ofizialek gauza bera egin dute edo egiteko zorian daude".

Aitona maitagarria da Miquel Siguan. Eta gaur hogeitorteko gazteek eskaini die "neke eta etsipen guztien gainetik, biziaz, elkartasunaz eta itxaropenaz egindako kanta" izan nahi duen liburua. ■

Gerra hari
buruzko hainbat
liburu irakurriak
ditu (Siguanek),
eta haiekin
handiagotu zaio
etsipena. (...)
"Denek,
salbuespen urri
batzuekin, salatu
dituzte besteen
krimenak, akats
edo kontraesanak;
eta oso ulerkorak
izan dira,
batzuetanitsuak
ere bai, beren
aldekoek
egindakoekin"

4

ostiralaostiralaostiralaostirala

- Okabe - funk (EH)
- Skunk - reggaekor (EH)
- Burning heads - reggaePunkRock
- Zebda - zebda (Toulouse)
- Hamlet - métal (Madrile)
- International Karate Punks
- DJ Prest DJ23 DJ84
- Jungle drum'n'bass break (EH - Katalunia)
- DJ Magid DJ Jibes - hip hop zkratx (EH)

5

arunbata

- Golgoth 13 - elektro bontenpi (EH)
- Sagarroi - skareggaerock (EH)
- Marakooja - funk (EH)
- Steppin'jogo - reggae (EH)
- Lagony - rock (Tarn-et-Garonne)
- Sorkuin - rock (EH)
- Skatalites - reggae (Jamaika)
- Lofofora - hardcore
- Punish yourself
- PunkIndusTechnoDanceCore (Toulouse)
- Kaophonic tribu - Transe Didj'n'Bass Percus
- DJ Krishna - elektro tribal - La sauze (EH)

6

igandea

- Unama - folk (EH)
- Dantzapiko - dantza (EH)
- Kuatuor - (EH)
- Hegalka - Folk (EH)
- I Muvrini - Folk (Corse)
- Oskorri - folk (EH)
- Les tontons zingueurs - tzigane
- Banda Bassotti - ska (italia)
- Lou seriol rock folk dantzaldia (italiako occitania)

3 EGUNEZ ANIMAZIOAK

TEROAK
 orri, Burgaintzi, Uztaritze
PELETAKO TXARANGA
 xaranga d'Ezepeleta
HAZPARNEKO TXISTULARIAK
TXITIXAK
 eleta eta Uztaritze
ALDUNAK
 parme. Orai bat eta Kilimon
ELKARIA Patrick
KOLARIA Jose Bikondoa
ANPALEKUKO
 sari gunea
ARKU Lé pô kitouss

FANFAREA Pistons flingueurs
ANTIXARANGA Elektrotuna
EUSKAL HERRIKO DANTZARIAK
 Luhoso, Itsasu, Senpere, Begi, Añorga eta Basusarri
LAGUNARTEREN BILTZARRA
 Karrika antzerkia
OREKA esku jolasak
LES PETITS DÉBROUILLARDS...
UDALEKU
 haurrendako animazioa euskaraz
ZIKIRO OGITARTEKOAN

euskal HERRIA ZUZENEAN

ARROSA ST MARTIN D'ARROSSA

UZTAILAREN 4.5.6 JUILLET

salmenta tokiak

ARROSA: liburutegia BAIGORRI: Oronos ostatua BAIONA: Mattin Megadenda BASTIDA: Bar des Arceaux BIARRITZE: Ekhi liburutegia, Mundaka ostatua DONIBANE GARAZI: Irulegiko Irratia, Bakarra ostatua, Kalaka ostatua DONIBANE LOHITZUNE: Battela ostatua, Herria ostatua DONAPALEU: Pagola liburutegia HAZPARNE: Xuritea ostatua HELETA: Larre ostatua, Garra ostatua HENDAIA: Maitena ostatua LARZABALE: Oihar trinketea MAULE: Zinka ostatua, Xiberoko Botza SARA: Herriko Etxeko ostatua UZTARITZE: Tirritta edantegia ZIBURU: Tana ostatua DONOSTIA: Bilintx Megadenda BILBO: Urretxindorra Mega denda IRUÑEA: Xalbador Megadenda GASTEIZ: Arriaga Megadenda IRUN: Bilintx, Bertso Hop.

sartze prezioak

Aintzinetik 3 egunetarako maiatzaren 15etik uztailaren 3an	30 €tan
Han berean 3 egunetarako	40 €tan
Han berean ostirala 15 €tan - larunbata 15 €tan - igandea	10 €tan

ANTOLATZAILEAK

LAGUNTZAILEA

2002 Garapen Jasangarriaren Euskal Ingurumen Estrategia 2020

GAURKO FRUITUA, BIHARKO HAZIA

Zuhaitz bat mozten dugunean beste bat landatzen badugu, etorkizunean ere basoak izango ditugu.

Horra zer den garapen jasangarria, hitz gutxitan adierazita.

Munduaren garapena orekatua baldin bada, geroko belaunaldiak ere izango dute ingurumenaz gozatzeko aukera.

Horixe da, hain zuzen, Garapen Jasangarriaren Euskal Ingurumen Estrategiaren (2002-2020) helburua. Ingurumenaren Mundu Egunean bete du lehenbiziko urtea aipatu Estrategiak.

Aurrera goaz, baina bada oraindik zer eginik.

Administrazioaren, enpresen, herritarron... denon partaidetza eskatzen du Garapen Jasangarriak, denona baita mundua.

Zeure esku dago ingurumena.

www.ingurumena.net

ingurumena

Zeure esku dago

aurrera doan herria

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

LURRALDE ANTOLAMENDU
ETA INGURUGIRO SAILA

DEPARTAMENTO DE ORDENACIÓN
DEL TERRITORIO Y MEDIO AMBIENTE